

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. - Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. - Tel. 3492 in 2492.

Podružnica: Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 - Telefon št. 4255.

Podružnica: Celje: Kocenova ulica
št. 2 - Telefon št. 190.

Računi: pri pošti št. 11.842 Ljub-
ljana št. 11.842, Praha št. 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.- Din,
za eno leto 300.- Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponovi 2582).
Celje: Kocenova ul. 3 Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo - Oglasi po
tarifu

Mussolinijev dvojni obraz

Značilna angleška sodba o Mussolinijevih „inozem-
skih“ govorih - Eden obraz za Italijo, drugi za ino-
zemstvo

London, 12. januarja. M. »Manchester Guardian« se bavi v uvodu k z dvodelnostjo Mussolinija in primerja njegove govore na raznih fašističnih zborovanjih v Italiji in njegove najpogostejše govore namenjene inozemstvu. Pri tej zlasti citira Mussolinijev novoletni govor ameriški javnosti in njegov tilmški govor v angleškem jeziku, namenjen Angliji. Članek naglašja, da bi govor, ki jih je namenil Mussolini inozemstvu, po svoji miroljubnosti delali čast celo Hendersonu in Briand. Toda napačno bi bilo misliti, da je to Mussolinijev pravi obraz. Dovolj je razlogov, ki utrdjujejo, da govor Mussolini iz srca samo na fašističnih zborovanjih, kjer po veličuje vojno in hvali lepoto tankov

in bajonetov. Mussolini se sicer dobro zaveda, da bi pomenila vsaka nova vojna propast Italije in se bo sam gotovo izognil vsemu, kar bi moglo Italijo zaplesti v oborožen konflikt s sosedi. Vprašanje pa je, ali bo mogel Mussolini držati na vajah ono maso, ki jo sedaj sam navdušuje za vojno. Zgolovna pozna dovolj primerov, da je masa v najusodnejših trenutkih šla preko svojih, poprej še tako oboževanih voditeljev. Bojimo se, da bo to doživel tudi Mussolini, če bo še nadalje kazal dvojni obraz, enega za Italijo, drugega za inozemstvo. Želeli in priporočali bi mu, zaključuje list, da sname krinko in se pokaže v pravi luči.

Nova akcija za razorožitev

Predlog malih držav za ustavev oboroževanja do se-
stanka razorožitvene konference

London, 12. januarja. S. »Daily Herald« poroča, da je iz dobro poučenega vira, da bo na prihodnjem zasedanju Sveta Društva narodov predložila skupina manjših držav, za katerimi pa stoji neka velesila, predlog, po katerem naj bi se vse države obvezale, da do zaključka splošne razorožitvene konference, ki se bo sestala prihodnje leto, ne bodo ustavljale vsake nadaljnje oboroževanja. Predlog, ki ga nazivajo »Gentlemen Agreement«, poudarja, da se vse države morajo oboroževati, da bi imele ob sestanku razorožitvene konference dovoljno rezervno in na ta način navidezno popuščati, dočim bi v resnici obdržale oborožitev na sedanji stopnji. List dostavlja, da je sprejem tega predloga dokaj malo verjeten, ker sodijo, da ni miselnih tako iskreno kakor se zdi v prvem trenutku, in da zasleduje povsem druge politične cilje.

Pariz, 12. januarja. »ECHO de Paris« zagovarja kandidaturu dr. Beneša za predsednika bodoče svetovne konference za razorožitev 1. 1932. List je sicer pripravljen na to, da bosta proti tej kandidaturi nastopili Nemčija in Italija in sicer samo zato, ker je Beneš prijatelj Francije. Saj se že čuje o kandidaturi nekega danskega državnika za predsednika te konference. To bi pa ne bilo na mestu dostavlja »ECHO de Paris« saj je Danska danes docela negativen primer za razorožitev. Ta država se je namreč popolnoma razorožila tako na kopnem kakor na morju ter ne more nikogar prisiliti, da bi izvršil obveznosti, ki mu jih nalaga Društvo narodov. Kajti Danska ne more štiti niti morskimi ožini niti ne more priti pri kakšni zavarovalni mednarodni akciji v poštev.

Važni sklepi italijanske vlade

Novi zakonski načrti za reorganizacijo gospodarstva -- Olajšave za
trgovski promet z Rusijo

Rim, 12. januarja. r. Danes se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se bili odobreni nekateri zakonski načrti, ki jih bo predložila vlada parlamentu. Na seji se sestane 12. februarja. Na tem zasedanju bo parlament poleg nekaterih drugih zakonskih načrtov sprejel tudi zakonske projekte za pobijanje draginje in za ureditev splošnih gospodarskih razmer v Italiji.

Izmed zakonskih dekretov, ki jih je vlada že objavila ter jih bo parlament

zpremenil v zakone, je važen dekret ministra financ o posojilu v znesku 3 in pol milijona lir tovarni torpedov na Reki. kakor tudi dekret ministra zunanjih poslov, s katerim se priznavajo posebne olajšave za parobrodni in obči trgovski promet med Italijo in Sovjetsko Rusijo. Te olajšave so dovoljene na podlagi nove pogodbe, ki je bila sklenjena med italijansko in sovjetsko vlado v času Litvinovega obiska v Milanu.

Brüning proti brezvestni agitaciji

Nemški državni kancelar napoveduje odkritja o agitaciji, ki je spravila
Nemčijo in njeno gospodarstvo na rob prepada

Berlin, 12. januarja. g. Govor državnega kancelarja dr. Brüninga v Reichstagu je zaradi odkritosti izzval splošno pozornost. Glavno pozornost je javnost osredotočila na izjave državnega kancelarja, češ, da je nastala med prebivalstvom panika zaradi brezvestne agitacije, ki je privedla državo in njeno gospodarstvo na rob prepada. Do sedaj je bilo treba o tem molčati, sedaj pa je treba povedati odkrito, da si bodo vse stranke na jasnem. Kancelar hoče le te-

daj nositi odgovornost dalje, če bo mogoče nemškemu narodu zopet istvariti smisel za resnico in poštenje. Listi označujejo te kancelarjeve besede kot velepomembne in pričakujejo, da bo kancelar v kratkem podrobneje raztolmačil, kaj je s tem mislil.

Draždane, 12. januarja. AA. Načelnik nemške ljudske stranke Dingeldey je na strankinem kongresu izjavil, da je Nemčija proti revanšni vojni in za mirno sodelovanje z drugimi narodi.

V Indiji ne pride do pomirjenja

Krvavi nemiri in spopadi med nacionalisti in angleškimi oblastmi so
zopet na dnevnem redu

London, 12. januarja. r. V času, ko sede v Londonu indijski delegati skupno z Angleži pri okrogli mizi in kroje bodočo usodo Indije, se v Indiji nadaljuje krvava borba med indiskimi nacionalisti in angleškimi oblastmi. Dočim se je po otvoritvi indijske konference zdelo, da se bodo drobni pomiri in da bo prišlo do uspešnega sodelovanja, so se v zadnjih dneh razmere spremenile. Po zadnjih vesteh so krvavi izgedi zopet na dnevnem redu in zavzemajo vedno večji obseg. Podoba je, da se pripravlja v Indiji zopet splošen revolucionarni pokret, ki lahko resno ogroža že itak malenkostne uspehe londonske konference.

V Pooni je skušala velika množica ujeti v jetnišnico, kjer so bili usmrčeni 4 jetniki. Policija je množico razpršila. V Bombaju so proglasili v znak protesta proti eksekuciji žalni dan. Velika množica je napadla vozove cestne železnice ter prisilila sprevodnike, da so zapustili svoja mesta. Potniki so morali izstopiti. Demonstranti so s kamenjem napadli avto, v katerem se je vozil neki policijski uradnik. Uradnik je bil ranjen. V neki ulici je množica ohkolila tri stražnike ter jih prisilila, da so se odrekli na čast usmrčenim. Nemiri se nadaljujejo. Demonstranti korakajo po ulicah in ovirajo cestni promet. Na več krajih je prišlo med policijo in demonstranti do krvavih spopadov, v katerih je bilo ranjenih 26 oseb. Rzburjenje v mestu je zelo veliko. Oblasti so odredile obsežne varnostne odredbe, da preprečijo nadaljnje nemire.

Poona, 12. jan. s. V soboto so bili obsodeni na smrt štiri domačini, ki so bili udeleženi pri atentatu na nekega policijskega uradnika v Solapuru meseca maja lanskega leta. Vse štiri smrtne obsodbe so bile takoj izvršene.

Prevoz vojaštva z letali

Kairo, 12. januarja s. Danes dopoldne je startalo k 12 tisoč milj dolgem poletu 3 ogromnih angleških vojni letal, ki bodo na tem svojem poletu prvič praktično preizkusili možnost prevažanja čet. Za Anglijo je ta problem silne važnosti, ker bi ji omogočil, če se bo polet posrečil, da v svojih kolonijah naglo transportira čete zlasti v primeru lokalnih nemirov. Letala bodo v treh etapah prevažala vojaške čete in se bodo šle koncem maja zopet vrnila v Kairo.

Vlak padel v reko

Tokio, 12. januarja AA. Ko je vlak vozil čez most blizu mesta Kosi, je zdrsnil s tračnic in strmoglavil v reko. Pet ljudi je mrtvih, 80 ranjenih bolj ali manj hudo.

DRUGA EVROPSKA KONFERENCA

V petek se zopet sestane odbor za proučevanje načrta o evropski
uniji - Borba za novo orientacijo medevropskih gospodarsko-
političnih odnošajev - Sestava jugoslovenske delegacije

Beograd, 12. januarja. p. Na sestanku odbora za proučevanje evropske unije, ki se sestane 16. t. m. v Zenevi, bo med drugimi predlogi postavljen na dnevni red tudi predlog nemške vlade, da se v svrhu saniranja gospodarskih razmer v Evropi prouči vprašanje preferenčnega sistema v trgovinskih odnošajih namesto dosedanjega sistema največjih ugodnosti. Ker je to vprašanje važno za vse agrarne države, ki so slično zahtevo tudi same formulirale na varšavski konferenci, bodo nemški predlog bržčas podpirale tudi vse evropske agrarne države.

Zaradi velike važnosti tega vprašanja za Jugoslavijo je odredil minister zunanjih poslov dr. Vojta Marinković pred svojim odhodom v Zenevo, da se naša delegacija za ženevska pogajanja ojači z dvema ekspertoma za trgovinske in carinske zadeve. Imenovana sta bila kot tozadevna izvedenca dr. Milan Todorović, univerzitetni profesor iz Beograda, ter Kosta Simić, inšpektor ministrstva za finance. Jugoslovenska delegacija za ženevska posvetovanja o vprašanju evropske unije je potemtakem sestavljena takole: minister dr. Vojta Marinković kot šef bernski poslanik dr. Ilija Šumenković in pomočnik zunanjega ministra Kosta Fotić kot člana, dr. Milan Todorović in Kosta Simić kot eksperta in

dr. Ivan Perne, svetnik ministrstva zunanjih poslov kot tajnik. Dr. Marinković, Šumenković in Fotić se nocoj prispeli v Zenevo, dočim odpotujejo ostali člani delegacije iz Beograda jutri oziroma pojutrišnjem.

Berlin, 12. januarja d. V naših gospodarskih krogih pripisujejo ogromno važnost usodi, ki jo bo doživel predlog nem. vlade glede nadomestitve dosedanje ugodnosti klavzule v trgovinskih pogodbah s sistemom preferenčnih carin, ki bi si jih smele po svobodnem dogovoru medsebojno dovoljevati evropske države. Uvedbo sistema preferenčnih carin so prve zahtevale srednjeevropske agrarne države na varšavski konferenci, zdaj pa je tudi nemška vlada v sporazumu z odločujočimi gospodarskimi krog poslala enak inicijativni predlog odboru za evropsko unijo. Vlada utemeljuje svoj predlog s tem, da bi sistem preferenčnih carin omilil momentano gospodarsko krizo v evropskih državah, ob enem pa pokazal, ali je med njimi sploh mogoče tesnejše sodelovanje na bazi vzajemnosti. Preferenčne carine bi pomenile izredno važen korak naprej k cilju evropske unije.

Zeneva, 12. januarja AA. Zasedanje od-

bora za proučitev vprašanja o evropski uniji bo v petek, 16. t. m. otvoril francoski minister za zunanje zadeve Briand s govorom, v katerem bo orisal današnje stanje panevropskega pokreta. Poleg predlogov, ki so jih izročili tajništvu Društva narodov Nemčija, Belgija in Jugoslavija, je tajništvo prejelo še nolo danske vlade s predlogom, naj se ustanove tri podkomisije za proučitev vprašanja o evropski uniji. Prva podkomisija naj prouči organizacijo evropskega sodelovanja; druga občo politiko Društva narodov s stališča evropskega sodelovanja; tretja podkomisija pa gospodarska vprašanja, ki so na dnevnem redu Društva narodov in ki se tičejo v prvi vrsti evropskih držav. Podkomisije naj predložijo svoja poročila na seji evropskega odbora, ki se bo zopet sestel meseca maja med zasedanjem sveta Društva narodov ali v septembru med zasedanjem plenarne skupščine Društva narodov.

Zeneva, 12. januarja AA. Danes je prišel semkaj jugoslovenski minister za zunanje zadeve dr. Marinković.

Zeneva, 12. januarja AA. Posvetovalni odbor za opit je imel danes sejo. Proučevali so načrt konvencije o omejitvi proizvodnje narkotičnih sredstev. Zaenkrat gre za popis narkotičnih sredstev, ki naj spadajo pod to omejitev.

Važna reorganizacija kmetijskega šolstva

Poleg srednjih in nižjih se osnujejo v vsakem srezu še
narodne kmetijske šole z dveletnimi zimskimi tečaji in
posobne šole za žensko mladino

Beograd, 12. jan. d. V ministrstvu za kmetištvo delajo dva zelo važna zakonska načrta in sicer osrednji kmetijski ter o narodnih kmetijskih šolah. Oba zakonska načrta gresta za tem, da omogočita in olajšata vzgojanje čim večjega števila kmetijske moške in ženske mladine ter da prilagodita tovrstne naše šole sodobnim potrebam življenja in dela kmetijske mladine, ki bo vzgojena v takih šolah, naj bi bila nositelji vsesplošnega kmetijskega napredka v bodočnosti. Po načrtu so predvidene kmetijske šole kot državne ustanove, za katere je potrebno najmanj 30 ha zemljišča, ki ga bodo dale banovine, dočim bo država krila stroške zgraditve potrebnih šolskih objektov.

Poleg srednje kmetijske šole je predvideno ustanavljanje stanice ter prenosna nižjih kmetijskih šol pod gotovimi pogoji v srednje kmetijske šole. V srednjih kmetijskih šolah je učna doba raztegnjena na štiri leta. Na novo bodo uvedeni neki predmeti kakor narodno gospodarstvo, kmetijsko zadružništvo. Zanimiva je tudi novost zakonskega načrta, da se ustanovijo srednje kmetijske šole za žensko kmetijsko mladost, ki mora največjo pozornost posvečati gospodinjstvu.

Narodne kmetijske šole pa bodo otvarjale banovine v posameznih mestih po predhodnem odobrenju ministra za kmetištvo. Te šole morajo imeti najmanj 5 ha zemljišča, ki bo služila učencem za vežbanje v kmetijskih delih. V narodnih kmetijskih šolah se bodo vršili redni 2 letni zimski tečaji za kmetičko mladino, nadalje od časa do časa izredni tečaji za mladostnike, deklice in odrasle. Pouk bo teoretičen in praktičen. Za učence je predpisana starost od 14 do 20 let. Za dobo petih let od sprejetja tega zakona bodo sprejemali v narodne kmetijske šole take goience, ki so dovršili osnovno šolo, pozneje pa bodo morali gojenci imeti tudi dva razreda višje narodne šole. Šolanje bo internatsko. Vprašanje vzdrževanja slušateljev bo rešila banska uprava. Dosedanje kmetijske šole se imajo prilagoditi zakonu tekom prvega leta.

Sedaj imamo troje moških srednjih kmetijskih šol. Novi zakon o kmetijskem pouku pa bo omogočil ustanovitev vseh 15 takih šol in ravno toliko ženskih srednjih šol, dočim bo imel vsak srez najmanj eno narodno kmetijsko šolo. S tem bi se samostojno brez ozira na zakon o narodnih osnovnih šolah pospešila in omogočila vzgoja večjega števila kmetičke mladine.

Znaki uvidevnosti v bolgarskih krogih?

V službenih krogih priznavajo odkritosrčne namene
Jugoslavije za možnost ureditve vseh sporov

Sofija, 12. januarja d. Pred tednom dni je dospel v Sofijo prvi tajnik bolgarske poslanstva v Beogradu Nikola Stojlov. Sprejel ga je bolgarski minister zunanjih poslov Burov in predsednik vlade Ljapčev, katerima je Stojlov dal obširno poročilo. V tem poročilu se zlasti poudarja vprašanje razpoloženja jugoslovenske javnosti in jugoslovenskih vladnih krogov do Bolgarije. Stojlov je priporočal neobhodno čim aktivnejšo politiko za iskrenjšje odnošaje med Jugoslavijo in Bolgarijo. Poudaril je možnost ureditve mnogih vsehletnih vprašanj tako na političnem in ekonomskem polju.

Zlasti obširno je Stojlov poročal o sklenitvi trgovinske pogodbe med Bolgarijo in Jugoslavijo. Stojlov je prepričan, da se v jugoslovenskih vladnih krogih iskreno pripravljajo na sklenitev take pogodbe in da obstojajo v tem pogledu še upravne pozitivne namere. V svojem referatu izražal Stojlov upanje, da bodo tako pri jugoslovenskem poslanstvu v Sofiji kakor pri ministrstvu zunanjih del v Beogradu istočasno storili korake za pričetek pogajanj v svrhu sklenitve trgovinske pogodbe med Bolgarijo in Jugoslavijo. Nikola Stojlov se je že vrnil v Beograd.

Vojaška konvencija med Poljsko in Rumunijo

Pogajanja za obnovo in razširjenje konvencije - Skupna
obramba proti nemškim, madžarskim in ruskim napadom

Berlin, 12. januarja p. »Frankfurter Zeitung« objavlja informacije svojega diplomatskega dopisnika o pogajanjih, ki se vrše med Rumunijo in Poljsko glede obnove in poglobitve vojaške konvencije in zavzevnosti pogodbe med obema državama, ki poteče februarja tekočega leta. Pogajanja se vrše v glavnem med rumunskim in poljskim generalnim štabom, potekajo pa zelo počasi, ker se pojavljajo velika nasprotja. Poljska je med drugim predlagala, naj bi se za primer oboroženega kon-

flikta s sovjetsko Rusijo osnovalo skupno vrhovno poveljstvo. Poljaki se zavzemajo za to, da bi bil vrhovni poveljnik iz njihovih vrst, dočim Rumuni to odklanjajo in zahtevajo, naj bi prevzel v takem primeru vrhovno poveljstvo kak francoski general. Oni del konvencije, ki govori o skupni obrambi pred zunanjimi napadi, naj bi se po poljskem predlogu razširil tudi na Nemčijo, za kar pa zahteva Rumunija protikonvencijo za primer konflikta z Madžari.

Uvedba pospešenih vlakov na progi

Varaždin-Zagreb

Varaždin, 12. januarja d. Te dni je bila izvršena poskusna vožnja kompletne potniške garniture na progi Varaždin-Zagreb zaradi uvedbe dvojice pospešenih vlakov. Običajna lokomotiva zagorske železnice z navadnim vlakom je potrebovala iz Varaždina do Zagreba 3.45 ure, dočim so do se-

daj vozili potniški vlaki 4 in pol do 5 ur. Od 1. maja bodo imeli potniki na razpolago edino potniške vlake in ne več mešanih. Razen tega bosta tudi uvedena dva pospešena vlaka. V bodoče bodo imeli ti vlaki značno zavoro, dočim se j uporabljala do sedaj dosledno le ročna, zaradi česar se je izgubilo mnogo dragocene časa zaradi zaviranja pred vsako postajo.

Imenovanje učiteljev novincev

Beograd, 12. jan. p. Z odlokom ministrstva za prosveto so imenovani za učitelje, odnosno učitelje absolvirani učiteljskiki: Josip Minšek na Ponikvi, Ignacij Vodnik v Vodicah, Jeluska Čenič v Radomljah, Stanislav Zabajk pri Sv. Bolfenku na Kogu, Davornia Merkun na Doberni, Rudolf Mutić v Kurmi, Vera Slibar v Dvorski vasi, Ivana Šega v Dolenji vasi, Kazimir Savnik v Libojah, Anton Majnik v Zvirčah, Anton Medved v Čadrcih, Angela Pahor v Smarju pri Jelšah, Leopoldina Podobnik v Murski Soboti, Terezija Kragelj-Cuber v Solčavi, Henrik Legiša v Rajhenavu, Gabriella Besednjak v Svetlem potoku in Albina Vovčina v Crni. (Za točnost imen uredništvo ne jamči.)

Premestitve v železniški službi

Beograd, 12. jan. p. Z odlokom prometnega ministra so na področju ljubljanske železniške direkcije premeščeni: mž. Rudolf Koudelka, šef kurilnice v Mariboru h kurilnici Ljubljana glavni kolodvor; nž. Jože Završnik, podšef kurilnice Ljubljana I. h kurilnici v Maribor; železniški uradniki Josip Pristavnik iz Velenja v Zidani most; Janez Kušar od oddelka kontrole dohodkov generalne direkcije v Beogradu v Velenje; Ljodor Löwi iz Zidanega mosta h kontroli dohodkov v Beograd; Ljudevit Erkar iz Trbovelj k Sv. Juriju, Leopold Legat, postajenačelnik v Zirovnici v Ljubljano glavni kolodvor in Josip Mokater s postaje Lesce-Bled za postajenačelnika v Zidani mostu.

Subotiska železniška direkcija premeščena v Beograd

Beograd, 12. jan. p. Z odlokom prometnega ministra je premeščen sedež subotiske železniške direkcije v Beograd. Preselitev se bo izvršila v začetku aprila, ker bo dotlej dograjeno novo poslopje prometnega ministrstva, kjer bo subotiska direkcija dobila svoje prostore. Materijalno skladišče subotiske železniške direkcije se preseli na Batajnico.

Aretacija opasnega mariborskega vlomilca

Leoben, 12. jan. g. Na podlagi obvestila mariborske policije je mogla tukajšnja varnostna straža v petek prijeti v Mar bor pristojnega 23letnega ključavničarskega »p« močnika Josipa Hönigmanna. Begunec je bil pri svoji ljubici. Mariborska policija ga zasleduje zaradi osemh dokazanih vlovov. Hönigmann je dne 4. decembra ušel iz zaporov in je nato vlomil tudi v stanovanje sreskega načelnika v Tivtu, kjer je odnesel oblek, dragocenosti in gotovine za 40.000 Din. Policija je izvedla v stanovanju Hönigmannove prijateljice hišno preiskavo, pri čemer je našla mnogo novih oblek in druge garderobe, skoraj novo kolo in gramofon v kovčegu s številnimi ploščami. Hönigmann je priznal, da je kolo in gramofon ter eno novo obleko ukradel v Mariboru. Ostale obleke je označil kot svojo lastnino.

Samomor slovenskega orožnika v Bileču

Sarajevo, 12. januarja n. Iz Bileče javljajo, da se je ustrelil pred restavracijo »Balkan« orožniški kaplar Janez Težak, rodом Slovenec, baš v času, ko je v restavraciji igrala damska kapela. Orožnik je izvršil samomor zaradi nesrečne ljubezni. Zagledal se je v sviračico Ivko, ki mu ni vračala ljubezni. V pismu, ki ga je pustil, pravi Janez med drugim: Ljubila sem jo, pa je vendar nisem poljubila.

Obiljanje brezposelnosti v Beliji
Bruselj, 12. januarja AA. Minister za javna dela je sklenil uporabiti kredite, ki so namenjeni za podpiranje brezposelnih, za obsežna javna dela.

Po Venizelosovem potu

Venizelos je opravič tudi zadnje potovanje svojega diplomatskega potovanja; zapustil je Rim in se vrnil v Atene.

Kakor je bilo pričakovati, je njegova pot sprožila obilico komentarjev v evropskih časopisih, osebno v bližje prizadejanih državah. Pospeševal jih je prav za prav sam Venizelos, ki ni varčeval z izjavami; novinarji so mogli od njega izvedeti marsikaj, kar je imelo njegovo obilo dobrih posledic. Ravno s tem, da se ni zavijal v meglo redkobesednosti in formalnih navedb, je dal komentarjem določeno smer in jih očeval pred prefantastičnimi, z ničemer utemeljenimi kombinacijami. Dosegel je s tem, da so časopisna poročila izgubila primes senzacije in se omejila na več ali manj stvarno in trezno registriranje.

Venizelosovi rimski razgovori niso sprožili prevelike živahnosti v komentiranju. Tudi zato ima glavno zaslug sam Venizelos, ki je že prej ponovno pokazal glavne smernice, merodajne za grško zunanjo politiko. Med nje spada pred vsem izjava, da je Grčija zoper vsakršno revizijsko politiko in da bi pomenilo vsakršno prizadevanje za revizijo mirovnih pogodb vznemirjenje tudi Grčije. S tem se je Venizelos odločno odmaknil od onih, ki jim je glavni cilj sprememba sedanjega mednarodno-političnega stanja in poprava mej, določenih z mirovnimi pogodbami. Grški interesi so tedaj v tem pogledu popolnoma različni od onih, ki jih javno ali prikrito izpovedujejo nekatere od nekdanjih centralnih držav in njim v oporo tudi apeninska veselja.

Dalje Venizelos ni izpustil nobene prilike, da ne bi naglasil, kako trdno prijateljstvo veže Grčijo in Jugoslavijo. V tem pač ne moremo videti samo formalistični izjav, marveč pravo iskreno izpoved, ki sloni na spoznanju pravih nacionalnih interesov. Grčija se špominja, kako jo je z maloazijskega primorja odpuhnila ofenziva kemalistične Turčije, — prav lahko si more predstavljati, da bi jo na sličen način mogel sunek s severa vreči tudi s trškega primorja, če bi se sedanja situacija na Balkanu spremenila in bi se naša država oslabilila. Taki in slični preudarki so

merodajni vedno vsaj za kulise, tudi če se javno ne govori o njih, in na njih sloni resnična državna politika. Zato bo Jugoslavijo in Grško pač trajno vezala tehtna skupnost interesov, kljub eventualnim trenutnim nesporazumljenjem, kakor jih poznamo iz prve povojne dobe, ki pa so sedaj tudi vsa odstranjena.

Nekateri nam nenaklonjeni komentariji so skušali pokazati nekako odtujenost med Grčijo in Malo antanto — na osnovi Venizelosovih izjav. Taki komentariji so popolnoma odveč. Mi v Malo antanti sami prav dobro vemo, da ima Mala antanta opravka predvsem z zadevami in problemi, ki se Grčije niti namenjajo ne tičejo. Kaj naj se v Atenah razburja zaradi madžarskega šovinizma in habsburških restavracijskih poskusov ter stremeljenj? Ali iz tega ni treba sklepati na kako nasprotje med grško in maloantantno politiko. Za nas je marveč važnejše, da tvori most med Malo antanto in Grčijo Jugoslavija in po drugi strani Rumunija za one zadeve, ki se tičejo Balkana, in to nam za dostuje.

Seveda je Venizelos povedal ponovno prav prijazne besede tudi na naslov Italije. Temu se ne more nihče čuditi. Grčija je bila ves čas svoje nove državne samostojnosti zelo zavisna od evropskih velisil. Saj so ji te priborile svobodo in Pariz, London in stari Petrograd so imeli zato dolga desetletja odločilno besedo v novih Atenah. Po vojni sta ostala Pariz in London; grškim politikom ni bilo nikdar vse eno, kaj menijo tamkaj o njihovi politiki Italija hoče pretepetirati na tem vplivu, hoče se uveljaviti v bližnjem orijentu. Venizelos vidi te težnje in smatra za oportuno, da se jim brez potrebe ne postavlja po robu, marveč jih po možnosti izrazi in se spravi v neki odnos; s njimi. Tako politiko mora vsakdo pravilno razumeti in ji ne more oporekati, dokler ne gre na račun in škodovanje interesov tretjega. Ker pa tega ni — tudi pojavi o priliki Marinkovičevega atenskega poseta so to pokazali — se nad Venizelosovimi izjavami ne more nihče zgledovati.

Še eno italijansko letalo potopljeno

Četrto ponesrečeno letalo se je med prevozom v luko potopilo — Balbo zbolel — Priprave za povratek italijanskih prekoceanskih letalcev

Rim, 12. januarja. rg. Italijansko letalsko eskadro, ki je v povzd go ugleda fašističnega režima tvegala polet preko Oceana, spremlja od vsega početka dalje nenavaden smola. Ne da se se točno presoditi, ali so vse nesreče in nezgode, ki so se pripetile in ki se po zadnjih vestih dogajajo vedno znova, res samo posledica nesrečne naključja, ali pa jih je, kakor pri Nobelovi polarni ekspediciji žalostnega spočima, zakrivila fašistična nadutost, ki hoče proti zdravemu razumu premagati elemente, samo da bi se mogla ponašati z lavirami, četudi stanejo poleg ogromnih materialnih žrtvi, ki bi bile na drugi strani mnogo potrebnejše in koristnejše, tudi človeška življenja.

Sinoči je prispelo v Rim poročilo letalskega ministra Balba o najnovejši letalski nesreči, ki je zadela italijansko eskadro. Kakor smo že poročali, sta se kmalu po startu ponesrečili dve letali: Da bi nadomestili izgubo, so poslali za Balbovo ekspedici dve rezervni letali, dasi nista bili opremljeni za prekoceanski polet in so šele v zadnjem trenutku izvršili nekatere potrebne preureditve. Mnogo večjo važnost, kakor na sposobnost letal, so polagali na to, da bo število letal polnoštevilno in da pristane na ameriških tleh vseh 12 letal,

kakor je bilo že davno poprej napovedano.

Toda ta želja se ni izpolnila. Obe rezervni letali sta se med poletom ponesrečili in sta morali pristati na odprtem morju. Eno letalo se je takoj potopilo, drugo pa so rešili italijanski parniki, ki so križarili na ruti poleta. A še tega niso mogli rešiti Balbo javlja, da so letalo privežali na parnik, ki bi ga bil moral nato spraviti v luko Fernando de Norona. Med vožnjo pa je letalo na razburkanem morju butalo v ladijo tako dolgo, da se je popolnoma razbilo in končno potopilo. Rešili so samo nekatere aparate, ki so jih že poprej demontirali. Poročilo pravi, da si je posadka požrtvovalno prizadevala, da bi rešila letalo, vendar na je bilo vse zaman.

Italijanska eskadra je torej končno javno sestavljena iz 11 letal, ki so včeraj krenila iz Port Nat'la v Bahio, kamor je dospela ob 14.30 lokalnega časa. Balbo poroča, da je obvel, vendar pa hoče vztrajati do konca Cili italijanskega poleta je Rio de Janeiro, kjer se bodo letalci par dni odpočili, nakar bodo letala in letalce vrčali na italijanski parnik da jih popelje v domovino. V Italiji se že vrše velike priprave za sprejem »zmagovalcev Oceana».

Tudi ameriški prekoceanski polet ponesrečil?

Letalo »Tradewind«, ki bi moralo pristati na Azorih že v nedeljo, je po startu na Bermudih brez sledu izginilo

New York, 12. jan. AA. O letalu »Tradewind«, s katerim sta gospa Beryl Hart in letalski kapetan Mac Larsen skušala preleteti progo New York-Pariz, že 24 ur ni nobenih vestí. Tukajšnji letalski krogi se boje, da je letalo padlo v morje, ker je bilo preobloženo.

New York, 12. jan. d. Do sredi ni bilo nobenih vestí o kapitanu Williamu Mac Larsenu ter njegovi spremljevalki, ki sta v soboto ob 17.15 po srednjeevropskem času na Bermudih startala za polet na Azore. Letalo, ki nima radioaparata, so pričakovali v Horti na Azorih najkasneje do 12. p. srednjeevropskem času. Bojazn, da se je letalo ponesrečilo, je tem bolj upravičena, ker so vremenske razmere skrajno neugodne. Na morju vlada silen vihar. Zato mislijo, da je letalo zašlo v neurje in je najbrže padlo v morje. Ker ni bilo opremljeno s plavalkami, se je najbrže potopilo. Usoda obeh letalcev je neznana. V ameriških krogih je vzbudila vest o nastanku letala veliko vznemirjenje.

Likvidacija stavke v Porurju

Uveljavljanje sklepa razsodišča, s katerim se znižajo mezde rudarjev za 6 0/0

Berlin, 12. januarja. AA. Izrek razsodišča, s katerim so bile znižane rudarjem v ruskem ozemlju mezde za 6 odstotkov, sta odklonili obe prizadejni stranki. Na skupni je podjetnikov in delavcev ni prišlo do uporazuma in zato je vlada izdala odlok, s katerim je ukazovala izrek sodišča. Kakor poročajo, so socialistične delavske zveze kakor krščanske socialne delavske zveze odločno proti izreku sodišča, čeprav ne nametajajo proglasiti stavke. To prilično so izrabili komunisti, ki so sklicali konferenco ruskih delegatov, na kateri so se skupno sklenili ustanoviti enotno rudarsko zvezo, ki bo pod komunističnim vodstvom navedla borbo.

Berliner Tageblatt objavila zanimiv pregled položaja v ruskem ozemlju. Ljudi napaša, da se sicer zdi, da je stavka je zgodovinskega značaja, v resnici pa ni nič drugega kakor boj za oblast. V sedanjem trenutku se razvija velika borba med socialističnimi tendencami in revolucionarji.

List poudarja nadalje, da so v Angliji stavke večinoma gospodarskega značaja, dočim je Nemčija edina država, v kateri na-

Českoslovaška ukine podnoro ruskim emigrantom

Berlin, 12. jan. M. Ruski emigrantski list »Rulj« poroča, da je českoslovaška vlada sklenila z novim proračunskim letom ukiniti vsako finančno podporo ruskim emigrantom. Českoslovaška vlada smatra, da je poteklo sedaj že dovolj časa, da si mogli emigranti ustanoviti novo eksistenco. V pretežni večini so res tudi vsi zaposleni, zlasti še, ker uživajo enake pravice kakor pre domačini.

Povratek poljskega poslanika
Beograd, 12. januarja p. Po večtedenski odsotnosti se je sredi vrnil v Beograd poljski poslanik na našem dvoru g. Babinski,

Državna manifestacija Prekmurja

Svečan sprejem bana dr. Marušiča v Murski Soboti in drugih prekmurskih krajih — Jugoslovanske manifestacije domačega prebivalstva

Murska Sobotica, 12. januarja. AA. Ban dr. Marušič in pomočnik bana dr. Pirkmajer sta danes ob pol 10. prispela s svojim spremstvom v Mursko Sobotico. Murska Sobotica, središče Prekmurja, si je ob tej priliki nadela svečano obleko. Z vseh poslopj viharjo državne trobojke. Pred kolodvorom se je zbrala ogromna množica, da pozdravi bana dr. Marušiča. V četrstostopih so bili postrojeni gasilci iz Murske Sobotice in iz okoliških občin z zastavo gasilnega društva iz Murske Sobotice.

Pozdrav župana Benka

Ko je ban dr. Marušič izstopil, je godba zaigrala državno himno. Najprej se je g. banu predstavil sreški načelnik dr. Lipovšek, kakar ga je pozdravil župan Benko z naslednjim nagovorom:

Visokorodni gospod ban!

Vaša odločitev, da obiščete Mursko Sobotico in naše Prekmurje in da stopite v ožji stik z njegovim prebivalstvom, je v srcih naših občanov izvala največje veselje. V imenu tega občanstva vam želim najradostnejšo in najtoplejšo dobrodošlico. Živel, gospod ban!

Ban dr. Marušič se je s kratkimi besedami zahvalil za prisrčni pozdrav ter izjavil, da je z veseljem prišel v Prekmurje, čegar prebivalstvo so naši najmilejši bratje in naši Benjamini.

Šolska mladina banu

Nato je g. bana pozdravil v imenu učiteljske šolske uprave Gabrielčič Učenka Zorica Menhartova je nagovorila gospoda bana z naslednjim kratkim govorom:

Visokorodni gospod ban!

Slovenska Krajina se raduje, ko stopate prvič na našo slovensko zemljo. Nihče se tega holi ne veseli kot šolska mladina, ki sprejema dnevno od svojih učiteljev v svoja srca čut ljubezni do naše ljubljene Jugoslavije in do našega kralja Aleksandra. Učenka je izročila g. banu šopek cvetk. G. ban je nato ljubko deklico poljubil.

Svečana seja občinske uprave

Ozromna množica je nato spremlila gospoda bana do občine, kjer se je vršila pod predsedstvom župana Benka svečana seja občinskega sveta. Polnoštevilno zbrani občinski svetniki so priredili g. banu, ko je stopil v seino dvorano, navdušen sprejem so ga dolgočasno akklamirali.

Župan Benko

je imel nato naslednji govor:

Visokorodni gospod ban!

Visokopostojani gospod pomočnik bana! Izredno veselje nam je pripravljeno na današnji dan, ki bo spadal med pomembne dneve, ko nam je pripadla izredna čast in bila dana prilika, da pozdravimo najvišje predstavnike naše dravske banovine v srcu naše slovenske prekmurske pokrajine. V naši občini. V imenu našega občanstva kakor tudi v imenu občinskega zastava s menoj na čelu vas svečano pozdravim s čistim odkritosrčnim slovenskim srcem.

Gospod ban! Vaš prihod v Mursko Sobotico je znan dokaz vaše velike naklonenosti do naše občine in pomeni živ stik z njegovim meščanstvom. Rad bi blagodejne plodove. Naša občina je kot središče Prekmurja važna postojanka njegovega gospodarskega, kulturnega in socialnega razvoja in napredka ter koraka na čelu našega tukašnjega nacionalnega pokreta. Postali smo impulzivna žila vsega Prekmurja. Ponosni smo na to svojo vlogo in zato počemo nikoli pozabiti na to svoje poslanstvo.

Občina Murska Sobotica ne zaostaja in ne bo nikoli pozabila svojega poslanstva v jugoslovanskem pravcu. In ko vidi v svoji sredini prvega predstavnika naše banovine, ki je prišel med nas, da s nami pomeni, da sliči naše želje in da nam olajša našo holi, je ta okolnost onora ki se nanjo naslanja naša občina sedaj in v bodočnosti. Čutimo, da nismo zavrnjeni, in to čustvo nam vlija nove energije.

Zastopstvo naše občine je vdano sprejetu manifestu Ni Vel kralja kakor je bilo tudi prepričano, da pomeni kraljeva beseda, da srečno rešitev jugoslovanske vprašanje. To svoje prepričanje smo 19. avgusta 1929 o priliki proslave 10. letnice obstoja našega Prekmurja z veliko in množično manifestacijo dokazali. To naše prepričanje in čutenje ne izvirajo samo iz naše nacionalne misli, temveč tudi iz tega, kar vidimo, kakor je naše Prekmurje, posebno na naša občina Murska Sobotica, v okviru naše jugoslovanske kraljevine z orjaškimi koraki napredovala kot nikdar prej v svoji preteklosti. Zato smo vselej pripravljeni sodelovati z umom in srcem pri oživljanju velike državne jugoslovanske misli, kakor je izražena v manifestu Ni Vel kralja z dne 6. januarja 1929 in v kasnejših aktih kraljevske vlade, ki so bili kronani z množičnim činom z dne 6. septembra lanskega leta. V tem duševnem razpoloženju, na tej svečani spominjski seji z našimi odkritimi srci vas v svoji sredini pozdravljamo kot našega voditelja, kot našega predstavnika dravske banovine z živo željo, da bi bilo vaše delo ožarjeno s polnim uspehom.

Naj živi Ni Vel kralj Aleksander II!

Naj živi naša prevzvišeni kraljevska dom!

Naj živi Jugoslavija!

Živel, gospod ban!

V občinski dvorani je zavrlo navdušeno klicanje in manifestacije kralju in kraljevski rodbini, Jugoslaviji in g. banu so trajale dolgo. Na pozdrav župana Benka je odgovoril

ban dr. Marušič

»Velečenjeni gospod župan! Cenjeni g. občinski svetniki! Dva razloga sta me dovela do tega, da sem prišel med vas. Prvi je bila želja, da spoznam potrebe in težnje Prekmurja, naše Slovenske krajine, da stonim v stik z narodom, ki ga je usoda skozi stoletja ločila od matice, ki je bil ločen od svojih bratov z državnimi mejami in ki ima zaradi tega gotove težkoče, ki jih je treba odstraniti, da omogočimo skupno bratsko življenje.

Na drugi strani je bila moja želja, da predvsem pokažem znake bratske ljubezni ne samo Murski Soboti kot kulturnemu in gospodarskemu središču naše Slovenske krajine, ampak vsemu Prekmurju, da pokažem znake ljubezni in simpatije, ki so si jih prekmurski prebivalci pridobili kot naši najmilejši bratje.

Znano mi je, da je bil položaj v Prekmurju tak, da moramo postaviti v Prekmurje najboljše uradnike. Ti uradniki se morajo zavedati, da imajo specialne dolžnosti, da moramo pridobiti Prekmurje ne samo v gospodarskem oziru, ampak tudi njegova srca. Ti uradniki se morajo zavedati ne samo svojih dolžnosti, ampak morajo tudi s srcem sodelovati pri povzdigu Prekmurja. Tolmačiti morajo ljubezen in simpatije, ki jo goji vsa dravska banovina do našega Prekmurja.

Bodite prepričani, da bomo s složnim sodelovanjem dosegli velike uspehe. Meni je drago, da ste tako jasno spoznali pomen januarskega manifesta. Vidimo, da dobro in globoko domnevate pomen energičnega koraka Ni Vel kralja.

Prej, v strankarskih časih, je tudi najboljša ideja kadar je morala iti skozi neštete politične in strankarske kanale, lahko postala umazana. Sedaj, ko je Ni Vel kralj postavil geslo: kralj in narod, imate priliko, da neposredno iznesete svoje želje in da sodelujete pri unanosti in pri napredku naše domovine. Danes, ko hvala Bogu ni več strankarstva, se mora to geslo Ni Vel kralja pri vsakem udeleževanju.

Prišel sem med vas da složno sodelujemo. Naj sam brez vas ne morem ničesar napraviti. Zato zahtevam složno in odkritosrčno sodelovanje vseh. Naše delovanje se mora razviti v složno harmonijo. Potrebno je, da tudi v složno sodelujejo v duhu manifesta Ni Vel kralja in v ljubezni do naše velike in lepe Jugoslavije. Vi se morate danes zavedati, da ste s složno sodelovanjem in da danes ni več tuje, ki bi jim bili podložni. Ako se je neko delo našo prebivalstvo v dva tabora, v hlanice in sužnje ter v gospodinjstvo del naroda, danes lahko rečemo, da smo sedaj gospodari na svojih svobodnih tleh. Ta duh samozvesti, duh ponosa in duh svobode nas mora voditi pri našem delovanju, potem bomo lahko prepričani, da je bilo naše delovanje v resnici v duhu kraljevega manifesta.

Občinski svetniki so sprejeli govor bana dr. Marušiča z velikim navdušenjem in ploskanjem.

Pozdrav in zahvala podbanu dr. Pirkmajerju

Zatem je ponovno spregovoril župan Benko in dejal:

V tem svečanem trenutku dovolite mi, da se v imenu občine in občinskega odbora oddolžim našemu častnemu meščanu pomočniku bana dr. Otmariju Pirkmajerju. Več let je že preteklo, ko sem imel čast, da pozdravim našega častnega meščana v naši sredini. Dolgo časa nam ni bila dana prilika, da bi mu izrekli za vso dobroto in naklonenost, katero je izkazal naši občini, svojo dostojno zahvalo. V trenutku, ko je posetil našo občino v svojem visokem položaju, nam je dana prilika in čast, da ga iskreno pozdravimo in da se mu toplo zahvalimo.

Gospod častni meščan!

Ni pozabljeno v naših dušah, kako težke čase smo doživeli leta 1925, ko je naša občina in našo pokrajino zadela velika katastrofa. V onih težkih časih ste prihiteli naši občini hitro na pomoč in ste poplavljenjem nudili ne samo tolažbo, ampak tudi gmojno podnoro, ki je zlasti naše sromahne sloje rešila propada in gladi. Vazna nuja pomoč je takrat otrla bridke solze vaše naše prebivalstva, tako da se je uresničil znani izrek: Dvakrat da, kdor hitro da.

Pri izvedbi elektrifikacije naše občine kakor tudi sosednih občin ste nam bili naklonjeni in le z vašo pomočjo in dobro voljo je bila omogočena elektrifikacija od Ptuj do Murske Sobotice. Toda ne samo v teh težkih časih ste nam pomagali, etali ste nam ob strani ter budno pazili z vso skrbjo, da ne omagamo, da nam ne usahnejo naše sile, da se povzdignemo in da nanredujemo kot predstaja na severni točki naše domovine. Izrekamo vam svojo najtoplejšo zahvalo za vso dobroto in za vso ljubezen do naše občine. Obenem pa vas prosimo, da nam ostanete tudi v bodoče naklonjeni. Živeli!

Podban dr. Pirkmajer

se je zahvalil za pozdrav s sledečimi besedami:

Zahvaljujem se vam, velečenjeni gospod župan, za izrazne priznanja. Ko sem bil svoječasi na vodilnem mestu in mi je bila poverjena uprava, sem po najboljših močeh skušal pomagati, kadar je nastal potreba. Ko sem v težkih časih prihitel na pomoč prizadeti Murski Soboti, sem storil le svojo dolžnost. Vesel sem, da tega čina niste pozabili in da je ostal spomin na to v vaših srcih. Prepričan sem, da bomo s pozitivnim delom najbolj pomagali brš našim dragim severnim straharjem. S pozitivnim delom bomo zbudili v vas prepričanje, da čaka sreča z nami zedinjeno prekmursko prebivalstvo. Prepričan sem, da boste z navdušenjem vztrajali tudi v težkih časih na svojem mestu. Obljubljam, da bom ob strani g. bana tudi in hodoče z največjo skrbjo in pažnjo zasledoval vaše želje in težnje.

Zapisnik o svečani seji sta podpisala tudi g. ban dr. Marušič in pomočnik bana g. dr. Pirkmajer. Medtem je velika množica obkolila občinsko poslopje in čakala bana. Ko se je ban dr. Marušič pokazal, ga je sprejela z novimi navdušenimi ovacijami. Množica je spremljala bana in njegovo spremstvo med neprestanimi ovacijami do Sokolskega doma. V dvorani Sokolskega doma so že bili zbrani zastopniki civilnih in vojaških obastev ter posameznih cerkva, med njimi komandant mesta kapetan G. Vrtilović, za katoliško duhovščino kanonik Svetek, zastopnik evangelijske občine senior Kovač, za-

stopnik židovske verske občine rabin doktor Roth, predstavniki vseh državnih uradov in ustanov, zadrug, trgovskega gremija, načelniki okoliških občin itd. Domačini so napolnili dvorano do zadnjega kotika.

Jugoslovenska izpoved Prekmurja

Pred polno dvorano Sokolskega doma je pozdravil g. bana najprej župan Benko z naslednjimi besedami:

V imenu navzočega in po prisotnih zastopane prekmurskega ljudstva vas pri srčno pozdravljam v naši sredi na naši zemlji, ki nam je mila in ljubljena in katre sinovi so se zbrali danes v Sokolskem domu, da vam izpregovorimo svoje želje, izjavimo svojo lojalnost in zapečatimo svojo obljubo vdanosti do našega vladarja in dokazemo zadovoljstvo z upravo naše domovine.

Naše prekmursko ljudstvo je bilo stoletja pod tujim madžarskim gospodstvom. Kljub vsemu pritisku pa je bilo vedno posposno na svojo slovensko narodnost. Naše ljudstvo ni bilo pasivno kljub preoblednosti krajine, ter je izkoriščalo do skrajnosti vsako panogo življenske možnosti. Imamo mnogo pritožb, ker nas ne poznajo. Prekmurje je krajina čisto posebne mentalitete in posebnega duševnega razpoloženja a na dnu duše čisto slovenska. Kdor nas ne pozna do dobra, misli, da je protireziški. Kdor ni čutil stiska prijateljske roke našega kmeta, misli, da je nezaupljiv in nezanesljiv do domovine. Ravno narobe je res. Naša Krajina je zibelka našega naroda, naša zemlja diši po slovanstvu. Naš kmet je ponosen na to zemljo in pridno orje s plugom, da si zagotovi življenski obstanek. Mi vsi: kmetje, delavci in obrtniki delamo na tem, da napredujemo, da povzdignemo Slovence v dostojen položaj.

Ta velika množica ljudstva ni zbrana, gospod ban, da bi se pritoževala nad težkimi in gospodarskimi nepričakami, ampak hrepeni po kulturnem in narodnem razvoju. Zbrala se je, da opozori naše najvišje zastopnike dravske banovine, da je Prekmurje tista krajina, ki je vredna v svoji skromnosti in udanosti vse pozornosti merodajnih činiteljev. To ljudstvo je imelo tebe boje stoletja, istotako je preživelo hude trenutke po prevratu, tudi v svoji materi domovini se mu je godilo večkrat slabo zaradi strankarskih bojev. Toda, ko je 6. januarja 1929 Ni Vel kralj napravil vsemu temu konec in vzel vodstvo države v svoje roke, se je to ljudstvo oddahnilo z veseljem in udanostjo in sprejelo manifest Ni Vel. Vel ne pretiravam, če trdim, da morda ni naroda v državi, ki bi bil s takim veseljem in tako zadovoljnostjo in odanostjo sprejel manifest Ni Vel. In kasneje akte kraljevske vlade, ki so bili kronani z množičnim činom dne 6. septembra lanskega leta.

Ko vas v tem izrednem trenutku pozdravljam v imenu vsega prekmurskega slovenskega ljudstva, pozivam vse navzoče, da zaključite iz čistega jugoslovanskega srca:

Naj živi Ni Vel kralj! Naj živi kraljevska dom! Naj živi Jugoslavija! Naj živi predsednik vlade! Naj živi gospod ban! Burno ploskanje mnogobrojne množice, ki je z napetostjo poslušala pozdravni govor, je dokazalo, da je bilo zbrano ljudstvo enih misli, kakor jim je dal izraz gosp. Benko.

Ban se je zahvalil županu s prisrčnimi besedami ter je med drugim rekel: »Z veseljem sem prišel v našo sredino. Gualo me je srce, ki mi je narekovalo, da si moram predvsem ogledati to naše lepo Prekmurje, ki je bilo od nas ločeno, ki pa je nazvle temu ohranilo svoj slovenski značaj in ki je nazvle težkim borbam za obstanek ohranilo svoja narodna čuvstva na svoji lastni domači grudi. Bodite uverjeni, da bom na svojem položaju deloval z vso silo na to, da se ta čut ljubezni in priznanja za vaše stoletne borbe uresniči. Ne prihajam med vas, da bi diktriral, temveč kot izvršilec volje Ni Vel, ki hoče, da delamo z narodom (splošno odobravanje in ploskanje). Kralj hoče, da narod sodeluje, on želi, da naš narod sodeluje pri povzdigu in napredku države. Imeli boste danes priliko, da mi tolmačite svoje želje in pritožbe. Mnogo je še neizvršenega, mnogo lepih ciljev bo še treba doseči. Ako bomo storili svojo dolžnost, bodo vsi nedostatki odstranjeni.

Sprejem deputacij

Za tem so zastopniki raznih ustanov, korporacij in društev predložili svoje želje in pritožbe. Mnogo je bilo tudi zastopnikov okoliških občin, ki so vsi z odkritim srcem izražali svojo lojalnost do države in sedanjega režima.

Po končanem sprejemu je povzel zopet besedo gosp. ban dr. Marušič, ki je v daljšem govoru odgovoril na nekatere želje in pritožbe. Gosp. ban je dalje priporočil srčnost v vsakem oziru ter je naglašal, da bo vlada vedno ščitila kot moralne in socialne činitelje.

Poset na meji

Popoldne so gosp. ban, gosp. pomočnik bana, župan Benko in ostalo spremstvo bana obiskali dve občini na madžarski, ozioroma na avstrijski meji, in sicer občino Sv. Jurij in občino Gornji Petrovec. V Sv. Jurju so bana pričakovali ognjevezi in domačini. Po več govorih je gosp. ban sprejel razna odposlanstva, med temi župana nenaključne občine Kromarovi, ki je v imenu tamošnjega prebivalstva izjavil vdanost kralju Aleksandru, vladi in lojalnost ter ljubezen do kraljevine Jugoslavije. Iz Sv. Jurja se je gosp. ban odpeljal v Gornji Petrovec, kjer je bil sprejem izredno prisrčen. Kljub temu da je gosp. ban s svojim spremstvom prišel v Gornji Petrovec šele ob pol 6. zvečer, ko je bila že tema, so prebivalci sprejeli gosp. bana pri vstopu v naselbino z dvema velikima državnima zastavama. Gosp. ban se je napolni skozi gost špalir ognjevezev in domačinov v občinski urad, kjer je sprejel odposlanstva. Tu so ga pozdravili evangelijski župnik Godina, katoliški župnik Anton Čirič, učitelj. Vajda ter župan občine Šalovci gosp. Zupanek. Gosp. ban je nato ostal v nevezanem govoru dalj časa z domačini, nakar se je s svojim spremstvom vrnil v Mursko Sobotico.

Jutri odpotuje gosp. ban v Ljutomer.

Vremenska nanoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno zmrno hladno, tu in tam male padavine, mogoče sneg.

Dunajska vremenska napoved za torek: Prehodno toplejšo, možnost padavin.

Naši kraji in ljudje

Triglavska proslava

Celje, 12. januarja. Najstarejše slovensko in sploh jugoslovensko akademsko društvo »Triglava« je v soboto na lep in dostojen način proslavilo 55-letnico društvenega obstoja. Ob 1. se je vršilo v sejni dvorani Mestne hranilnice slavnostno zborovanje, ki se ga je udeležilo nad 50 starešin, delegati bratskih aktivnih društev in starešinskih zvez in veliko število članstva. Slavnostno zborovanje je otvoril v imenu celjskih triglavskih starešin g. dr. Stefan Rajh, advokat v Celju, ki je pozdravil vse zborovalce, posebno delegate Starešinske zveze »Triglava« iz Maribora s podpredsednikom profesorjem Brolihom na čelu, nadalje delegata Zveze naprednih jugoslov. akademskih starešin v Ljubljani g. predsednika dv. svet. dr. Ga. brjeličiča, in podpredsednika fin. nadv. Volčiča, delegata Starešinskega društva »Jadrana« v Ljubljani g. direktorja Reinsnerja, župana g. dr. Goričana, g. direktorja pošte in brzojav v Ljubljani dr. Gregoričiča in predsednika okrajnega sodišča v Celju dr. Vidoviča. Prečital je pozdravne brzojavke edinega še živečega ustanovnega člana »Triglava« g. s. sv. Kovača iz Novega mesta, nadalje zaradi boleznih zadržanega častnega člana in predsednika Starešinske zveze o. dv. sv. dr. Toplaka iz Maribora in g. dr. Praunseisa iz Ljubljane.

Predsedstvo zborovanja je prevzel g. prof. Brolih, ki je po kratkem pozdravnem nagovoru nadal besedo slavnostnemu govorniku, starejši g. dr. Milku Hrašovcu, advokatu v Celju. Govornik je v kratkih jednatih besedah očitno društveno zgodovino in poudarjal razvoj »Triglava« od slovenstva do jugoslovenstva, na katerem stas »Triglava« odločno stal že v predvojnih in medvojnih letih. Končal je z iskreno željo, da bi se društvo razvijalo tudi v bodoče na temelju jugoslovenske in slovenske teologije. Za lepa izvajanja je žel govornik burno odobravanje. Nato sta podala svoji poročili predsednik zagrebske in ljubljanske edince, ki sta opisala društveno delovanje v zadnjih letih. Za tem je pozdravil zborovalce in čestital k društvenemu jubileju mestni načelnik g. dr. Alojz Goričan, ki je izrazil svoje zadovoljstvo, da si je »Triglava« za proslavo svojega jubileja izbral ravno Celje.

Nadalje so čestitali »Triglava« in pozdravili zborovalce delegati bratskih starešinskih zvez in društev, g. dv. sv. Gabrijeljčič in imenu Starešinskega društva »Jadrana«, akademik Spindler in imenu Društva mariborskih akademikov in akademik Hiter Boleslav in imenu Jugoslov. naprednega akademskega društva »Jadrana«. Posebno pomembna sta bila govora g. dv. sv. Gabrijeljčiča in g. direktorja Reinsnerja, ki sta oba poudarjala, da je treba čim tesnejšega sodelovanja med napredno inteligenco in pa, da bodi tekmovalno plemenito in prežeto z iskrenim jugoslovenskim nacionalizmom. Govornikom se je v imenu »Triglava« zahvalil predsednik g. prof. Brolih, nakar so zborovalci soglasno sklenili poslati vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Aleksandru in pozdravni brzojavki edinemu še živečemu ustanovnemu članu »Triglava« g. s. sv. Kovaču iz Novega mesta in neumornemu predsedniku Sta-

rešinske zveze v Mariboru in častnemu članu g. dvor. svetniku dr. Toplaku. Pri slučajnostih sta se oglasila k besed starešina dr. Irgolič iz Maribora, ki je apeliral na aktivne člane, da skrbje za ustanovitev »Triglavskega doma«, in pa starešina inž. Polak Karl iz Trziča, ki je navduševal navzoče za sokolsko in prosvetno delo. Zvečer se je vršil v vseh prostorih Celjskega doma elitni triglavski ples, ki je moralno in tudi gmotno sijajno uspel. Iz vse dravske banovine so prišli Triglavani in prijatelji društva, tako da so bili vsi prostori natlačeno polni. Vsi posetniki so soglašali, da zasluži prireditveni odbor vso hvalo, ker je bila ta prireditev res najlepša in najeleгантnejša v sezoni in dostojen za ključek društvenih proslav. Ojlene so bile tudi kraljice plesa, ki so dobile okusna darila — triglavske kokarde z zlatimi društvenimi grbi. Prv darilo je dobila triglavanka gđ. Vlasta Božičeva iz Celja, drugo gđ. Anda Elsbacherjeva iz Laškega, tretje pa gđ. Kinki Goričarjeva iz Celja.

Smrt marljivega ljubljanskega meščana

Ljubljana, 12. januarja. Umrli je v 75. letu g. Matevž Ježek, bivši mizar in meščan ljubljanski. Kot 13-leten pastirček je bil prišel iz Podgorice pri St. Jakobu ob Savi v Ljubljano, kjer je stopil v uk pri tedanji mizarjski tržki Regaly na Poljanski cesti. Takrat pač še ni bilo gospodarske krize in brezposelnosti, ker Matevžek je moral delati ob pičli hrani od petih zjutraj do sedmih zvečer.

Ko se je izučil je odšel v tujino, kjer se je izbornu izvežbal, saj je nato veljal v Ljubljani za enega najboljših mizarjev. Posebno za razne sloge kakor barok in druge. V Ljubljani je delal pri raznih tržkah nad 40 let pa pri mizarjem podjetju g. Matjana na Dunajski cesti. Prešla so leta, Matevž je ostareel in ko je bil izžet, je dobil brezplačen »dopust«.

Mestna občina ljubljanska ga je »menovala« za 40-letno službovanje pri enem gospodarju za meščana in mu nakazala primerno mesečno podporo. Svojo obilno družino je kljub vsem težavam pošteno in skrbno preživel in vzgojil. Pa so bile tudi mnoge hude ure: posebno ga je pretresel dogodek na Zaloški cesti v Ljubljani leta 1920, ko je padel sin Makso. Sedeslet let je oblal Matevž na dostikrat ni imel drugega »šustarkub« ali glazek zelenega O' smiljen otrok žive še dve hčerki in sina Rudolf. Strojni stavec Delniške tiskarne in Ivan, strojevodja državnih železnic. Bodi dobremu možu ohranjen blag spomin!

Pri razdruženi živci, glavobolu, nespanju, utrujenosti, poboitosti, tesnobo, imamo v naravnih »Franz Josefovih« grenčici domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo. Sloviti zdravnik priznava, da učinkuje »Franz Josefov« voda sigurno tudi pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in vseh specerijskih trgovinah.

Veselje na povečanem drsalšču SK Ilirije

Muhasto zimo imamo! Snega je parkrat nekaj zapadlo, pa ga je toplo vreme zmerom stališ. Mraza pa do sedaj skoro ni bilo. Naša agilna sportna Ilirija je svoje drsalščice povečala v dvojni izmeri starega, tako da je prostora skoro za vso ljubljansko mladež in tudi za tiste, ki goje drsanje z veliko resnostjo.

Smert, vreme se kar ni hotelo ozirati na poštvenost delavnih Ilirijanov. Šele pred nekaj dnevi pa je jug toliko odjenjal, da je pričelo zmrzovati. Malo mraza je že

zadostovalo, da je zmrznila tenka vodena plast in je na drsalšču pričel prav dirinad ljubljanske mladeži. In koliko je je! Nenavadno dolge božične počitnice se ji prav prilegajo, posebno sedaj, ko grede h kraju.

V nedeljo dopoldne je bilo drsalščice polno. Brez ceremonij otvorjeno. Najlepša otvoritev je bila pogled na veselo vrvenje po ledu, kjer so kazali svoje umetnosti znani drsalci in začetniki, kojim je po stari tradiciji najlepša figura — pika.

Inž. St. Bloudek, najpoštvenejši Ilirijan otvarja »neoficieln« drsalščice s parade bodočih drsalnih mojstrov

Skupina »že« odraslih, ki jim je drsanje kot šetanje po promenadi. Med njimi znana sportnica-plavalca Simona Dolencova, vedno graciozna, če je voda topla ali zmrznjena

Povečanje osnovne šole na Bledu

Bled, 12. januarja.

Znano je, da se Bled v naglem tempu modernizira ter se razvija in raste tako, kakor nobeno drugo letovišče v Jugoslaviji. S kanalizacijo in izpeljavo regulacijskega načrta bo ustrezno vsem modernim zahtevam. Modernizacija Bleda je napotila merodajne faktorje, da so se začeli zanimati tudi za tukajšnje osnovno šolo, ki že davno več ne ustreza svojim namenom in bi se morala prilagoditi razmeram.

Sedanje šolsko poslopje, ki stoji že trideset let, je postalo za današnje razmere premajhno. Šola je osemrazredna s štiri-

mi vzporednicami in obiskuje jo okrog 300 otrok. Torej bi bilo treba za pouk najmanj 12 sob, a jih je samo pet na razpolago. Dva razreda pa sta nastanjena v prostorih starega župnišča, ki niti malo ne odgovarjajo higijeničnim predpisom. Pouk se vrši na ta način, da ima sedem razredov dopoldan šolo, ostali razredi pa popoldan. Popoldan šoloobiskujejo otroci morajo v zimskem času v temi hoditi domov, ker pouk traja do 17. ure. Zato ni čuda, da starši godrnjajo in so ogorčeni, ker morajo nekateri priti otroke iskati, da grede v temi v spremstvu njih domov. Mnogi starši bi želeli, da bi njih otroci obiskovali sokolsko telovadbo, a jim je to nemogoče, ker se telovadba poučuje popoldan, ko ima deca šolo.

Navedene razmere so prisilile merodajne faktorje, da so začeli razmišljati, kako odpraviti tem nedostatom. Zato je županstvo naprosilo g. prof. Vurnika, naj napravi načrt za razširjenje starega šolskega poslopja. G. prof. Vurnik se je radevolje odzval tej prošnji in je izdelal lep načrt,

kateraga si je krajevni šolski odbor pri zadnji seji tudi osvojil. Po Vurnikovem načrtu bi bilo treba trakt prizidati in vzdigniti poslopje za eno nadstropje.

Načrt predvideva v podzemlju prhe za učence, prostore za gospodinjsko šolo in klet. V pritličju bo stanovanje za šolskega upravitelja, obstoječe iz 3 sob, kuniče in jedilne šrambe. Nadalje bo v pritličju še pisarna soba za šolskega slugo, kabinet in dva razreda. V prvem nadstropju predvideva načrt pet učnih sob, zbornico in sobo za učila. V drugem nadstropju pa bo risalnica, telovadnica, soba za deška ročna dela, štirje »razredi« in dve sobi za obrtno-nadaljevalno šolo.

Stroški so proračunjeni na poldrugi milijon dinarjev. S prezidavo se namerava pričeti pomladi oziroma meseca junija.

Z velikim zadovoljstvom pozdravljamo Blejci akcijo, ki so jo merodajni faktorji započeli, da se uresniči naša dolgoletna želja, da dobimo tudi mi prosvetni dom, ki bo odgovarjal našim razmeram in bo v ponos Bledu.

„PETOVIA“, Ljubljana, Dunajska cesta 1a

Zanimiv občinski plebiscit

Trzič, 12. januarja

Ze od nekdanj gravitira vas Bistrica z vsem svojim življenjem v Trzič. Bistrica je položena ob vzhodju Bistriške planine in šteje okoli 50 hišnih števk. Njena lega je jako lepa in od leta do leta jo tuji letovišarji bolj upoštevajo. Politično je trenutno se priključena kovorski občini, vsolana pa je v Trzič in tudi pod trziško faro spada. Trziški kolodvor leži dejansko v kovorski občini in tudi trziška sokolnica je v njej. V prejšnjih časih se priključitev zaradi vladajočih razmer ni dala izvesti. Sedaj pa so jo vaščani sami sprožili na ta način, da so napravili glasovalne pole in hodili v soboto od hiše do hiše in nabirali podpise za priključitev in proti njej.

Plebiscit je pokazal veliko, skoro absolutno večino za priključitev. Od 131 družinskih poglavarjev se je izreklo za Trzič 126 možakov in samo 5 proti. Zanimivo je se to, da je prejšnji dan obiskal vso Bistrico kovorski župan sam in nabiral prav tako podpise za in proti priključitvi. Dobil je 15 glasov proti, ostale pa za. Od teh 15 protiglasov je naslednji dan odpadlo kar 9 glasovalcev. Trziška mestna občina bo storila vse potrebno, da se inkorporacija vasi Bistrice čim prej izvede. Jasno je, da bo vas z inkorporacijo samo pridobila, ker se njeni industrijski interesi v celoti krijejo z interesi mestne občine, ki bo gotovo za svoje nove meščane z vso pazljivostjo skrbela, da bodo zadovoljni. S priključitvijo vasi Bistrice bo Trzič narastel za kakih 600 duš in bo potem v najkrajšem času dosegel 4.000 prebivalcev. V Bistrici sta dve veliki industriji, in sicer tovarna čevljev »Peko« in pa parna žaga veleposelnika Borna. Obe podjetji zaposlujeta preko 300 ljudi, od katerih stanuje večina v vasi Bistrici.

Kašelj ie neveren!

Vzemite torej pravočasno

Kresival,

sredstvo, ki sigurno poma- ga, če obole dihalni organi

0 mesnih cenah na Raki

Raka pri Krškem, v januarju.

Ze v pričetku meseca decembra minulega leta, ko se je čulo dovolj godrnjanja nad pretiranimi mesnimi cenami v kraju, so tukajšnji mesarji v konkurenčnem boju znižali ceno govejemu mesu na 12, 10 in 8 Din, za božič pa celo na 5 Din za kg lepega zdravega govejega mesa. Po novem letu pa so se mesarji zedinili na 10 Din za lepo goveje meso, 12 Din za svinjsko meso s spehom in 10 Din za isto brez speha. Drobovina pa se prodaja kg po 6 Din. Teletine nimajo, ker prodajajo kmetje teleta prekupčevalcem, ki jih plačujejo po 8—9 Din žive teže in jih odpremljajo v Zagreb. Če je tu uvidenost mesarjev, se ista v ostalih krajih pri žepu menda neha. Kljub tako nastavljenim cenam so tukajšnji mesarji prepričani, da imajo še vedno lep zaslužek, kar je tudi povsem umevno, kajti prepričani smo tudi mi, da gotovo v svojo škodo ne delajo. Pri tej priliki bi opozorili tuje mesarje, da pridejo kupovati živino v naše kraje, kjer bodo za mal denar dobili prav lepo blago. Tudi prašiči pri kmetu nimajo prave cene. Kmet pravi, da se mu sploh ne izplača rediti prašičev, ker zanje ne dobi niti toliko, kolikor je vredna hrana. To je prav verjetno, saj stane danes v Zagrebu čista svinjska maast 16 Din in špeh brez kože 13 Din, dočim v Leskovcu in Krškem svinjsko meso 16, 18 in 20 Din, kar nikakor ni v skladu z gorenjskimi cenami.

Ne bomo apelirali na tako zvana socialna čustva, ker bi bilo odveč. Tudi nimamo namena udrihati po mesarjih, ali jim kaj škodovati. Prosil bi je nadzorno oblast, da bi vodila strogo kontrolo pri določitvi mesnih cen, da iste v posameznih krajih krivke sreza ne bodo tako različne. Da se bo to doseglo, pa je naš up. Docent dr. Ivan Matko:

Mrzla kopel

Zagorje, 12. januarja.

Pred leti smo že slišali, da je neki dunajski zdravnik napovedal boj vsem boleznim z receptom: Prehladi se vsak dan! Priporočal je kopalno sezono na prostem sredzime in je res našel mnogo posnemalcev in pristašev starih in mladih, ki so se pridno konali v ledenomrzli Donavi in privabili mnogo gledalcev. Tudi pri nas smo imeli včeraj ob 1 popoldne podobno kopalno senzacijo v manjšem obsegu, ki pa je tudi privabila lepo število gledalcev.

Kopalci, ki so se kopali v mrzli Savi na dan, ko je bilo okrog 2 stopinj pod ničlo menda niso mislili na to, da bi z mrzlo kopeljo zatrli bolezenske kapi, kajti vsi trije so zelo zdravi mladeniči. Hoteli so naibž sprižoriti samo sportni rekord in pokazati svojo utrjenost. Bili so to 18 let stari mladeniči Burkelca, Zagar in Godler. Dva sta nekaj časa plaval, onemu pa je bilo mrzle kopeli kmalu dosti.

Dvojni poskus samomora

Gornja Radgona 11. januarja

Poselnika in gostilničarja Antona Soberja v Zepovcih — Apačka kotlina je pred nedavnim časom posetil nenan uzmovič ter mu iz spalnice odnesel dve hranilni knjižici s stanjem okrog 9000 Din, nadalje 11 bankovcev po 100 Din, nekaj avstrijskega denarja ter 5 zlatih prstanov in vrednosti okrog 1500 Din. Lastnik je oškodovan za okrog 11.000 Din. Pri njem je v službi kot hlapec že dalje časa 32-letni Jožef Stürzer, ki že od svojega 12 leta služi okrog pri teh ljudeh. Ker se je od dneva izvršene tatvine, katero je prva zapazila gospodinja, ko je nekdo hotela zmenjati v spalnici, kjer so imeli shranjene prahranke, neki denar, imenovani Jožef nekako čudno obnašal napram domačini in dozeval gospodaru hotel, ga je 7. t. m. pozval na odgovor in sumil, da je 7. t. m. pozval na odgovor in hotel od njega z lepa poizvedeti ter dogmati podrobnosti o izvršeni tatvini. Od gospodarja pozvan na odgovor, je Stürzer brez najmanjšega prekanjanja in obotavljanja izjavil, da bo takoj oskrbel vrnitev ukradenih predmetov, češ, da si naj vzame iste zjutraj gospodar pri studencu, kamor jih bo oskrbel oziroma pripravil. To je storil tem prej, ko mu je gospodar obljubil, da ga v tem primeru ne bo ovadil. Kakor navaja Stürzer, si je tokrat, ko je napram gospodaru izjavil, da oskrbi prihodnjo noč vrnitev ukradenih predmetov in denarja, napravil sklep, da si konča svoje življenje, ker se je zbal, da bi bil kaznovan radi dejanja, katerega baje ni izvršil.

Ko je drugo jutro gospodar Anton Sober zares šel pogledat k studencu, kjer naj bi bile po izjavi Jožeta Stürzerja pripravljene ukradeni predmeti, ni našel tamkaj ničesar. Podal se je nato v hlev da poišče tamkaj osumljenca. Na veliko presenečenje pa je našel v postelji ležati okrvavljenega Jožeta Stürzerja, ki je imel okrog vrata privezan vrh, s katero se je hotel ubiti.

Samomorilni kandidat navaja, da je prišel do sklepa, končati si svoje življenje v trenutku, ko ga je gospodar pozval na odgovor. Podal se je zvečer v hlev, kjer je navadno prenočeval ter pripravil vrh in se hotel obesiti. Ko si je že vse pripravil ter stal na nekem podstavku z vrvo privezan okrog vratu in pripeto za neki tram, se mu je podstavek izpodmaknil. V tem trenutku se je vrh odvozljal in samomorilni kandidat je padel z vrvo vred na tla. Čeravno se mu je prvi poskus samomora izjalovil, ni od nadaljnjega poskusa odnehal. S privezanim vrvo okrog vratu je legel v posteljo, segel po žepnem nožiču ter si začel rezati vrat. Prizadel si je precej dolgo, toda ne baš nevarno rano in začel krvaveti. Zaradi te rane je seveda začutil bolečine in odložil nožiček, predno si je povzročil kako hušjo poškodbo.

Okrvavljenega in z vrvo okrog vratu privezanega samomorilnega kandidata je našel v postelji zjutraj gospodar, ki je zastopal iskal pri studencu ukradene reči in gotovino. Zdravniško pomoč je nudil samomorilnemu kandidatu zdravnik g. dr. Matthey iz Apač, ki je konstatiral, da poškodba ni nevarna. Obveščeno je bilo tudi orožništvo, ki je Stürzerja aretiralo ter izročilo okrajnemu sodišču v Gornji Radgoni v svrhu nadaljnje preiskave.

Smrt obeh zakoncev v enem tednu

Smrtno ori Litiji, 12. januarja.

V soboto smo poročali o smrti zaslužnega zasilca g. Martina Adamiča iz Smartne pri Litiji. V času, ko je naš list pisal poročilo o slednji notri vrgla »marčana«, pa se je šma, kem zvoniku zopet zamajal. Žek in je naznanil novega mrliča: to pot je preminula Adam čeva vdova ga. Marja, ki je odšla za ojim možem v večnost le nekaj dni po njegovi smrti.

Prav redek dogodek je to, da premineta zakonca v tako kratkem razdobju, v tem primeru pa so zlasti zanimive okoliščine obeh smrti. Zadnji čas sta bila oba: 80-letni Martin Adamič in njegov žena Marija na bolniški postelji, on v prvi sobi, ona v drugi. Ko je preminul oče Martin, domači niso upali sporočiti žalostne vesti materi Marji. Tudi vso pogreb Martina Adamiča je bil izvršen v veliki obziranosti njegove obolele vdove.

gasilskega društva in šmarnski pevski zbor »Zvona«, sta opustila žalostinke pred a so žalosti, da ne bi opozorilo ge. Adamičeve na tragičen dogodek v družini. Pogreb ge. Marije Adamičeve, po do nace Martinove mame, ki jo je zatekla smrt v 73. letu, se je izvršil na tukajšnje pokopališče, kjer so jo položili v zemljo poleg sivega groba njenega življenjskega družja.

V narodnih, pevskih in gasilskih krogih znani »Martinovi« družini, ki jo je vzgojla blaga slovenska žena in mati Marija in njen soprog oče Martin, naše iskreno sožalje, obem preminulim pa blag spomin.

Nevaren požar v Semiču

Semič, 12. januarja.

Včeraj zjutraj ob pol 9. je izbruhnil požar na trgu v hiši št. 15, ki je last posestnika Alojza ja Skrinjarja. Hiše ni bilo moč goče oteti, dasi so se na vso moč trudili gasilci. Storili pa so vendarle veliko delo, ker so požar lokalizirali ter rešili iz goče h še šivalne stroje in usnje čevljarja Radovana. Sreča je bila, da ni bilo vetra in da je prejšnji dan zapadlo precej snega, kajti drugače bi se bil ogenj razširil na sosedne hiše in ogrožal vse Semič.

Ogenj je zancitla očividno zlobna roka, kajti v hiši ni nihče kuril in gorjeti je začelo na strehi.

Telefon 2124

Elitni kino Matica

Na splošno željo še danes ob 4., 7. in 9. uri zvečer

poje v slovo ljubljence vse ljubljanske kinopublike

WILLY FORST

nežno svojo ljubavno pesem

Ljubim, ljubiš, ljubi

Krasna filmska opereta mladosti, petja in ljubezni:

Betty Bird — H. Brausewetter

Krasen dopolnilni spored!

Zadnja prilika — zato hitite in

oglejte si še Vi ta ljubki spored!

POD POKROVITELJSTVOM Nj. VEL. KRALJA

17. JANUARJA 1931

**SLOVANSKI
— VEČER
XI. TABOR**

Domače vesti

Vojaška vest. Po odredbi ministra vojske in mornarice se posjeta letos dva nižja oficirja v francosko nižjo vojno šolo (Ecole supérieure de Guerre). Pravico do navedenja imajo vsi nižji oficirji v činu kapetana 2. ali 1. razreda. Prijave sprejema ministrstvo vojske in mornarice do 20. junija letošnjega leta.

Iz Zdravniške zbornice. Privatni zdravnik v Mali Nedeži dr. Srečko Škerjanec, vršilec dolžnosti šefa državnega protituberkuloznega dispanzerja v Mariboru dr. Valentin Vardi in vodja centralnega antituberkuloznega ambulanzija v Murski Soboti dr. Josip Pecan so bili vpisani v imenik Zdravniške zbornice za Dravsko banovino, zdravstva na Gorniku dr. Božidar Herkav pa je bila črtana iz imenika, zaradi presejitve v Ogulin.

Poroča. Poročila sta se v planinski kapelici v Kamniški Bistrici v nedeljo g. dr. Lojze Čampa, sodni pripravnik, in gđc. Slava Saminceva, konservatoristka, oba iz Ljubljane. Obilo sreče!

Razpust društva. Banska uprava Dravske banovine je razpustila Vinarsko društvo za sodna okraja Krško in Kostanjevica in Krškem, ki že več let ni delovalo, mima ne članov in ne imovine in torej tudi ne pogojev za pravi obstoj.

Proglasitev za mrtve. Okrožno sodišče v Mariboru je uveljavilo postopanje, da se proglasi za mrtve naslednji pogrešanci: Ivan Kost posestnikov sin, rojen dne 10. julija 1889. v Koračicah; kmečki delavec Franc Pečovnik, rojen dne 9. avgusta 1891. v Spodnji Kapli; posestnik Martin Kost, rojen dne 25. oktobra 1882. v Koračicah; rudar v Pohodniku Ivan Engler, rojen dne 19. avgusta 1886; prevzikanar Jožef Grau, rojen dne 17. marca 1847. v Obrežu; Janez Mravljak, rojen dne 21. oktobra 1871. v Vurmatu; posestnikov sin Franc Puh, rojen dne 14. septembra v Škrbljah; posestnik Simon Kunstek, rojen dne 6. oktobra 1881 v Smolčicah; Zelar Stefan Tivadar, rojen dne 21. julija 1882 v Črenšovcih; posestnik Mihael Sukič, rojen dne 31. marca 1883 v Salovcih; posestnik Josip Bukvič, rojen dne 28. junija 1897 v Tešanovcih; železarski sin Anton Pak, rojen dne 28. maja 1877 v Kozjaku; posestnik Ivan Jež, rojen dne 21. oktobra 1887 v Jurjevskem dolu; posestnik Stefan Drvarič, rojen dne 13. novembra 1896. v Bodoncih; posestnik Ivan Vučko rojen dne 21. maja 1880 v Lupovcih; posestnikov sin Alojz Erbus, rojen dne 21. maja 1898. v Grajenščaku; posestnikov sin Mihael Kamenik, rojen dne 5. januarja 1887. v Smrečnem in viličarski sin Matija Unterlechner, rojen dne 2. februarja 1898 v Doklecih Vasko, ki bi vedel kaj o katerikoli teh pogrešancev, naj to sporoči okrožnemu sodišču v Mariboru.

Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu opozarja članstvo, da bo na tedenskem sestanku v sredo 14. t. m. predaval o združništvu društveni tajnik g. Janko Schweiger, načelnik zabavnega oddelka g. Rumpret pa bo referiral o uspehih dosedanjih prirediteljev v letošnji zimski sezoni.

Slovensko kulturno društvo »Triglav« v Kraguljevcu. V nedeljo 18. t. m. ob 11. bo v društvenih prostorih predaval g. Marjan Telatko o Ivanu Cančarju in njegovem »Hlapcu Jerneju«.

Podružnica SPD v Kozjem bo imela svoj letni občni zbor 18. t. m. ob 14. v restavracijskih prostorih g. Podlinskega v Kozjem. Na dnevnem redu bodo poročila odboja, volitev enega odbornika in dveh namestnikov ter slučajnosti.

Vremensko poročilo

Metereološka zbirna v Ljubljani: Številke za označbo kraja pomenijo: 1 čas opazovanja 2 stanje barometra 3 temperatura 4 relativna vlaga 5 smer in brzina vetra 6 oblakost 1—10 7 vrsta padavine 8 padavine v mm dne 12. januarja 1931.

Ljubljana: 7. 766,5 — 2,6, 85, NNE 2. 10. —, Maribor: 7. 765,9 — 4,0, 92, mirno. 1. —, Podgorica: 7. 761,5, 5,0, 74, NE 2. 10. —, Zagreb: 7. 766,2 — 2,0, 67, mirno. 10. —, Beograd: 7. 766,5 — 4,0, 92, mirno. 10. snež. 20. Sarajevo: 7. 765,8 — 5,0, 93, mirno. 9. snež. 0.1. Skopje: 7. 766,6 — 2,0, 94, mirno. 10. snež. 40. Kumhor: 7. 758,0, 10,0, 75, NE 6, 10. dež. 8.0. Split: 7. 760,0, 5,0, 67, ENE 2. 10. dež. 0.1. Rab: 7. 760,5, 4,0, 65, N 4. 10. —, Viš: 757,6, 2,0, 94, mirno. 10. dež. 7,0.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani —0,8, najnižja —3,6 v Mariboru —4,0 v Podgorici 4, v Zagrebu —3, v Beogradu —4 v Sarajevu —6, v Skopju —2. Solnce vzhaja ob 7,36, zahaja ob 16,41, luna vzhaja ob 2,51, zahaja ob 12,1.

Beogradske opštinske novice. Prešli smo prvo letošnje število omenjenega službenega glasila občine mesta Beograda, ki izhaja v obsežnih zvezkih dvakrat mesečno. Celoletna naročnina znaša 150 Din. Uprava: Beograd, Ulica kralja Petra 26. Tiska se v cirilici.

Novi grobovi. Umrla je v Ljubljani gospa Marija Peganova, mati odvotnika dr. Vladimira in zasebnega uradnika Metoda. Dosegla je čestito starost 72 let. Bila je blaga, dobra mati, po rodu Gorenjka, a gospodinjila je dolga leta na Vipavskem. — Na Vranskem je umrl v visoki starosti 81 let g. Fran Kolšek, občinski in posojilnični tajnik ter tajnik bivšega vranskega okrajnega zastopa. Splošno spoštovanega in priljubljenega pokojnika bodo pokopali jutri ob 10. — Pokojnima blag spomin, žalujocim naše iskreno sožalje!

Tiskarskemu škratu so se zdeli dobri v nedeljskem članku »Nova vrsta domačih živali« prepoznali, zato je določil samovoljno ceno 30.000 Din za par. Da ne bi koga zapeljal, popraviljamo njegovo hudobijo. Par odraslih bobrov stane samo do 13.000 Din.

Loterija Jugoslovenskega društva za čuvanje narodnega zdravja. Najvišji zaščitnik tega društva je Nj. Vel. kralj. Loterijski dobitek je namenjen asanaciji vasi. Zato oblastva to akcijo vsakomur toplo priporočajo.

Za nove bankovce. Zbornica za TOI Novem Sadu je finančnemu ministrstvu poslala spomenico, v kateri se naglašava potreba, da se puste v promet nove novčani- ce po 5, 20 in 50 dinarjev.

Nove trgovske ladje. V ladjedelnici v Glasgovi na Angleškem je bil spuščen v morje nov potniški parobrod Jadranske plovidbe, ki bo krščen na ime »Bakara«. Po naročilu Jadranske plovidbe se tamkaj še izdelujejo parobrodi »Prestolonaslednik Petar« ter mešani potniško - tovorni parobrodi »Bosna«, »Metković«, »Sumadija« in »Vojvodina«.

Smrtna avtomobilska nesreča. V Voloski se je pred tamkajšnjo pošto pripetila avtomobilska nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. Kmet Josip Velčić je po ne previdnosti prišel pod avto, ki ga je povozil. Velčić je ostal na mestu mrtve.

Ne sme v krčmo. S pravomočno sodbo okrajnega sodišča v Trebnjem se je za do- bo enega leta prepovedalo posejanje krčem Francetu Orahunu, posestniku v Korentiči, rojenemu leta 1875 v Stranjah pristojnemu v Veliko Loko pri Novem mestu.

Podpornemu društvu za gluho-mo mladino so darovali: ravmatel Matej Hubad 100 Din v počaščenje spomina pokojne Ivane M. hkovice; Dragutina Ukmarijeva in Ferdo Juvaneč. Šolski ravmatel v p. 209 Din namesto vena na krsto vsakine Ivan- ke Juvanečeve. Darovalcem hvala!

Za dobo mednarodnih zimskosportnih prireditev oddaja sobe v Bohinju samo »Putnik, Tourist-Office, Ljubljana. Dunaj- ska cesta 1. Rezervirajte pravočasno!

ITO zobna pasta najboljša!

Oblike in klobuke kemično čist. bar- va, pliša in laka javno Jos Reich. **Izžrebane srečke efektne loterije.** Do- ma služniki. 1. dobitek za 7000 Din 15.015. 2. dobitek po 3000 Din 3884 in 14.804. 1. do- bitek za 2000 Din 15.637 2. dobitek po 1000 Din 1053 in 3675. 2. dobitek po 300 Din 5395 in 14.641. 2. dobitek po 200 Din 6870 in 11.831. 15. dobitek po 100 Din 163. 794. 1947. 2081. 2429. 2434. 3101. 3729. 6708. 11.564. 11.808. 13.950. 18.087. 18.256 in 19.005. Nadaljevanje sledi.

Iz Ljubljane

Treznostno predavanje v »Unionu«. Veliki plakati so vabili zadnje dni na trez- nostno predavanje v Unionu, katerega je imel prof. Pavlič Lojze iz Celja Dvorana v Unionu je bila nabito polna; zastopani so bili železničarji, učitelji, Sokoli, skavti in Trezna mladina. Predavatelj je v svojem govoru, ki je trajal eno uro, raz- vijal zelo originalne misli glede treznega mišljenja in življenja kot humorist je kar sipal iz rokava dovipe, napovedal bo ma- likom, kakor so javno mnenje, strankar- stvo, hiperorganiziranje, klečeparstvo in pijančevanje. Razlagal je potrebo glasila »Jutrnja zarja«, ki bo vzgajalo najbolj zapiščene, trepče in blodeče in plemenite ljudi in zavedne državljane. Vsi navzoči so sprejeli položnice in obljubili, da naroče za 10 Din letno »Jutrnja zarja«.

V društvu »Soča« je v soboto zve- čer predaval odvotnik g. dr. Razem o Strossmayerju Dvorana zaradi številnih so- botnih prireditev ni bila tako zasedena. ka- kor je zanimivo predavanje zaslužio. Pre- davatelj je izčrpan orisal življenje in delo- vanje velikega jugoslovenskega apostola in navedel celo vrsto zanimivih podatkov iz Strossmayerjevega političnega in kulturne- ga udejstvovanja. G. Jedrinič se je pre- davatelju zahvalil v temperamentnem go- voru. Vsi udeleženci so bili s predavanjem nad vse zadovoljni, kar je pričalo tudi ži- vahno odobravanje.

Premiera Jules Verneovega romana »20.000 milj pod morjem«. Jutri v sredo, bo predvajala ZKD nov izredno zanimiv, pomni film ameriške produkcije Metro Goldwyn »20.000 milj pod morjem«. Snov filma je povzeta po Jules Verneovem isto- imenskem romanu in nam prikazuje v kras- nih slikah fantastično življenje na dnu mo- ria. Tudi tamkaj žive ljudem podobna bitja, tamkaj se nahaja enako kakor nad zvezda-

na popolnoma nov svet. Učenjak Dažar prodre z dvema, nalašč za njegovo ekspi- dično napravljenima podmornicama v ta- jnstveni svet in glej: njegova ideja se je izkazala pravilna. Film je čarobno kolori- ran, spremljan z dialogom v nemškem je- ziku. Eno najboljših filmskih del na tem področju. Stroški za izdelavo so znašali blizu 1.000.000 dolarjev. Predstave se bodo vršile od srede dalje v prostorih kina Ljub- ljanski Dvor vedno ob 16., pol 20. in 21. Cene nizke.

Iz gledališča. Balzacovo komedijo »Mercadet« ponovi drama 14. t. m. z Le- variem v glavni vlogi in v režiji dr. Branka Gavelle. Za red B. Druga repriza Golie- ve vesele pravljice »Princeska in pastir- ček«, ki je ob premieri in prvi repriži do zadnjega kotska napolnila naše dramsko gledališče, bo v četrtek 15. t. m. ob 20. po običajnih dramskih cenah. — Drevi bodo v operi naši soljarji izvajali prvikat mladins- ko opero »Nina nana«, ki jo je vglasbil skladatelj Pratella. Pri tej predstavi sode- luje naša mladina, ki obiskuje po veliki ve- čini I. državno realno gimnazijo v Vegovi ulici, dalje III. mestno dekliško osnovno šolo na Vrtači, deloma pa tudi mestno žens- ko gimnazijo v Ljubljani. Izredno ljubko operno delo sta naštdurala dirigent Niko Stritof in le oskrbel tudi prevod, in pa višji režiser Osip Sest. Opozorjamo, da to ni nikakoli spevoigra, ampak prav opera ve- like muzikalne vrednosti, ki se po svetu pogostoma izvaja. Poleg te mladinske ope- re se bo izvajal še balet »Figurina«, kate- rega je napisal hrvatski skladatelj Safranek-Kavič, avtor znane in izredno uspe- šne »Hasanaginica«. Vprizoritev je na- študiral baletni mojster Golovin in plesal bo celotni baletni zbor z Moharjevo in Go- lovinom. Dirigent kapelnik Stritof. Nove de- koracije in kostume so izdelale gledališke delavnice po osnutkih gledališkega sceno- grafa Ujaničevega. Obe premieri izven abonmaja. Znižane cene. V sredo Safranek- Kavičeva »Hasanaginica«, v Thierryjevo v naslovni vlogi. Hasanaga bo pel Križar, Di- rigent ravmatel Polič. Predstava za abo- noma A. V četrtek se ponovi Massenotov »Werther« z Gostičem za red D.

Jutri velika premiera! Švedska sfiga spregovorila nemški!

Greta Garbo
GOVORI V FILMU
Ana Christie

Sodelujejo še:

**Theo Shall
Hans Junkermann**

JUTRI! SENZACIJA! JUTRI!

Elitni kino Matica

Svetosavska proslava v Ljubljani. — Srbska pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani priredi tudi letos proslavo sv. Save na dan 27. t. m. Proslava bo dopol- dne ob 9 za šolsko mladino, zvečer ob 20. pa za odrasle. Obe proslavi bosta v sokolski dvorani na Taboru. Večerni spo- red je letos sestavljen z vsa pažnjo. Sode- lovali bodo mešani zbor in solisti obeh dr- žavnih učiteljskih pod vodstvom prof. gosp. Emila Adamiča. Posebnost te proslave bo do alegorične slike iz naše zgodovine. Kate- re bo sestavljal član Sokola I. g. Ryska. Pri slikah bo sodelovalo nad 100 oseb. Svira- lo priznani orkester narodnega železničar- skega društva »Sloga«. Domačin letošnje proslave je g. Živko Lukič, višji uradnik v p. Čisti dobitek letošnje svetosavske proslave je namenjen zgradbi nove pravo- slavne cerkve v Ljubljani. Ker se bo po- mladit pričelo zidanje cerkve, računa odbor, da bodo tudi letos politiki vsi narodni kro- gi brez razlike na to vsakoletno priljublje- no narodno prireditev.

»Dve stoletnici: Benlamin Constant in Fustel de Coulanges«, je naslov franco- skega predavanja, ki bo v četrtek 15. t. m. ob 21 v društvenih prostorih Francoskega inštituta. Predaval bo vseučiliški profesor g. Evgen Spektorsky. Vabimo k številni udeležbi.

Sestanek Trezne mladine v Ljubljani.

Dne 25. t. m. bo na državnem moškem učiteljskem sestanku Trezne mladine iz vseh ljubljanskih srednjih in meščanskih šol. Se- stanek bo vodil poverjenik za treznostno akcijo za Dravsko banovino prof. Pavlič.

Učiteljske ure Sokola III. v topni- čarski vojašnici so naslednje: starejši člani v sredo ob 20.—21.30, člani v torkih in petkih ob 20.—21.30, članice v ponedeljkih in četrtek ob 19.30.—21., moški naraščaj v torkih in petkih ob 18.30.—19.45, ženski naraščaj v ponedeljkih in sobotah ob 18.30.—19.45, moška deca v torkih in petkih ob 16.—17.30, ženska deca v sobotah ob 16.30.—18., člani in članice prednjačkega zbora v nedeljah ob 9. do 12. Na razpolago sta dve telovadnici, popolnoma ločeni. Vhod je z Dunajske ceste in nima stika z drugimi vo- jaškimi objekti. Vse oddelke poziva načel- ništvo k čim številnejši udeležbi.

Uč. Slovanski večer se bo vršil v so- boto 17. t. m. na Taboru pod najvišjim po- kroviteljstvom Nj. Vel. kralja. Vabila so že razposlana. Kdor ga pomotoma ne bi pre- jel, naj ga reklamira na naslov JNAD »Jadrani«, Tomanova 3 ali tel. št. 29-74 od 10 do 12.

Nesreče. Stanje ponesrečenega reše- valca Vladimira Vizjaka, ki se je v nede- ljo ponesrečil v Dravljah se polagoma bolj- ša, a le vendar še vedno hudo kritično. Pretres možganov je bil mčan in se je bati komplikacij. — V splošno bolnico so preneli četrja popoldne 55letnega delav- ca Tomaža Praprotnika, ki je precej vi- njan padel pred neko gostilno in se po- škodoval na glavi. Pretresel si je tudi mož- gane. — Doma v Zg. Gorjah na Gorenj- skem je padel predčerašnjim 15 letnemu sinu posestniku Matevžu Zalokarju na des- no nogo težak hlo in mu jo zlomil. Zalo- karja so spravili v ljubljansko splošno bol- nico.

Ukradeno kolo. Mesar Boško Tovla- dijač, stanujoč v Rožni dolini, je spravil predčerašnjim svoje kolo znamke »Pax« v vežo hiše št. 8 v Pražakovih ulici, kjer ima svojo prodajalno. Ker Tovladijač kole- sa ni zaklenil, je priliko izrabil neznan tat in kolo odpeljal.

Ukradene sanke. Ana Štrukljeva iz Hradskega vasi je prijavila, da je njenemu sinu ukradel neznan, okrog 14letni dečko sportske sanke, ki jih je našel v nedeljo v veži omenjene hiše. Dečko, ki se je pol- stil sank, je bil že večkrat viden v tamo- šnji okolici in je baje cigarenc. Član cigan- ske družine Rihardove, ki se potika po Dobrujah in okoliških vaseh.

Velika tatvina blaga. V Stritarjevi ulici je bila izvršena v soboto izredno dr- zna tatvina. Tvrda Lenasi & Gerkman je imela razobešeno poleg vrst veliko iz- ložbeno imaro, v kateri so bili vzorci raz- nega blaga. Ta omara pa je že dalje časa bodla v oči podjetnega tatu, ki jo je v soboto okrog 18. sneh in neznanu kam od- nesel. Tat je napravil škodo za 6000 Din.

Zasledovan slepar. Predčerašnjim je bil aretiran v nekem tukajšnjem lokalu že dalje časa zasledovan 45letni trgovski potnik France K. Možak, ki je brez stal- nega bivališča, je opeharil več trgov na ta način, da je vzel pri raznih trgovcih več- je vsote na račun. Trgovci so to zaznali šele ob prilikah obračunov in so ga prija- vil. K. pa se je znal spretno skrivati in ga je zalotila šele ljubljanska policija, ki ga je sedaj predala sodišču.

Zajel in kokoši za tatove. Zasebnica Helena Hoferjeva, stanujoča v Gramozni ja- mi ob Vodovodni cesti, je te dni opazila, da ji je zmanjkalo iz hlevca poleg hišice več jajcev. Hoferjeva je prijavila tatvino policiji in obenem navedla, da ji je neznan tat odnesel pred dnevi tudi kokoši. Tat je najbrž znan kokošar iz Gramozne jame, ki sedi zaradi sličnih tatvin že nekaj dni v zaporu.

Smučarski klub Ljubljana. Danes plesna vab v verandi hotela Union.

Orkestralno društvo Glasbene Matice. Vaja se bo vršila danes ob 20.

Pevski zbor Glasbene Matice. Vaja ženskega zbora drevi ob četrta na 19. mo- škega zbora ob 20. Pridite vsi in točno!

Iz Celja

Prihod bana g. dr. Marušića v Celje. Ban Dravske banovine g. dr. Drago Maru- šić bo prišel na svojem potovanju po dravski banovini v četrtek 15. t. m. ob 10.55 z dopoldanskim savinjskim vlakom v Celje. Podal se bo takoj v poslopje sreske- ga načelstva in bo od 11. do 11.30 v pisar- ni sreskega načelnika sprejemal predst-av- nike civilnih in vojaških oblastev, od 11.30 do 13 na denutacije in privatne stranke.

Celjski občinski svet bo imel svo- jo prvo letošnje redno sejo predvidoma v petek 23. t. m. ob 18.

Otvoritev drsališča v parku. Sportni klub Celje je otvoril 9. t. m. svoje moder- no drsališče na teniškem prostoru v mest- nem parku. Drsališče je odprto vsak dan od 8. do 12. in od 13. do 20. Zvečer je raz- svetljeno in garderoza zakurjena. V krat- kem bodo namestili na drsališču radijski aparat z zvočnikom. Drsališče je bilo že prve dni dobro obiskano.

Ljudsko vseučilišče. Predavanja se doslej niso vršila, ker zaradi božičnih po- štnic dvorana ni bila zakurjena. Prihodnje predavanje bo v ponedeljek 19. t. m. zve- čer.

Otvoritev kamnoloma nad Gozdom restavracije. Mestna občina namerava ot- vortti kamnolom nad Gozdom restavracijo ob desnem bregu Savinje in je prosila za za- vedno obrtno oblastveno dovoljenje. Kp- mijsko poizvedba in obravnava se bo vršila v četrtek 22. t. m. ob 8. jutraj.

Pod vozom. Včeraj jutraj se je od- pravil 10letni Jože Tratnik, trgovski po- močnik pri g. Kedlovi, z vozom na selem na Planino. Med potjo se je voz nenadoma zvrnil na Tratnika in ga občutno poškodo- val na glavi. Tratnik se je podal sam v celjski bolnico.

Dve piščici. Celjska policija je vče- raj aretirala 20letno loželo V. iz Razvanja pri Mariboru zaradi potemtutja in taine prostitucije. Pri njej so našli dve naročni- kni dveh mariborskih tvejk. Dekle se je izdajalo za trgovsko potnico in je vpi- sovalo v knjižico naročila strank z naslovi, ki sploh ne obstoje. Policiji je padla v ro-

Varujte se angine potom

PANFLAVIN pastil!

ke tudi 25letna Marija Z. iz Griž, ki se oči- vidno tudi bavi s prepovedano ljubeznijo. Ker je zdravnik ugotovil, da je bolna, so jo odpremili v mariborsko bolnico.

Mestni kino Celje. Danes, jutri in po- jutrišnjem ostane kino zaradi koncerta zaprt. V petek 16. t. m. premiera zvočnega vefilma »Hadži Murat« (»Beli vrag«). V glavni vlogi slovit Možuhin.

Iz Maribora

»Dub zemlje« (Lulu) na mariborskem odru. Ta založira znamenitega pisatelja Franka Wedekinda bo doživela drevo prvo predstavo v Mariboru. Vsebnost je globoka, vedramatična in zelo učinkovita. Maribor- sko vzpizoritev je pripravil režiser g. J. Kovič, nastopil do skoro ves ansambel, no- ve dekoracije sta po režiserjevem zasnu-ku izvršila gg. Ussar in Bokfi. Opozorjamo občinstvo, da zasede pet minut pred za- četkom predstave svoje prostore. Bileteri- in imaj, nalog, da po 20 zapro vhode.

Zgodovinsko društvo v Mariboru je pridobilo za muzej po g. K. Volmaierju agilnemu učitelju v Sv. Lovrencu na Poh., značilni božični okrasek izdelan iz ovsnve slame v oktaedrih in okrašen s papirnati rožami na oglih, kakor ga rabijo kot nado- mestilo za božično drevo v krajih z gozdar- skim gospodarstvom okoli Pernic, Ojstrice, Trboni in Sv. Antona na Pohorju. Iz Kumna na Pohorju pa je izročil Zgodovinskemu društvu v Mariboru star senčnik g. Julij Korman. Obema gospodoma najlepša hvala z željo, da bi našla mnogo posnemovalcev.

Poroke. Zadnje dni so se v Maribo- ru poročili slaščičar Ivan Režek z zaseb- mo Mario Perkovičevo, krojaški moj- ster Alojzij Zelenko s hišno posestnico in vdovo Mario Pečnikovo ter splavar Fran Sarmen s hčerko posestnika Otilio Plazov- nikovo.

Obrtno gibanje v Mariboru. Lani je bilo v Mariboru prijavljenih 244 obrtni- ci sicer 150 prostih, 75 rokodelskih in 19 koncesioniranih. Koncesije so bile izdane: 3 za stavbenike, 5 za avtoizvožke ter po- ona za hotelske omnibuse, za veletrgovine s tehničnimi izdelki, za trgovine s slikami, za obrtno napeljevanje elektrike, za zobot- ehniko, za dimnikarje, izvožke, hotelske služe za steklarstvo itd. Izbrisanih je bilo lani 194 obrtni in sicer 130 prostih, 33 rokodelskih ter 11 koncesioniranih.

Delovni trg v Mariboru. Od 1. do 16. januarja je iskalo delo pri borzi dela v Ma- riboru 129 moških in 56 žensk. Prostih mest je bilo 106, delo pa je dobilo 28 mo- ških in 40 žensk. V evidenci je imela bor- za ob koncu tedna še 806 oseb.

Učiteljsko društvo za Maribor in bližnjo okolico bo zborovalo v četrtek 15. t. m. ob pol 9 na III. dekli osnovni šoli.

Mariborska podružnica SPD bo imela drevo ob 19.30 v restavraciji Narodnega do- ma. Voj redni občni zbor. Vabljeno so vsi, ki se zanimajo za delovanje naših planar-jev.

Konec leta 1930. Člani mariborske pravoslavne občine bodo proslavili drevo v lovski dvorani hotela »Orel« konec leta in prehod v novo leto zelo slovesno in po- starih slovanskih običajih. Tudi bo pri tej priliki slovesna predaja domačinstva za prihodnje leto. Začetek ob 20.30. Obiša za pravoslavne obvezne, prijatelji dobrodošli. Vstopnine ni.

Umrli so v nedeljo v splošni bolnici 54letni pomožni delavec elektrarne Fala Ja- kob Herič, v Peklu 347 užtarkarica Alojzija Godčeva, stara 54 let, v Pobrežju pa 72- letni upokojeni železničar Ivan Narath.

Riziko dela. V kurilnici državnih te- leznik je padel včeraj popoldne med de- lom 34letnemu železničarju Juriju Romu velik kos železa na desno nogo in mu je zdrobil. Težko poškodovanega železničarja je reševalni oddelk odpeljal v bolnico.

Zasačeni pri tujih butilkah so bili v nedeljo okrog 4. od uslužbencev restav- racije Union 4 mladenci v točilnici pri dvorani, v katero so bili vliomili. Pantje so sicer hitro pobeignili, vendar so uslužbenci ugotovili, da so izpili 2 in s seboj odnesli 3 butilke, in da sta bila med njimi 30letni Josip Neubauer in 18letni Friderik Znoj, oba brezposelna mizararska pomočnika, ki sta bila že popoldne aretirana na Glavnem trgu in oddana v policijske zapore. Pri za- shišanju sta izdala še tudi oba druga tova- riša pri uživanju tujih butilk.

Iz bioskopov. V grajskem kinu samo- še danes prvovrstna dunajska opereta »Sa- mo t«, 100% nemški govoreči film. Od sre- de dalje prvi nemški govoreči in zvočni Harry Pielov film »On ali jaz«. Kino Union predvaja od danes dalje veliko rusko dra- mo »Hay-Tang« ali »Pot k sramoti« z Ano Wongovo v glavni vlogi, 100% nemški go- voreči film. V kinu Apolo bo v soboto in nedeljo veliki pustolovsko-kriminalni film: »Temni Dunaj«.

Iz Kranja

Sokol Kranj obvešča svoje članstvo, da se vrši telovadba vseh oddelkov do na- daljnjega naslednje: člani v torek in četr- tek ob pol 21. do 22., članice v torek in četrtek ob pol 20. do 21. moški naraščaj v torek in četrtek ob pol 21. do 22., ženski naraščaj v torek in četrtek ob 18. do 19.

Pride! Jutri premiera! Kino „Dvor“

Najfantastičnejše filmsko veledelo:

20.000 milj pod morjem

po romanu Julesa Vernea v zvočnem filmu!

Iz Tržiča

8.— Nedeljske prireditve. Uvod v predpustno rajanje je napravilo tržiško gasilsko društvo v predilniških dvoranah, kjer se je zbrala velika gasilska družina s svojimi voditelji pod geslom: Vse v gasilski nebesa! Dvorana je bila prav okusno okrašena in razsvetljena, za zabavo in ples je skrbel železničarska godba „Sloga“ iz Ljubljane ki ima nekaj patent na tržiške prireditve. Veselico je posrežilo več tujcev, posebno častno so bili navzoči gasilci iz Kranja. Prireditve so bile prav animirane, vendar se je poznalo, da so začeli ljudje štediti. V nedeljo in deloma že v soboto je privabilo izredno lepo vreme na tržiške planine vse polno smučarjev. Pod Stržem se je vršila smučarska tekma, ki jo je priredil tržiški snortni klub na progi 7 km. Uspehi so bili pravi lepi. Sploh se smučarski sport neverjetno hitro širi. Za tržiške smučarje dela dlece kolar Lukana, ki je v tej stroki pravi moister in ga vsem tolo priporočamo. Na Skali je odigral godbeni odsek prirovnega društva sv. Jožefa burko „Trojčie“, ki je privabila še dosti občinstva.

9.— Nova gostilna s prenočišči. Gd. Ana Globočnikova je preuredila svojo hišo na vogalu pri vstopu v mesto v gostilno s prenočišči. Gostilna ima tri silno lepe gostilniške prostore, poslikane z modernimi vzorci in opremljene s preprosto eleganco. Jaka okusna. Za prenočišče ima na razpolago 7 lepih zračnih sob z napeljavno mizno in toplo vodo. Tržič je zonet pridobil podjetje, ki bo dvignilo tujski promet v našem mestu, kjer je bila za prenočišča vedno stiska.

10.— Smrt kosi dalje. V nedeljo je umrl po dolgi mučni bolezni 18 letni sin tesarja, ki Deržak. Še pred leti ali bil nakonal najbolj zavratno bolezen — tuberkulozo. Mladenič si je vedno želel priti na Golnik. Tam je umrl, da bo odzdravil. Pomikanje potrebne denarja mu tega ni omogočilo. Raniki se je mnogo udeleževal v godbenem društvu. — Istega dne je umrla v mestu ga Jonke rovesnica, sestra kanonika g. Ferdinanda Erkerja.

Iz Kamnika

11.— Prvi smuški tečaj Sportnega kluba. Mlada smuška sekcija tukajšnjega Sportnega kluba je priredila v nedeljo celodnevni smuški tečaj na Gvozdu. Tečaj je vodil g. Ladi Golob iz Ljubljane. Zjutraj se je vsa ekipa s avtobusom odpravila v Črno od tam na na Gvozdu kjer se je ob pol 9 zjutraj pričel pouk. Tečaja se je udeležilo 19 smučarjev in 2 smučarki. Na Gvozdu kjer je bila izvrstna smuka, je prišlo še nekaj ljubljanskih, ki niso mogli prebraviti idealne lege. V nedeljo se je nameravala prirediti propagandna tekma. Ker pa je sneg v nižini kamor bi imeli dostop širši občinski zavezniki se nezadosten se bo počakalo. Sekcija želimo mnogo uspeha!

Z Vrhnike

12.— Običajno maskarado priredi spolsko društvo na Vrhniki 1. februarja.

Iz Krškega

13.— Na obnem zboru podružnice Čebelarstva društva za tukajšnji okoliš je bil izvoljen naslednji odbor: Bziak Alojz, posestnik v Nemški gorji; Auster Jože, posestnik; Črešnjec; Bitenc Dragi, učitelj; Leskovec; Arh Alojz, st. posestnik; Leskovec; Ivan Klun, posestnik; Arh Alojz ml., Franc Kovčič in Gundar Franc. Občinski zbor se je izrekel proti nameravani združitvi vseh kmetijskih listov. Podružnica bo v juniju priredila čebelarstvo razstavo v Leskovcu. Ker se bodo v kratkem izdale organizirane članstvo izkaznice, ki bodo omogočale uživanje popusta pri nabavi čebelarstev potrebčin, so vabljene vsi čebelarji, da čim prej prišle pristojno ustmeno ali pisмено pri prijavi k g. Bitencu, učitelju v Leskovcu.

14.— Ukinitena mostnina. Na krškem mostu je bila ukinita mostnina, s čimer je zelo uveljavljeno ljudstvo. Banski upravi svetujemo da odda prostore, ki jih je imel mostninar finančni kontroli. Tako bi bilo ustrezno banovini, ktere last je mostninarstva hiša in pa v večji meri našim vinogradnikom, ki vozijo prodano vino preko mosta na kolodvor in bi si tako prihranili not v mesto. V isti hiši itak stanele starejša finančne kontrole, kar bi bilo za upr. tem ugodnejše.

15.— Ekološka nem. Pri čiščenju dimnikov se je primerilo, da je razneslo peč v stanovanju soseske šolskega referenta g. Leonovca. Leviska kar je povzročila nemalo razburjenja in na tudi škodo. Krivdo je iskati v tem, da se pred čiščenjem niso pravilno ohladile stranke. Povsem naravno je da se je pri čiščenju izgubila potrebna ventilacija peči in so plini udarili nazaj.

Z Golnika

16.— Moderna meteorološka stanica na Golniku. Pretekli teden je izvršil uradni meteorološki zavod v Ljubljani gospod Blane v zdravilišče montažo vseh instrumentov in naprav ter je vremenska postaja že v polni in brezhibni funkciji. Postaja razpolaga z naslednjimi napravami: na terasi poleg glavne ležalnice stoji večja hišica, v kateri je barograf ter solčni in senčni termometer. Pred grajskim poslopjem pa stoji angleška hišica z maksimalnim termometrom ter suhim in vlažnim psihrometrom, po katerem se s pomočjo Jeinekove tabele izračuna relativna vlaga in tlak zračnih par. Istotam je termograf in hidrogaf. Na ravni strehi novega prizidka na je velika veterinica s skalo, ki osti ter heliograf (za merjenje solčnih žarkov). V upravni pisarni je stacijski živosrebrni barometer sistema „Fuess“. Da je nova meteorološka postaja zelo privlačna točka, ni treba posebej poudarjati. Zdravilišče je s tem mnogo prihodilo.

17.— Juturni list o Golniku. V božični številki je posvečeni Juturni List doliš. Manek zdravilišča na Golniku s krasno sliko zavoda na uvodnem mestu. Članek, ki je nekaj prevod poročila „Slov. Narod“ ki je izšlo v poletju preteklega leta, se obširno bavi z zgodovino in razvojem zdravilišča od njegovega postanka do danes.

nes ter konča s priznanim apelom: „Ni kakor nam ni potrebno več iskati zdravja in pomoči v tujih in dragih zdraviliščih, kakor Arosa, Davos itd., ko imamo v naši lepi domovini tako idealno zdravilišče!“

Iz Kočevja

18.— Nov sodnik v Kočevju. Na mesto g. Šavlija, ki je odšel na novo službeno mesto v Ribnico kot sodni predstojnik tamkajšnjega sodišča, je prišel v Kočevje gospod dr. Česar, dosedaj sodnik v Črnomlju.

19.— Biljard za dijaški dom. Dijaški dom je kupil za svoj družabni salon iz zapuščine grofa Szaparyja v Murski Soboti biljard.

20.— Saje so se vnele. V soboto popoldne so se vnele saje v dimnik v hiši mizarjskega mojstra g. Ivana Novaka. Požrtvovalni gasilci so bili takoj na mestu z ročno hrizgalo in je bila nevarnost kmalu odstranjena.

Iz Ribnice

21.— Naše življenje se vedno bolj slabša. Cene kmetijskih pridelkov stalno padajo in navzile temu da je vse že itak poceni, se težko prodajo. To se je tudi pokazalo na novoletnem seimu. Prignano je bilo dosti živine, toda kuncov ni. Sejmarije je sicer bilo dosti, toda blaga se je malo prodalo, ker ljudje nimajo denarja. Sedaj je tudi prodajanje suhe robe poostreno. Krošnje ne hode smeli nositi, oni ki niso dosegli 24 let, in pa oni ki imajo kaj zemlje. Prodajanje suhe robe je za Ribničanov lep postranski zaslužek, ki drži ribniško dolino še kolikor toliko pokonci. Zato pričakuemo, da se ne bodo izvršili ukrepi, ki bi bili tukajšnjemu ljudstvu v občutno škodo, posebno sedaj ko je lesna kriza nahušila ter lesni trgovci zaporedno odlašajo delavce.

22.— Ponočna dražba nočnega prevoza na cesti od Ribnice do Sotražice in do voza do ribniškega kolodvora se bo vršila v četrtek 15. t. m. ob 11 pred triletsko komisijo in pisarni sodiškega okolišja.

23.— „Rodoljubna iz Amerike“ je Sokol ponovil v nedeljo. Tudi to pot so igrali prav dobro pa tudi udeležba je bila zadovoljiva.

24.— Kmetijski sešatek se je vršil v nedeljo dopoldne v dvorani g. Podhaja. Predsedal je hišni minister g. Ivan Pucelj, ki je imel uvodno predavanje o smernicah kmetijske prosvete. Isti tema je nato obravnaval tudi advokat dr. Janže Novak.

Iz Litije

25.— Iz poslovanja naše hranilnice. Po smrti g. Joška Modica upokojenega nadpodstarja, je ostalo mesto blaginjske in tukajšnji hranilnici nezasedeno. Upravni odbor je oddal na zdajšnji seli to mesto g. inž. Pavlu Kohlerju, šefu monopolov v p.

26.— Izredno nizke cene živini. Na tri kraljevske seim v Smartnem pri Litiji so privlekli precej živine, kuncov pa je bilo malo. Živina ima zadnje čase tako nizko ceno da prodajalci kmetije v izobzih.

27.— K vprašanju mesnih cen. Zadnje čase smo čitali v listih, že večkrat polemiko zaradi mesnih cen. Gospodinje se pritožijo, lelo, da je cena mesu previsoka, mesarji na izjavljajo, da jim sedanje cene komaj krijejo režijo. Na prirediteljskega načelnika je cena mesu vendar nekaj pomnila. Poleg že dnevanih mesnic je bila odprta, jena te dni v hiši pri Kamničarju na Frtici še ena mesnica.

Iz Zagorja

28.— Občni zbor zagorskega Sokola bo v nedeljo 18. t. m. dopoldne ob 10. v Spokolskem domu.

29.— Podobor SPD Zagorje se zahvaljuje damam članicam članom in občinstvu, ki so z darili sodelovanjem ali obiskom pripomogli do tako lepega uspeha planskega lanske prireditve.

30.— Pošto unravo naprošamo, da uredi promet z znakami po trgovinah in trafikah, da ne bo treba po vsaki zamko na poštini urad. Isto je z domninicami.

Iz Trbovlj

31.— Sokolsko društvo v Trbovljah bo imelo glavno skupščino 19. t. m. ob pol 20. v Sokolskem domu. Polnoštevilna udeležba je dolžnost.

Iz Ptuija

32.— Večer Jadranske straže bo v soboto 17. t. m. v vseh prostorih Društvenega doma v Ptuiju. Na svedu bodo razne zanimive točke. Onoznamo posebno na dekoracije, ki jih oskrbijo strokovnjaki. Dvorana bo izpremenjena v vojno ladjo, na kateri bo svirala priznana narodna železničarska godba „Drava“ iz Maribora. Posetite vsi to prvo večjo patrijotično prireditel!

Iz Ruš

33.— Osebna vest. Učitelj g. Franjo Vrnč je dobil enoletni dopust, da kot vzorni sokolski voditelj obiskuje prednjačo šolo SKJ. Dasi je bil pri n. s. kmaj dober mesec dni, se je kot dober učitelj zivil in upoznal v šolske in lokalne razmere in si pridobil splošno priljubljenost.

34.— Telovadno akademijo priredi Sokol prihodnjo nedeljo 18. t. m. zvečer v Sokolskem domu. Opozorjamo na plakativna vabila.

Nova slovenska knjiga!

Josip Fr. Knaflič: **TRI ROŽE**

pravkar izšla.

Velezanimizne zgodbe znanega in priljubljenega pripovednika.

Dobite jo v upravi „Jutra“ in v vseh knjigarnah.

Cena Din 30.—, vez. Din 42.—.

Sport

Vztrajnostna smuška tekma SK Tržiča

Snortni klub Tržič je priredil v nedeljo 11. januarja v Zgornjem Lomu vztrajnostno klubsko tekmo. Proga, ki je bila razpisana na 7 km, je bila zaradi izredno dobrih snežnih razmer podaljšana za dobra 2 km. Startalo je 8 tekmovalcev, od katerih sta dva izstopila. Najboljši čas je dosegel izven konkurence Sajovic Anton, ki je prišel na c. l. v 29:36. Sledili so v 30:34 Primož Adolf v 30:39 sek., Globočnik Karol v 32:06 sek., Babič Anton v 33:07. Stranjski Ed v 34:06. Ahacič Jožef Tekma je torej izpadla v popolno zadovoljstvo; nad vse zadovoljni so bili tudi tekmovalci zaradi izvrstne markacije.

SK Tržič javlja obenem, da bo priredil v nedeljo dne 25. januarja istotam vztrajnostno medklubsko tekmo na prog 18 km, ki bo vodila pod Storžič. Točnejše podatke bo poslal pravočasno.

SK Mura : SK Ilirija 33:31

Tesna zmaga dravskih prvakov v teniškem dvoboju z Ilirijo.

Po zanimivem prvenstvu v Ljubljani se je Ilirija v prijateljskem dvomatchu vnovič v soboto in nedeljo v Murski Soboti pomerila s prvakom Dravske binovine SK Muro. Tudi na tem turnirju sta ostala brata Nemca nepremagana in sta sama dosegla 22 točk za svoj klub. Da je bil turnir vseokrog napet, kaže rezultat, ki se je vedno izpreminjal v korist Mure ali Ilirije.

Prvi dan je vodila Mura z 12 : 8, drugi dan pa Ilirija s 23 : 21. Če ne bi bil Denes drugi dan popolnoma odpovedal, bi Ilirija lahko proti pričakovanju odnesla zmago.

V odlični formi sta bili dami Geržiničeva in Wormova, ki sta sami dobili za Ilirijo 12 točk. Ilirija je nastopila v nekompletni postavi: Grgov, Dénés, Lowe, Worm, Santi Horskvi in gđ. Worm Ilka in Ellen. Geržinič dočim je Mura nastopila kompletno v sestavi: Nemec Janez, Ljudoviti, Kardoš, Horvath, Škerak in gđ. Kardoš Gabrijel. V Katici ter ga Brodar. Podrobno poročilo bomo še objavili.

N. E.

Sportni drobiž

V prvenstvu BLP je bila včeraj odigrana prvenstvena tekma med Sparto iz Zemunja in Graficarom iz Beograda, ki se je končala s senzacionalno zmago Sparte s 7:2. Vrstni red v prvenstveni tabeli je sedaj naslednji: Jugoslavija, Sokol, Jedinstvo BSK itd. Jugoslavija je definitivno jesenski prvak BLP.

Zagrebski podsavez JNS je imel včeraj izredno glavno skupščino, ki jo je vodil predsednik Hojanič. Potekla je precej burno; glavni povod za ostre debate je bila zadeva sprejema številnih novih klubov, ki je igrala tudi na glavni skupščini JNS — za zagrebške delegate — veliko vlogo. Končno je bila po hudi kritiki podpredsednikovega dela in nastopa v Beogradu izrečena razrešnica ter zaradi odsotnosti volilnih klubov izvoljena nova uprava v naslednji sestavi: predsednik fin. svetnik Juraj Dupelj (Graficari), podpredsednika Grubišić in Brčić, tajnika Frančević in Višnjić, blaginjak Juranč in skoraj vsi prejšnji odborniki. V odboru ni nobenega zastopnika Hasika, Gradjanskega in Concordie.

Na izredni glavni skupščini nogometnega podsaveza v Vel. Bečkereku je bil izvoljen za predsednika odgovetnik dr. Dušan Bratič, za I. tajnika Slobodan Sirotanović in blaginjak Aleksander Tomčani. Skupščina, ki je potekala v najlepšem redu, je pristojnoval delegat JNS Joža Golmajer.

V inostu so se vršile v nedeljo tekme za avstrijsko prvenstvo v umetnem drsanju. Udeležba svetovnega prvaka Schaterra in evropske prvalinke Frici Burgerjeve je privabila na drsalnice do 4000 gledalcev. Ob sta seveda zmagala v svojih disciplinah z velikim naskokom. V prvenstvu gospodov je dobil Karel Schäfer mestno številko 5 s 337.56 točkami dočim mu je sledil naslednji (dr. Distler) šele z mestno številko 12 in 304.40 točkami. Burgerjeva je startala v mednarodnem seniorskem umetnem drsanju za dame in dosegla prvo mesto pred Lainerjevo iz Dunaja z mestno številko 5 in 348.62 točkami napram mestni številki 12 in 310.84 točkami drugoplasirane.

Občni zbor SK Trbovlje

V nedeljo zvečer se je vršil v klubskih lokalih IX. redni občni zbor SK Trbovlje, ki je bil sicer prav dobro obiskan. Zal na obnem zboru ni bilo starejših gospodov. Čijih sodelovanje bi bilo v interesu resnosti in pravega umevanja klubskih ciljev nujno potrebno. To bi bilo posebno važno v Trbovljah. Snort hi imel od tega dvojni korist: bil bi pravilno usmerjen in bi pridobil na ugledu. SK Trbovlje ima do sedaj dve sekciji in sicer za nogomet in za tabletenis. Prijatelje sporta vabimo, naj se priključijo temu zdravemu pokretu! Občni zbor je pokazal, da stremi naša mladina za napredkom: za se je tudi opazilo, da je mladina v svojem delu usmiljena in ji treba vodstva starejših oseb. Občni zbor je otvoril predsednik Berger Ivan ml., ki je pozdravil vse navzoče, posebej na š. predsednika MO g. R. Pleško, vica Omenil je, da je klub v preteklem letu razveselilvo napredoval. Tainiško poročilo je podal tainik Dolinar. Iz poročila je razvidno, da je klub preiel v minulih dobi 172 in rešil 162 domisov. Absorviral je več tekem. Blasinik Mahkovec se je pritoževal, da se članarina ne plačuje redno. Klubovo premoženje znaša okrog 2500 Din. Klub čaka v bodočem letu velike naloge, ker bo treba urediti igranje. Gospodar Berger Jože je poročal o klubovem inventariu, kjer je treba več reda. Predsednik tableteniške sekcije Vlado Pleškovič je poročal, da tudi ta sekcija lemo napreduje in kaže lepe uspehe. Ustanovila se je tudi damska sekcija, ki šteje sedaj 7 članic.

Za novo upravno leto je bil izvoljen goslinso naslednji odbor: predsednik Berger Ivan ml., podpredsednik Pečur Matevž, tainik Dolinar Ivo, namestnik Brijšnik Bertl, blaginjak Zupan Avgust, gospodar Berger Jože, predsednik sekcije za tabletenis Pleškovič Vlado, v odbor so bili še izvoljeni: Volker France, Pintarič Ivo, Zunk Dolfi, za predhodvalce računov Rupnik Karl in Meško Milan.

SK Ilirija. Redna seja poslovnega odbora bo danes ob 20.30 v damski sobi kavarna „Emona“. Seja uprave drsalnice bo danes ob 19.30 v garderobi na drsalšču. Nogometni trening skupine je danes in v četrtek ob 18.30 na velesajmu.

Smuški tečaj na Sv. Križu pod Golico (1000 m) se bo vršil od 15. do 25. januarja in sicer za začetnike kakor tudi za one, ki se žele izboljšati v terenski vožnji v visokem terenu. Snežne razmere so vsled višinske lege vedno idealne, raven tega krasni smuški tereni. Udeleženci majo popolno oskrbo v restavraciji „Stepiče“. Po petdnevem tečaju so na programu celodnevni izleti v Karavanke. Tečaj vodi samostojni nastavnik Joža Pogačar. — Ker je tečaj udeležencev omejen, sprejemamo prijave samo do 13. t. m. proti prijavi n. n. 100 Din in trgovini A. Gorce. Dunajska cesta 1. Istotam se dobe tudi vse nadaljnje informacije.

Udeležencev smuškega tečaja na Sv. Križu pod Golico se priporoča odhod iz Ljubljane v sredo 14. t. m. z vlakom ob 14.45 ali ob 18.50 in sicer iz razloga, ker pričakuje na Jesenicah pripravljene voznike za prtljago.

Življenska potreba gorenjskega industrijskega kraja

Jesenice, v januarju.

Letno poročilo mestnega magistrata za minulo leto je v prvih obrisih sestavljeno in znane so nam tudi številke mestnega užitinskega reda, ki navajajo, koliko so v minulem letu Jeseničani pojedli mesa in raznih mesnih izdelkov. Številke, ki jih pri nasamo v oklepajih, se nanašajo na leto 1929. V mestni klavnicni na Plavu se je v minulem letu zaklalo 651 krav in volov (1040), 537 telet (393), 635 prašičev (655), 27 ovac (58), 37 jagnjet (94), 18 konj (—). Uvozilo pa se je raznovrstnega mesa, klobas, salam itd. 18.124 kg (13.92). Naravnost je, da pri tem ni všteta doma zaklana goveja živina, prašiči, kozličci, zajci in vsa kovačna perutnina. V splošnem se opaža, da se v mestni klavnicni letos ni zaklalo toliko kakor prejšnje leto, narasel pa je zelo visoko uvoz mesa in mesnih izdelkov.

Da so pri taki veliki množini zaužitega mesa bili Jeseničani tudi hudo jejni, je samo ob sebi razumljivo. Leta 1930 se je v 35 jeniških gostilnah, restavracijah, kavarnah, pivov in ženietočih popilo 220.090 litrov vina (214.700), 5956 l mošta (23.600), 29.46 l žganj in likerjev (36.702) in 152 tisoč 274 l piva (148.800). Skupna vrednost teh pijač znaša 6.350.000 Din (6.766.000) ter je prešla jeniška občina na trošarini lani 440.515.84 Din, predlanskim pa 517.285 Din.

Pri tem na niso všteta razna fina in šumeca v na francoskega in italijanskega izvora, ker občina teh vin nima v evidenci. Konsum teh vin pa itak ni visok, ker med jeniškimi prebivalci ni mnogo dobro sietuiranih ljudi, ki bi si tako dragih vin mogli privoščiti. Ako pa računamo, da šteje jeniška občina okoli 6500 prebivalcev, znaša povprečni zapitek na osebo na leto približno 1000 Din, ako pa odštejemo otroke in s tem odbijemo polovico prebivalstva, pa znaša letni zapitek na odraslega človeka na leto okrog 2000 Din.

Resnici na ljubo moramo omeniti, da le množira zaužitih pijač napram lanskemu letu precej pada, osobito žganje, ta demon proletarca, ki gospodarsko fizično in duševno upogablja marsikoga v najlepših letih. Omeniti moramo tudi, da domače prebivalstvo ni samo konzumiralo teh množin mesa in pijač, ampak da gre mnogo za rovaš številnega sezonskega stavbinarstva delavstva ter da je pasiralo Jesenice kot izhodno točko mnogo več planincev in izletnikov kakor druga leta.

Pri vsem tem pa so pijače, ki so prinesle mestni občini na trošarini lani 440.000 Din dohodkov, skoro edini in glavni vir dohodkov mestne občine in ne sme se vzeti radi tega v zlo, če je nekoč izjavil ugleden občinski funkcionar, da bi se moral vsak občan, ki mu je mar napredke mesta, vsakemu piancu spoštljivo odkriti, kar pa seveda ne drži, ker so v mnogih primerih zopet pijanci v veliko breme občanom in treznim občanom.

Deček, ki išče očeta

Ljubljana, 12. januarja.

Nekega popoldneva sredi novembra lanskega leta se je v Stenjanji vasi neznan okrog 10-leten deček, oblečen v kratke in dr. hlačke, enak plašček in z mor. na is „Regata“. Dečko je taval okrog in prosil prenočišča, češ, da je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o tem in onem. Dečko je prišel v Ljubljano obiskat svojega bonlega očeta, ki ga je res našel v bolnici, a je moral pozneje zlostit se od njega in nima nikamor iti spat. Zlostit se je tudi v družini Bergočevih v Stenjanji vasi št. 11, kjer so se ga usmili domača hčerka Marija, ki mu je dala večerjo in ga spravevala o

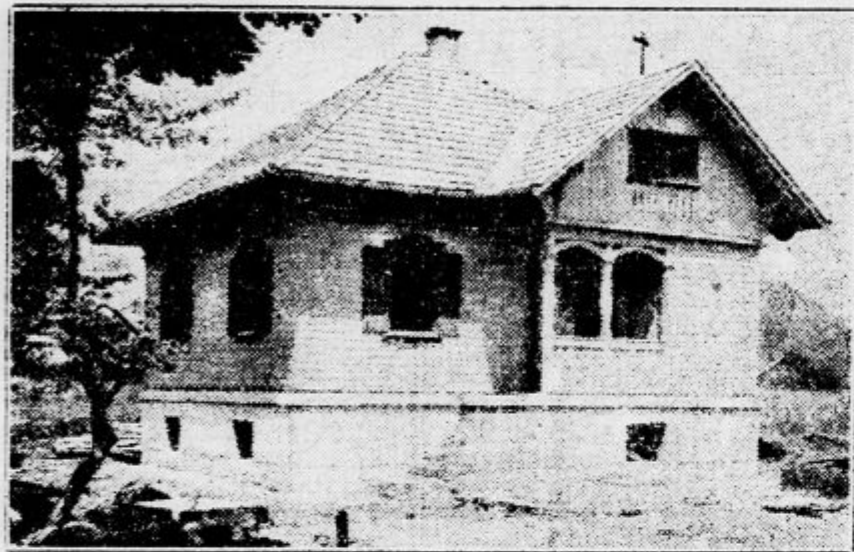
Lesene hiše

Zgradbe, ki so za tretjino cenejše od kamenitih, a nič manj udobne za stanovanje

Mnoge, skoro vsakega človeka, ki je brez lastne strehe, je želja ustvariti si lasten dom. Da pridemo do gradnje najhitreje, najlažje in najceneje, si zgradimo leseno hišo. Z mislijo, graditi z lesom, pride na um tudi slabša stran te gradnje, ki se nanaša na ognjevarnost, gobavost lesa in bojazen pred mrčesom.

Da pa niso lesene stavbe samo provizorične, o tem pričajo hiše po deželi in gospodarska poslopja (podji, kozolci, hlevi itd.), ki so bila že tudi večkrat prestavljena in so stara po 200 let in še več. Na Norveškem stoji približno 30 lesenih cerkva iz 12. in 13. stoletja. Poudariti je treba, da živi od 135 milijonov prebivalcev Združenih držav severne Amerike 80 milijonov v lesenih hišah. Tudi na Japonskem, Švedskem, Norveškem, v Švici, Avstriji in Nem-

prčne postavljati, da se les ne zmoči in se ostalo delo vrši neovirano na suhem napreji. Ogrodje se najprvo opazi na zunanjih stenah in sicer zunanja stran, nato se napne strešna (asfaltna lepenka), ki je glavni faktor pri zadržanju prepriha ter varuje steno samo pred morebitno vlago in drugimi škodljivci lesa. Na lepenco se približno oblane vkladne deske, ki so profilirane tako, da se vsaka kaplja dežja, vržena po vetru na steno, katera je prepletkana s firnežem, lepo odteče do zadnje deske na odkapno letvo, ki tvori nekak temeljni venec lesene konstrukcije, nato pa na betonski temeljni venec (odkapni zidec). Notranja stran ogrođa je zaopazena s tako zvanim stukturiranim opažem, na tega se približe trstje in nato omeče z malto. Danes uporabljajo tudi »izolitne« plošče, ki nadomestujejo notranji opaž in omet,

Tip lesene hiše

čiji še vedno grade lesene hiše. In o teh narodih vendar ne moremo trditi, da ne bi bili na visoki stopnji kulture.

V Ameriki so lesene stanovanjske hiše normirane. Tani so velika industrijska podjetja, ki izdelujejo lesene hiše in tudi pohištvo zanje. Takšna podjetja imajo kataloge s ceniki in lahko naročijo hišo pod to ali ono številko, katere imajo že v zalogi kakor pri nas pohištvo do zadnje podrobnosti.

Pri nas se hiša danes še ne da normirati kakor v Ameriki. Med sto interesi niti dva nimata istih želja glede gradnje.

Bojazen glede ognjevarnosti se more opustiti. Statistično je dognano, da zgornji več zidanih hiš, kakor lesenih.

Mrešna nevarnost je stvar kulture. Tudi v masivnih stavbah se ne moremo temu ogniti, če ne vlada čistota takoj od vseh.

Gobavost lesa se prepreči s pažnjo pri gradnji. Na tem, da je zdrav in suh les, je že zainteresirano solidno podjetje, se samo.

Tudi pri nas so se ljudje začeli zanimati za lesene hiše. Ko se prične dela na stavbišču z izkopom in betoniranjem, vežejo tesarji v tovarni ogrođe, režejo deske in letve z različnimi profili, mizarji delajo vrata in okna. Do časa, ko je temelj gotov, je pripravljeno vse do zadnje podrobnosti. Vsa dela do postavljanja se lahko izvrše v 10 dneh, kakor je potrebno.

Na betonski temelj je postavljeno ogrođe, katerega prag je inpregniran s karbolineim in izoliran z asfaltno lepenco. Ko je postavljeno spodnji del ogrođa, se prične z zgoranjim, to je z ostrejšim, se takoj poletva za opeko in pokrije, da je zgrajba čim prej pod streho, če mogoče že prvi dan, ko se

kar je mnogo boljše in seveda dražje, ker se ne izdeluje pri nas. Ko so zunanje stene gotove, se naredi še predelne ali vmesne stene, ki so od obeh strani zaopazene s štukaturnim opažem in ometane. Nadaljnja dela pa se dovršujejo kakor v zidanih stavbah.

Ta način gradnje je zelo priporočljiv posebno v današnjem času, ker je očetni hitra izvršitev (tudi v zimskem času) in stavba je takoj suha. Stanovanje je za vseltev takoj sposobno in s prvimi drem v higijeničnem oziru odlično. Vse lahke lesene konstrukcije se zelo poceni tudi temelji, ki zadostuje za visokopritlično hišo samo 20 do 25 cm debeline. Električna in vodovod se lahko instalirata kakor v zidani hiši in celo ceneje. Lesene hiše so za 1 tretjino cenejše od zidanih. Ker so stene tenke, dosežemo pri isti zazidani ploskvi večjo prostornino kakor pri zidani hiši. In še druge ugodnosti ima stanovanec lesene hiše. Prihrani mnogo na kurivu za segrevanje prostorov, ker mu ni treba segreti zidu. Enkrat segreta soba obdrži željeno temperaturo ves dan. Kajti zrak, ki se nahaja v votli steni, zelo počasi menja temperaturo. Nasprotno pa je poleti v največji vročini hladno kakor pod košato lopo. Torej bivanje v takoj zgrajeni hiši je prijetno, zdravo in poleg tega še cenejše.

Zato bi bilo umestno, da bi merodajna oblastva pri izdelavi regulacijskih načrtov odmerila parcele in podeljevala stavbna dovoljenja tudi za te vrste stavbe na obrobnihih gozda in pr pod Rožnikom in na periferiji mesta, kjer je določen svet za gradnjo v vrtnem sistemu, kjer bi bile takšne hiše v okras okolici in katerih ne bi bilo treba skrivati iz srpu pred tujcem kakor one v gramoznih jamah.

L. K.

Dr. Henrik Steska:

Pritožba po novem upravnem postopku

II.

Višje upravno oblastvo (pritožno oblastvo) odloča tako o pritožbi:

ali 1. pritožbo odbije, ker je nedopustna ali po preteku roka vložena, a nižje oblastvo ni že kar samo odbilo pritožbe,

ali 2. razveljavi oспорavano odločbo, ker je stanje stvari takšno nezadostno ugotovljeno, da je treba nove razprave ter vrne predmet nižjemu oblastvu v ponoven pretes.

Ako ni mesta za tako odločbo, pa višje oblastvo v stvari sami odloča in:

ali 3. oспорavano odločbo iz stvarnih (meritornih) razlogov odobri in pritožbo zaradi neosnovanosti zavrne

ali 4. prvostopno odločbo v vsakem oziru izpremeni ali pa le deloma dopolni; ta četrti način odločanja je prav raznovrsten in nikakor ne vsebuje vedno popolne ali delne ugotovitve pritožbe. Zbog pravocasnosti vlozene pritožbe je namreč oспорavano odločbo še poverjena predmetu uprave, ki ima ščititi javni interes. Zavoljo tega je višje upravno oblastvo upravičeno, da tudi iz javnih interesov odločbo izpremeni in to, če treba, celo na pritožilecovo škodo (reformatio in peius).

Odločba višjega oblastva, ki rešuje ožbožbo, naj obseva iste dele kakor prvostopna odločba. Sploh je treba smiselno uporabljati predpise, ki veljajo za prvostopno odločbo. Zlasti mora višje oblastvo v svoji odločbi navedbe v pritožbi (pritožne točke) oceniti in obrazložiti ter se sme na razloge prvostopne odločbe sklicevati le tedaj, kadar so navedbe v pritožbi že v prvostopni odločbi pravilno ocenjene. Če oblastvo, ki na drugi stopnji odloča, ni ministrstvo, potem je treba tudi nvesti, da zoper drugostopno odločbo ni dopustna pritožba po redni upravni poti. Pri drugostopnih in prvostopnih odločbah, ki jih izdajajo ministrstva, pa ni treba takega navodila o pritožbi, ker je itak obče znano, da je ministrstvo vrhovno upravno oblastvo.

Višje oblastvo ne vroči svoje odločbe ne-

posredno strankam nego oblastvu prve stopnje, ki na to vse potrebno ukrene glede dostave drugostopne odločbe strankam.

Drugostopna odločba je načeloma izvršna. Po zakonu o državnem svetu in upravnih sodiščih tudi tožba na upravno sodišče (upravno sodišče v ožjem pomenu in državni svet) ne ovira izvršitve. Vendar pa sme upravno oblastvo, ki je na poslednji upravni stopnji odločilo na prošnjo onega, ki je vložil tožbo na upravno sodišče, odgoditi izvršitev upravne akta do končne sodne odločbe, če to dopušča javni interes ali če bi prizadela izvršba prošilec v škodo, ki se ne bi dala popraviti.

Odločbo druge upravne stopnje in prvostopno odločbo ministrstva pa je vohbe moč še oспорavati še s tožbo na upravno sodišče in torej še ni formalne pravnomoči, da toleži, dokler ni rok za upravno sodno tožbo potekel ali ni upravno sodišče oziroma državni svet dokončno odločil. O formalni pravnomoči govoriimo tedaj, kadar zoper odločbo nobena izmed strank nima več pravice do rednega pravnega sredstva, torej do pritožbe na višje upravno instanco, do tožbe na upravno sodišče ali državni svet in do pritožbe na državni svet. Zakon o državnem svetu in upravnih sodiščih dovoljuje namreč osebi, ki meni, da se je z odločbo druge upravne stopnje ali s prvostopno odločbo ministrstva (z ministrsko odločbo ali s kraljevim odločbo) s pogodbenim ukazom) kršila njena pravica ali v zakonu osnovan neposreden osebni interes, tožbo na upravno sodišče (oziroma na državni svet, če gre za tožbo zoper ukaze ali ministrske odločbe). Zoper odločbo (sodbo ali odlok) upravnega sodišča pa je pod izvestimi pogoji dopuščena še pritožba na državni svet.

Zna se prinetiti, da je stranka krivo napotena na pravno sredstvo pritožbe na primer na tretjo instanco, dasi naš upravni postopek pozna le tek po dveh upravnih stopnjah. Če stranka vložil pritožbo po tem pogrešenem navodilu, upravno oblastvo, ki mu je pritožba izjavljena, sicer pritožbo odbije, a rok za tožbo na upravno sodišče začne teči šele z dnem, ko se prejme ta odklonilna odločba. Seveda sme stranka

tudi pred tem časom po veljavnih predpisih vložiti tožbo na upravno sodišče.

Novi zakon o upravnem postopku pozna poleg pritožbe še redno pravno sredstvo ugovora. Tudi predpisno izjavljeni ugovor preprečuje pravnomočnost prvostopne odločbe. Dopusčen je ugovor le proti odločbam, ki jih prvostopno upravno oblastvo zaradi javnih interesov izda kar na osnovi oblastvu znanih činjenic ali na osnovi strankinega predloga in njenih donesenih dokazov, dasi stanje stvari se ni dovolj ugotovljeno. Ugovor proti taki odločbi bi se moral tekom petnajstih dni vložiti pri oblastvu, ki je to odločbo izdalo. Ako se ugovor ne vložil, postane odločba pravnomočno.

KULTURNI PREGLED

Zanimivo predavanje prof. Vicenta Savoixa*

Maribor, 10. januarja.

Sinoči je pozdravil kulturni Maribor v svoji sredi g. prof. Vicenta Savoixa iz Pariza, ki je predaval na skupni prireditvi Ljudske univerze in Francoskega kroga o življenjskem stilu sodobnega Parizana.

V delikatno izbrani besedi, ki jo zaostrojuje, utemeljuje in smiselno združuje nobela francoskega verza (Gerald, Gerarde, Rivoire, de Regnier) poduhovljena anekdota, nam je šarmantni Monsiur profesor prikazal toplo intimnost pariške družabnosti, ki najde svoj zvišen smoter v zdravem kultu osrečujoče domačnosti.

Štiri osnove tvorijo okvir izživljanja: vedno živa ljubezen, polna tihega ognja, otoci, ki so žarišče in solnce pariške hiše, do kraja izbrusen okus v znameniti francoski kuhinji, ki podviguje pozitivna nastojanja in opravičuje hedonska stremjenja ter nad vse izbrana družabnost in goslo-ljubnost.

Duhovni obraz Parizana odlikuje svetla mladost v domačem krogu in v opojni svetlo-skih vplivov čudovitega Pariza, ki posreduje veliko dedščino sintetične kulture, enovite po vsebini in obliki, uravnoteženost med hotelem in zmožnostmi ter smisel za neodoljive stvarnosti in nujnosti življenja. V vzornem rodbinskem življenju z mnogimi otroci vidi Parizan ustalitev svojih pomenskih želja.

Čudovita emotivna sposobnost prisluhni intelektualnim intencijam moža, predvsem odlikuje subtilno Parizanko. Lepa in ko-ketna je zavoljo moža, ki mu je vsa udana družica. Vedno dražestno vabeča v poplemeniti čulnosti, obetajoča in izpolnjujoča, ni možu naduta tekmovalka za nadvladje, temveč njegova, razumevala ljubica. V tihi dobroti razumeva, da se hoče možu po dnevnem boju odmoru, da se hoče vredno kulturnega človeka.

Francoski takt je poglavlje iz duhovnih korenin, iz ustrezajočega pojmovanja življenja in sveta. Zato pričenjajo Parizani z ljubeznijo do bližnjega v lastnem rodbinskem krogu. Vso skrb in ljubezen osredčujejo Parizan na otroke. Francoski otrok ne občuti krutosti avtoritativnega siljenja, temveč blagodejno vodstvo posledne blagosti in dobrote. Presrečna vez med roditelji in otroci sproti izglajuje vsa nerazpoloženja in nesporazumljenja. Pariško dele ostane večina obvarovano vseh težkih kriz, ki jih v izobilju preživlja naš otrok in ki ga čisto spravljajo v desolantne konflikte. Ob tihih večerih preresešava pariška rodbina velika vprašanja in kulture ter si ob petju in glasbi ustvarja veselje do življenja in sveta.

Občudovana francoska družabnost nahaja svoj naravni izraz v subtilni gostoljubnosti in nad vse pozornim obveščanjem. To predpostavlja: sojevrstno kulturo vsakega življenjskega: osebita so izbrane francoske kuhinje in ureditve raznih malic in zakuskov. Francoski obed je posebnost zase. Vse je do potankosti (tudi v restoranu) v naprej premišljeno in določeno.

To vse usposablja Parizana, da nastopa samozavestno, premišljeno, vendar vsikdar prijazno in človečno. Šef urada, podjetja ne uveljavlja svoje neizprosne brezpozorne vladstvenosti; kot razumevaloj prijatelj iz-žareva superiornost uvidenosti in prijaznosti. V Parizu se ne poveljuje po uradih, temveč prosi za uslugo in dobroto.

Se mnogo več je podal g. prof. Lavoix v cvetoči francosčini, v vzorni izoblikovani izgovorjavi in duhoviti sočnosti francoskega »sprita.

Distingvirano občinstvo se mu je iskreno zahvalilo.

Na pridobitvi novega, dragocenega prijatelja je našemu Francoskemu krožku pri-srečno čestitati.

A — — —

* G. Lavoix deluje že dve leti kot profesor francosčine na Berlitzovem inštitutu za tuje jezike v Gradcu.

Rački — Strossmayer

V jugoslovnski politično-zgodovinski literaturi, ki je — če jo smatramo za celoto — precej obilna, je v zadnjem času poleg knjige St. Jovanovića o Aleksandru Obrenoviću največjega pomena korespondenca Rački-Strossmayer. Objavlja jo Jugoslovnska akademija v Zagrebu v regidakciji prof. dr. Šišića. Pravkar je izšel 3. zvezek. Obsega pisma iz let 1882—1883. Ta korespondenca zasluži iz več razlogov, da tu opozorimo na njo:

Predvsem se v nji zrcali vse politično življenje Hrvatov v letih, ki jih obsega pisma. Strossmayer in Rački sta bila v tako intimnih stikih s takratno politiko, da je njuno pričevanje ne samo zanimivo, marveč tudi — kritično vzgelo — za mnoga vprašanja vprav dragoceno.

Bolj ko kje drugje se tu kažejo obrisi nastopajoče protijavističke in jugoslovnske politične usmeritve.

Korespondenca pričuje o vplivu, ki ga je imela rimska Cerkev preko nuncija oziroma direktno na avstrijsko politiko in posebej še na hrvaške zadeve.

Dalje izvezo zlasti iz 3. knjige, kako bistro je Strossmayer usmerjal poglede na zapad in se prizadeval, da ugledne ljudi med Francozi in Angličani informira o pravem političnem mišljenju in stremljenju Hrvatov.

Lik velikega škofa z njegovim brezkom-promisnim nacionalnim stališčem, z njegovo vero v Srbijo in Rusijo, se v tej korespondenci še bolj jasno. Obenem vstaja pomen Račkoga čigar vpliv na Strossmayerja je bil sicer znan vendar vsi daljnosežnost njeguna odnosa razkriva šele njuna korespondenca.

V tem smislu so že dosedanj trije zvezki »Korespondence Rački — Strossmayer« tehten donesek baš k onim stranem narod-

na. Če se pa ugovor predpisno preda, mora prvostopno upravno oblastvo v petnajstih dneh po prejemu ugovora uvesti ugotovitveni postopek. Če tega v tem roku ne stori, izgubi napadena odločba svojo veljavo, o čemer se na zahtevo stranke izda potrdilo.

Tudi glede pritožnega postopka kakor sploh vsega upravnega postopka razen predpisov o dostavljanju bodi izrečno podarjeno, da bodo s 25. februarjem 1931 sicer prestali vsi predpisi občega značaja, ki se nanašajo na upravni postopek, ne pa posebne odločbe, ki jih vsebujejo kakšni specialni upravni zakoni o izvestnih upravnih stvareh tudi glede postopka.

ne zgodovine, ki so danes najvažnejše: začetek in razvoj jugoslovnskega narodnega uedinjevanja.

Iz nove književnosti o kulturi, literaturi in gledališču

José Ortega y Gasset, Die Aufgabe unserer Zeit, Verlag der Neuen Schweizer Rundschau, 269 strani. Knjiga je izšla v španskem originalu leta 1923, pod naslovom »El tema de nuestro tiempo«. Ta nemški prevod je izpopolnjen z nadaljnjimi avtorjevimi razpravami: dehumanizacija umetnosti, misli o romanu in Atlantido. »Naša doba« je za Ortega epoha, ki se začneja Kot filozof skuša razjasniti njene tendence s kritiko propadajoče dobe. Na podlagi tega skuša formulirati zgodovinski imperativ naše generacije. Problemi preteklosti nimajo več smisla za novo generacijo življenja naj bo kultura, kultura naj bo pa tudi življenje. Nekultivirano življenje je baroarstvo, kultura brez življenja je pa bizantinizem. In današnja kultura je nedoziveta kultura. Naš racionalizem ne zaupa več razumu. Prav tako imamo nemoralno moralo. Potrebujemo novega izenačenja med kulturo in življenjskim čuvstvom, nove ureditve medsebojnih odnosov. O tem razpravlja v svojem delu avtor ki spada med velike sodobne mislece Španije, katera je kljub vladajoči reakciji dala svetu že velika duševna bogastva. Knjigo priporočamo vsem, ki hoče misliti in ki ga vsako novo ali nasprotno imenje žene k lastnemu samostojnemu razmišljanju.

Franz Mehring, Zur Literaturgeschichte von Calderon bis Heine; zur Literaturgeschichte von Heibel bis Gorki, 416+393 strani vel. formata, Soziologische Verlagsanstalt, Franz Mehring rojen l. 1846. je bil do svojega 45 leta odlični sodrnik najpomembnejših nemških časopisov. Potem je vstopil v socialdemokratsko stranko, kjer je bil do svoje smrti l. 1919 teoretični voditelj levega krila. Preko mej svoje do-movine je zaslovel s svojo zgodovino nemške socialne demokracije zlasti pa s svojimi esej o literaturi in filozofiji. Pod uredništvom Eduarda Fuchsa izdaja gori omenjena založba njegove zbrane spise. Obe knjigi, obsegajoči njegove eseje o svetovni literaturi, zaslužita zanimanje vsakega inteligenta. V prvi knjigi podaja orise in duhovite ocene Calderona, Molièrea in Voltarea; od teh preide k nemški klasični literaturi, romantični in nemškemu revolucionarnemu pesništvu (Herwegh, Heine, Freiligrath, Weerth). V drugi knjigi orisuje najvažnejše predstavnike porevolucionarne literature. Temu slede iz-črpn esej o naturalizmu, nakar posebej ocenjuje Sudermanna, Hauptmanna, Zola, Dickensa, Ibsena, Björnsa, Tolsteja in Gorkoga. Delo zaključuje razprava o jeziku in slogu.

Sinclair Upton, Das Geld schreibt eine Studie über amerikanische Literatur, Malik-Verlag. To je zaključno delo celega niza Sinclairovih knjig o koruptnosti kulturnih razmer v Ameriki: »Religion und Profit«, »Der Sündenlohn«, »Der Parademarsch«, »Der Rekrut« in »Die goldene Kette«.

Julius Rab, Dals Theater in Lichte der Soziologie, Hirschfeld Verlag, 227 strani. Vsakdo bo s pridom čital to pravkar izšlo delo Juliusa Raba, ki ga menda tudi pri nas marsikdo pozna že po prejšnjih njegovih delih »Der Mensch auf der Bühne«, »Produzenten-anarchie, Sozialismus und Theater«, »Schauspieler und Schauspielkunst« i dr. Socialne kore-nine in vplivi gledališča so glavni tema tega dela. Sociolog kakor prijatelj gledališča bo izvedel iz njega bistvene stvari o vodstvu gledališča, o igralcih, kritiki, cenzuri itd. Naj navedemo nekaj najzanimivejših poglavij iz knjige: Teatrsko osnovno doživljanje in njegove preobrazbe; dramsko pesništvo in gledališče; opera; dualizem scene; prehod med igralci in dramatik; bistvo igralca; občinstvo in gledališče; bistvo množice, aktivni delež občinstva, aplavz in panika, junaki direktor; kritik; premijera in njeno občinstvo; teatromanija; obratovanje gledališča; iskanje izgubljene enotnosti; narodna volja kot pogoj za obstoj gledališča; razvoj gledališča v Angliji, Franciji, Nemčiji, Ameriki in Rusiji; razmerje gledališča do raznih socialnih sil kakor cerkve, politike, morale, državne cenzure itd.

Albert Brodbeck, Handbuch der deutschen Volksbühnenbewegung, Volksbühnenverlag, 439 strani. — To delo bo zanimalo predvsem člane raznih naših diletantskih odrov, ki jih nimamo malo. Knjigo je spisal generalni tajnik zveze »Ljudskih odrov« 500.000 člane. »Ljudski odori« v Nemčiji se ne bavi samo s dramatikom, temveč tudi z godbo, z likovno umetnostjo, z literaturo, s filmom in plesom. Ima tudi svojo lastno založbo in tisk s 100 različnimi časopisi. Prvi in zadnji namen vsega delovanja »Ljudskega odra« je graditi most med ljudstvom in umetnostjo. Človek, ki vodi tako ogromno organizacijo, je gotovo moral podati knjigo, ki naj koristi predvsem prijateljem teh »ljudskih odrov«. V svojem delu opisuje najprej načelno plat in potem organizacijo tega gibanja. Obširno poroča o delovanju »ljudskih odrov« po posameznih nemških pokrajinah. Matica vsega gibanja je seveda Berlin. Med ustanovitelji berlinskega »Ljudskega odra« l. 1892. so bili Maximilian Harden, Gustav Landauer i dr. Nadalje opisuje avtor življenje — »ljudskih odrov« v nordijskih državah, v češkoslovski, Poljski, Holandski, Angliji, Belgiji, Franciji, Švici, Ameriki, Jugoslavije ne omenja. Menda avtor ne sluti, kako živahno je tudi pri nas to gibanje, ker sicer bi se že po-

brigal za kakšne informacije. Škoda! Zaradi te pomanjkljivosti pa ne bo knjiga za nas nič manj koristna, ker bo vsakdo hotel iz vzgledov tujih dežel črpati nasvete za izpopolnitev našega domačega kulturnega gibanja.

Te knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, so pa tudi na razpolago v ljubljanskih javnih knjižnicah (na pr. v Delavski knjižnici).

O slikarju M. Jami, ki je pred kratkim razstavil v Ullrichovem salonu v Zagrebu 65 svojih del novejšega datuma, pišejo zagrebški »Novosti« sledeče: M. Jama je ostal od početka svojega umetniškega ustvarjanja zvest sebi in onemu, kar je v sebi spoznal umetniškega. Postal je impresionist in ljubi čarovitost in anagorbnost v barvah; tak je ostal vseh trideset let. Njegova razstava odkriva jasno in iskreno ves njegov slikarsko-ustvarjalni kompleks. Na razstavi prevladujejo po večini pejzaži. Jasno privlačajo večno čarobna igra barv na svetlikajočih se slapovih in zelenih gozdovih, ki pri njem izgubljajo forme in realne konture ter se vidijo kakor meglel mozaik, vržen na platno s šarovitimi in pastoznimi potezami čopiča. Predmeti, oblike in pojavi žive pri Jami samo kot čisto koloristične vrednote. Ta svoj kolorit varira Jama rafinirano in večje. Harmonija zelenih in modrih barv vode, neba in gozdov učinkujejo izredno efektivno, a hkrati tudi intimno in lirčno. Ne išče pejsažev v motivih, ki bi se oddaljevala od običajnih slikarskih tem, a jim zna utisniti povsem globoko, originalno in lastno nastojenje. To kažejo tudi njegove študije glav, ki jih slika z navidezno nebržno lahkoto, a sice pri stvari in v stvari samo efekte svetlobe in barv, ki v celoti podajajo globoko proučene psihološke karakteristike.

Goncourtjevo nagrado za l. 1930 — eno najpomembnejših francoskih književnih nagrad — je dobil minule dni Henri Fauconnier. Ta avtor je širši javnosti docela neznan: kljub pa je čital lanski letnik »Nouvelles Revue Française«, je gotovo spoznal v njegovem, v tej reviji objavljenem prvenec »Malaisie« izredno sveže, polno in močno delo. Ta spis je pravkar izšel v knjižni obliki pri Stocku v Parizu. Odlični pisatelj, ki se zbira okoli Goncourtjeve akademije, se niso odločili za to začelno, a nimalo začelno delo iz kakšnega osebnih ozirov, kakor se je to včasih tudi njim primerilo. Pisec »Malaisie« je namreč osebno neznan, izvedel so le, da je živel dolga leta na Malajskem kot nadzornik plantaž in da zdaj stalno biva v Tuniziji. Je mož v zrelih letih in se prej ni ukvarjal s perom; šele pestro in izvirno življenje na Malajskem in dojni z vojne, ki jo je bil prebil na fronti kot prostak, so naredili iz Fanoconierja pisatelja. Možu obetajo lepo bodočnost.

Novi francoski prevodi iz Cankarja. Pravkar je dotiskana nova knjiga francoskih prevodov iz del Ivana Cankarja. Gg. S. in J. Jeras sta preložila iz knjige »Moje življenje« sedem črtic in iz »Podob iz sanj« pet črtic, dve pa iz ostalih zbirk. Knjiga izide kmalu v Ljubljani.

Prevajalec Cankarjevih novel v srbohrvaščino je poleg Nike Bartulovića g. Čiro Čičin - Šain, odvetnik v Splitu, ki se že dolga leta bavi s slovensko književnostjo in se je v zbirki, ki jo je pravkar izdal, Srpska književna zadruga, lepo uveljavil kot prevajalec iz Cankarja. Njegovo ime je v nedeljskem članku o knjižah SKZ pomotoma izšlo v napačni transkripciji.

SOKOL

Sokolski Glasnik prinaša v svoji 2. številki na uvodnem mestu lep članek v spomin preminulemu podstaršini COS br. dr. Karlu Helerju. Sledita članka: Izseljenici-Spoki. Na delo, bratje in mnogi informaciji o pripravah za prihodnjo vsesokolski zlet Med slovenskim pregledom je omenjebe vredne odgovor COS Scotus Viatorju na njegove članke v Lidovih Novinah. Izredno mnogo je poročil iz žup in društev, pa tudi ostale rubrike prinašajo zanimive vesti.

Sokolsko društvo Dobova, ki je bilo ustanovljeno komaj pred nekaj meseci, si je pridobilo že okrog 60 članstva. Steje pa skoraj isto število naraščaja in deca. Simpatije prebivalstva so na naši strani, kajti vedno se še prijavljajo novi člani. Veliko skrb smo imeli s preskrbo prostorov za sestanke in telovadbo nozimo iz zadrege sta nas rešili naklonjeni rodbini hr. Kovčičev, ki sta nam dali na razpolago lepo prostorno sobo, ki smo jo primerno preuredili za naše namene. V ta šolstonska vlad se sedaj tu zvečer ob delavnih in nedeljskih Sami krepki, mladi in idealni fantje se udeležujejo sokolskega dela. Tudi dramski odsek je pridno na delu. Že po treh tednih ko je priredil Nušičevo komedijo »Navaden človek«, na nas bo najbrž že na Srečnico presenečel z novo igrjo »Davek na samce«. Pa tudi mladinski odsek ni pravlja »Siroto Ierone« Odsek bo prav le po uspeval, saj ima precej dobrih moči. Upamo, da bo v preletni Dobovi naša doma vrstila krepka četa dobrih in zavednih Sokolov.

Seja savezne uprave se bo vrstila v Beogradu 8. februarja ob 9. dopoldne v saveznih prostorih. Župe naj predlože to savezno predloge za seje do najkasneje 1. februarja.

Zveza slovenskega Sokolstva bo imela svoja zborovanja 10 in 11. februarja v Pragi. Nainreči bodo imeli posvetovanje tehničnih organov, t. j. načelnistvo, kjer bo zastopal jugoslovnsko Sokolstvo načelnik hr. Baželi in načelnica s. Stařarieta. Na seji upravnega odbora na bo navzoč za SKJ hr. Gangl, I. namestnik saveznega starešine.

Sokolsko društvo Sušak je slavilo pred kratkim časom 25. letnico, odkar ima svoj vadiški zbor obenem na tudi 30. letnico sokolskega dela hr. dr. Janka Radekovića, ki je bil eden prvih sokolskih voditeljev na Sušaku. Priredilo je v ro dobrp uspešno slavnostno telovadno akademijo. Hr. dr. Janko Radeković je snisal in priredil več tehničnih strokovnih knjig za Sokolstvo.

Ako želiš imeti lepe knjiice, pristiati k Vodnikovi družbi

Gospodarstvo

Akcija zagrebskega Merkurja proti teritorialni omejitvi delovanja društvenih blagajin za bolniško zavarovanje privatnih nameščenec

Kakor smo že nedavno poročali, je v načrtu zakona o socialnem zavarovanju upoštevana želja ljubljanskega Trgovskega in bolniškega podpornega društva in sorodnega društva »Omladine« v Beogradu, da se delovanje privatno-društvenih blagajin za bolniško zavarovanje privatnih nameščenec teritorialno omeji, da se tako odstrani kaotično stanje, ki je lani nastalo v bolniškem zavarovanju privatnih nameščenec. Kakor znano obstajajo v naši državi tri bolniške blagajne privatnih nameščenec, namreč blagajna društva »Merkurja« v Zagrebu, »Omladine« v Beogradu, in »Omladine« v Ljubljani. Te blagajne so v Beogradu ter bolniška blagajna Trgovskega in bolniškega podpornega društva v Ljubljani, ki vršijo fakultativno bolniško zavarovanje privatnih nameščenec. Zagrebski »Merkur« je pred leti, ko je obstajala nevarnost za nadaljnji obstoj ljubljanskega društva, dobil pravico delovanja po vsej državi. To pravico je zadnja leta izkoristil v polni meri s tem, da je ustanovil podružnice tako na področju beogradske »Omladine« in lani tudi v dravski banovini. To je dovedlo do zmede in kaosa, ki gotovo ne more koristiti zavarovanju samemu, izrazilo pa je tudi odpor ljubljanskega in beogradskega društva, ki sta zahtevala, da se delovanje teh društev teritorialno omeji, s čimer bi bili likvidirani vsi dosednji spori.

Ta zahteva je v pravkar predloženem načrtu zakona o socialnem zavarovanju v polni meri upoštevana in je predvideno, da vsi zagrebski »Merkur« socialno zavarovanje na področju savske, primorske, dravske, vrbske in zetske banovine, beogradske »Omladine« na področju Beograda, dunavske, moravske in vardarske banovine, Trgovskega bolniške in podporno društvo v Ljubljani pa na področju dravske banovine. To predvideno teritorialno omejitve so slovenski privatni nameščenec z zadovoljenjem pozdravili, ker jim ljubljanska blagajna nudi vse potrebne ugodnosti.

Zagrebski »Merkur«, ki mu ta omejitve »po volji« je proti nameravani novi uredbi pričel živahno akcijo. V predstavi na ministrstvu za socialno politiko gleda na črta zakona o socialnem zavarovanju je med drugim izrazil apel, da se mora obstoječim društvenim blagajnam zlasti enakovredno delovanje na vsem teritorialno države. Enako stališče zastopa tudi društveno glasilo »Merkurov Vjesnik«. Da da svoji zahtevi prameni poudarek skuša za zagrebski »Merkur« z enotnimi skledi proti teritorialni omejitvi na obsegu zborov družin c ustaniti razpoloženje za sprenem- bo tozadevnih členov zakonskega projekta. V nedeljo so se vsili občni zbori podružnic »Merkurja« po vsej državi, tako tudi v Ljubljani. O občnem zboru ljubljanske podružnice smo prejeli naslednje poročilo:

V nedeljo se je vsilil v društveni dvorani hotela Mikli občni zbor podružnice društva »Merkur«, na katerem se je pod predsedstvom g. ravatelja Milivoja Lajovic poleg tekocih društvenih zadev razpravljalo tudi o novem načrtu zakona o socialnem zavarovanju. Soglasno je bilo sklenjeno, da se na pristojnih mestih zahteva fakultativno zavarovanje intelektualnih delavcev in da se da posameznim društvenim blagajnam možnost da vrše delovanje na vsem teritorialno banovine. To zadnevne resolucije so bile poslale g. predsedniku vlade Peru Zivkoviću, ministru za socialno politiko g. Nikoli Preki in predsedniku vrhovnega zakonodajnega sveta g. Ninku Periću. Prav tako so bili na predlog predsednika M. Lajovice poslani brzojavni pozdravi Nj. Vel. kralju, predsedniku vlade, ministru za socialno politiko in banu dravske banovine dr. Marušiću s prošnjo, da podpira upravičene zahteve organizacij.

K temu poročilu moramo pripomniti, da se ogromna večina slovenskih privatnih nameščenec in intelektualnih nameščenec nikakor ne strinja z zahtevu, da se društvenim blagajnam da možnost delovanja na vsem teritorialno države in da vsaj ta večina na ureditvi, kakor je predvidena v zakonskem načrtu. Dovolj je zmede in kaosa, ki le škoduje zavarovanju, na drugi strani pa nikakor ne gre, da bi si posamezniki ne društvene blagajne medsebojno konkurirale. Končno si slovenski privatni nameščenec prav nič ne želijo razmer, kakršne vladajo v »Merkurju«. Baš včerajšnji zahtevki isti poročajo o volitvah delegatov za centralni občni zbor društva »Merkurja«, ki se bo vsilil na zahtevo 1600 članov 25. t. m. Akcijski odbor za sklicanje te izredne skupščine, ki boče sedanju upravo vrši je pri volitvah v Zagrebu zmagal s 744 proti 409 glasovom skupne sedanjega predsedstva. Ta ovi med predsedstvom in opozicijo traja že drugo leto. Ob priliki lanske skupščine je bila lista opozicije zaradi neklih formalnih razlogov unčena, kar pa ni moglo preprečiti poraza sedanjega predsedništva.

Statistika Okrožnega urada za zavarovanje delavcev

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je pravkar sestavil statistiko o bolniškem zavarovanju v preteklem letu, iz katere navedemo naslednje:

Povprečno število zavarovanih članov je znašalo v letu 1930 97.638 nasproti 9.292 v letu 1929, tako da imamo v tem povprečju zabeležiti prirastek od 2759. Moških članov je bilo zavarovanih 65.849 (+ 1780 nasproti 1929), ženskih pa 31.839 (+ 979). Ves ta prirastek pa odnase seveda le na večje število zavarovanih članov v prvem polletju preteklega leta in je prisotni nepredolovanju gospodarstva do sredle 1. 1930. Ko pa je sredi preteklega leta pričel padati izvoz lesa zaradi ruskega duma in ko se je vidno neslabšalo gospodarsko stanje ostalih industrijskih panog, je pričelo članstvo naglo padati, in to ne samo v absolutnih številkah (v jeseni smo imeli običajno pada iz sezonskih razlogov) temveč tudi v primeru z odgovarjalnimi številkami preteklega leta. V marcu je število članstva preseglo za 7839 odgovarjalno število za marec 1929; v avgustu je že padlo pod povprečno število v odgovarjalnem mesecu preteklega leta, v decembru pa je bilo že za 2152 manjše nego v decembru 1929.

Enak potek vidimo pri povprečni višini zavarovalne mezde, ki je bila v marcu za 1.46 Din višja nego v marcu 1929, potem pa se je ta presežek stalno krčil. V decembru je bila povprečna zavarovalna meza v višini 26.21 Din le še za 0.39 Din višja od povprečne zavarovalne mezde v decembru 1929. Za vse preteklo leto je znašala povprečna zavarovalna meza 26.17 (+0.97), in sicer 29.40 Din (+1.12) pri moških in 20.35 Din (+0.69) pri ženskih članih.

Skupna denarna zavarovalna meza je znašala lani povprečno 2.583.650 Din in je bila za 164.820 Din višja kakor 1. 1929. Tudi tu vidimo, da gre porušanje v glavnem ne račun poretga polletja v marcu je bila skupna dnevna zavarovalna meza celo za 336.000 Din večja kakor v marcu 1929, potem pa je ta presežek stalno vrtal in v decembru je znašala skupna dnevna zavarovalna meza le še 2.446.000 Din, to je za 19.000 manj nego v decembru 1929.

Iz padanja številk smemo s precejšnjo sigurnostjo sklepati, da gospodarstva kriza še ni na vrhuncu in da bo najbrž še daj časa trajala, kajti padanje se nadaljuje tudi v januarju t. l., in sicer še z večjo intenzivnostjo.

Zaradi strožjega nadzorstva bolnikov in glede na okolnost, da je bila v začetku 1929. huda epidemija hripne je povprečno dnevno stanje bolnikov lani nazadovalo za 112 na 2491. Pri moških članih je znašalo 1443 (—130), pri ženskih pa 1048 (+16). Odstotek bolnikov na se je zmanjšal od 2.74 odstotkov na 2.55 odstotkov zavarovanih članov.

— Tarifa skupnega davka na poslovni promet bo objavljena za prihodnji mesec. Iz Beograda poročajo, da so izvršene vse priprave za veliko konferenco strokovnjakov in ekspertov, ki se bo pričela 15. t. m. v finančnem ministruv in ki bo na podlagi gradiva zbranege od gospodarskih korporacij in njegovih vredlocev razpravljala o sestavi tarife skupnega davka na poslovni promet. Konferenci bo predsedoval sam finančni minister dr. Šerliuga, njegov pomočnik g. Letica pa bo glavni referent. Konferenca bo bržkone trajala do konca meseca, tako da bo tarifa že v februarju objavljena.

— Projekt za veliko železarno v Bosni. —Prager Tagblatt poroča iz Moravske Ostave, da se vsrjšo med železarno Vitkovic in našo vlado pogajanja glede pogodbe, po kateri bi nam to znano češko podjetje zaradi in nudilo veliko železarno v bližini Sarajeva, kjer je na razpolago potrebna bazi železne rude (Ljubija, Vareš). Po načrtu pogodbe bi naša država odplačala stroške za gradbo te železarne v obliki dolgoročne dobave železne rude železarni Vitkovic. Proračun za novo železarno v Bosni znaša okrog 500 milijonov Kč (340 milijonov Din).

— Seja glavnega upravnega odbora Narodne banke za 17. t. m. je sklicana seja širšega upravnega odbora Narodne banke, na kateri bo predloženo računski zaključek za preteklo poslovno leto, na kar bo odbor sklepal o sklicanju glavne skupščine in o predlogih za to skupščino.

— Fordova produkcija v l. 1920. Iz New Yorka poročajo, da je znašala Fordova produkcija v letu 1931 1.500.000 avtomobilov naspot 1.950.000 v l. 1929, tako da znaša nazadovanje produkcije 450.000 avtomobilov. Navzile temu pa pomeni tudi ta zmanjšana produkcija uspeh kajti svetovna produkcija je v zvezi z gospodarsko depresijo še v večji meri nazadovala. Zato se je udeležba Fordovih tvornic in skupni svetovni produkti bistveno povečala. Leta 1929 je znašala Fordova produkcija 35 odst. svetovne produkcije, lani pa je dosegla 42 odst. = 934 bančnih polomov v Zedinjenih državah. Po pravkar objavljeni statistiki je bilo lani v Zedinjenih državah 934 bančnih insolventov (predlanskim 437). Propadle so večinoma manjše provinčne banke, ki jih je v Zedinjenih državah okrog 25.000. Bolj kakor iz števila bančnih insolventov je obseg polomov razviden iz višine pasiv. Obveznosti lani propadlih bank so znašale 908 milijonov dolarjev (51 milijard Din), leta 1929 pa je 219 milijonov dolarjev.

— Amortizacijske izrebanje 4% agrarnih obveznic (obvezne 4% posojila za finančno likvidacijo agrarnih odnosov v Bosni in Hercegovini) se je vsrjšo v Beogradu 2. t. m. Listo za amortizacijo izrebanih sort objavljajo sedaj »Službene Novine« od 10. t. m., na kar opozarjamo zainteresne.

BORZE

2. januarja

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet neobičajno velik, zlasti v devizah New York, Dunaj in Berlin. Tečaj deviz so z malimi spremembami ostali na zadnji višini.

Na zagrebskem efektom tržišču se je vojna škoda danes trgovala za aranžma po 424.50, za kaso po 425—425.50 in za marc po 417. Začeljučki so bili še v 7% Blairovem posojilu po 80 in v 4% bosanski agrarnih obveznicah po 50. Med bančnimi vrednotami je prišlo do prometa v Prastedionu po 955, v Zemaljski po 130, v Srpski po 193, v Jugo po 78, v Union banki po 191 in v Hrvatski po 50. Med industrijskimi papirji je ponovno znatnejše postopila Trbovjska, ki se je trgovala najprej po 335, potem pa po 327.50, 325 in 320. Promet je bil še v Gutmannu po 132, v Slaveksu po 50, v Dravi po 235, v Tvornici vagonov po 90, v Dubrovacki po 365 in v Oceaniji po 200.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 22.77, Berlin 13.44 do 13.47 (13.455), Bruselj 7.8915, Budimpešta 9.8727 — 9.9027 (9.8877), Curih 1094.4 do 1097.4 (1066.9), Dunaj 7.9412 — 7.9712 (7.9662), London 274.25 — 275.06 (274.53), New York 56.36—56.56 (56.46), Pariz 221.65, Praga 167.22 — 168.02 (167.62), Trst 295.94 do 296.10.

Zagreb, Amsterdam 22.74 — 22.80, Dunaj 794.12 — 797.12, Berlin 13.44 — 13.47, Bruselj 7.8915, London 987.27 — 990.27, London 274.25 — 275.06, Milan 295.04 do 297.04, New York 56.36 — 56.56, Pariz 220.95 — 222.95, Praga 167.22 — 168.02, Curih 1094.4 — 1097.4.

Curih, Zagreb 9.127, Pariz 20.255, London 25.06375, New York 516.80, Bruselj 72, Milan 27.02, Madrid 54, Amsterdam, 207.825, Berlin 122.78, Dunaj 72.60, Sofija 0.785, Praga 15.29, Varšava 57.85, Budimpešta 90.225, Bukarešta 8.0625.

Dunaj, Beograd 12.0525 — 12.0925, Berlin 168.87 — 169.37, London 34.475—34.575, Milan 37.17 — 37.27, New York 709.75 do 712.25, Pariz 27.65 — 27.945, Praga 21.015 do 21.095; dinar 12.4775 — 12.5375.

Elektri.

Ljubljana, 8% Blair 92 bl., 7% Blair 80 bl., Tobacne srčke iz l. 1888. 50 bl., Celjska 160 den., Ljubljanska kreditna 125 den., Prastedion 900 den., Kreditna 170—180, Vevče 128 den., Split cement 350 — 400, Ruše 235 — 255.

Zagreb Državne vrednote: Vojna škoda 424.5 — 425.5, kasa 424.5 — 425, za februar 416.5 — 417, za marec 416 — 417, investicijsko 87 bl., agrarne 50 — 51, 8% Blair 91.5 — 92.5, 7% Blair 79.25 — 80, 7% Drž. hipotek. banka 79.25 — 80.5, 6% begluške 65.5 — 67, bančne vrednote: Prastedion 955 — 965, Union 191 — 193, Jugo 77.5 do 78.5, Narodna 8400 bl., Ljubljanska kreditna 125 den., Srpska 193 — 195, Zemaljska 129.5 — 130, Hrvatska 50 — 51; industrijske vrednote: Našička 975 bl., Gutmann 130 — 132, Slaveks 50 — 51, Slavonija 200 den., Drava 235 — 236, Sečurana 275—300, Brod vagon 90 — 95, Vevče 128 den., Dubrovacka 360 — 365, Jadranska 540 den., Oceanija 200 — 220, Trbovlje 316 — 325.

Beograd, Vojna škoda 425.5 — 426.25 zaklj., investicijsko 87 zaklj., agrarne 52 zaklj., 7% Blair 79.75, Narodna 8180 zaklj.

Blagovna tržišča

JAJCA

+ S tržišta jajc. Kakor je bilo pričakovati, je s hladnejšim vremenom nastopilo nekoliko čvrstje razpoloženje na mednarodnih tržiščih za jajca. Za naše blago je vedno zanimanja iz Italije, pa tudi iz Švice. Letošnje razmeroma nizke cene so deloma posledica okolnosti, da je bila nova produkcija zaradi mitega vremena razmeroma visoka in da se od leta do leta bolj kažejo uspehi pridelavatelja perutninarjev, da z zboljšanjem pasem skrepijo dobo zastoja produkcije. Veletrgovina v velikih zapadnih državah je že l. 1929. imela slabe izkušnje in je v zimi 1929/30. le težko in z izgubo oddala velike zaloge hladilnih jajc. Lani so veletrgovci skušali oddati hladilno blago. Zato je pričakovati, da bo hladilno blago letos kmalu pošlo, kar bo imelo ugoden vpliv na cene svežem blagu. Pri nas nakupne cene za enkrat niso dvignile. Tudi v Nemčiji je bilo od srede pretekla opaziti priaznejše razpoloženje. Jugoslovanska jajca so notrala v soboto v Berlinu (fco meja neoarinjeno) 9½—9¾ pf. nasproti 9¼—10 pf. ob koncu zadnjega tedna.

LES

+ Ljubljanska borza (12. t. m.) Tendence za les nespremenjeno mlačna. Zaključena sta bila dva vagona, in sicer en vagon bukovih drv in 1 vagon desk.

ZITO

+ Ljubljanska borza (12. t. m.) Tendence za žito čvrsta. Zaključeni so bili 4 vagoni pšenice. Nudi se (fco. slov. postaja, pomljevski vozniki, plačljivo v 30 dneh): pšenica: baška, polska, 80.81 kg po 205 — 207.5, srbohranska, 79.80 kg in gornjebaška, 79.80 kg po 200—212.5, baranjska, 79.80 kg po 185 — 187.5, baška, okolica Sombor, 79 kg po 177.5 — 180; ječmen: baški, ozim, 65.66 kg po 155 — 157.5, oves: baranjski (pri navadni vozniki) po 155 — 157.5; koruza: baška, stara po 150 — 152.5, baška, nova, umetno sušena po 142.5 — 145, pri navadni vozniki po 147.5 — 152.5, časa primerno suha, pri navadni vozniki po 140 do 142.5; moka: baška 80 kg po 340 — 345.

+ Novosadska blagovna borza (12. t. m.) Tendence neizpremenjena. Promet: 12 vag. pšenice, 30 vag. koruze, 10 vag. moka in 10 vag. otrobov. Pšenica: baška, 79.80 kg okolica Novi Sad 145 — 150; okolica Sombor, 79.80 kg 150 — 152, baška, polska, šlep, 79.80 kg 150 — 153; gornjebaška, polska, šlep, 79.80 kg 152.5 — 155; gornjebaška, 79.80 kg 145 — 147.5; baška, 79.80 kg 157 — 159.5; južnobanaska, 79.80 kg 142.5 — 145; sremska 78 kg 132.5—135; Koruza: baška in sremska stara 95 — 100, nova 72.5 — 77.5, za januar 77.5 do 80, za marec — april 90, 92.5; sremska umetno sušena 90—82.5. Moka: baška 80 kg po 240 — 260; 82 kg 210 — 230; 58 kg 185 — 195, 56 kg 160 — 170, 54 kg 118—120.5, 58 kg 95 — 101. Otrobi: baški 90—95; sremski 87.5 — 92.5.

+ Budimpeštanska terminska borza (12. t. m.) Tendence za pšeno stalna, sicer prijazna. Promet miren. Pšenica: za marec 14.6, — 14.61 (obračunski tečaj 14.60), za maj 14.96 — 14.97 (15); riž: za marec 10.50 do 10.51 (10.50), koruza: za maj 12.78 do 12.79 (12.80), tranzitna za maj 10.40—10.42 (10.40).

Zora Voda

proti sivim lasem!

Ne darva temveč vrača sivim lasem prejšnjo naravno barvo.

Zak. zašt.

Odobrena o zdravstvenega odseka por št. 1793—20 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh si guren in trajan. Cena steklenici brez pošt. 9.00 Din 35.—

ZORA VODA I. OREL. Zagreb

Radičeva (Dura) ul. 32.

Poslujemo po povzetju, in to samo na čitljive naslove. 244

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 13.: Zaprti.
Sreda, 14.: Marcedal. B.
Četrtek, 15.: Princeta in pastirček. Izven.
Petek, 16.: Zaprti.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 13.: Nina nana, punčka moja. Mladinska operna predstava. Figurina. Ballet. Premijera Izven.
Sreda, 14.: Hasanaginica. A.
Četrtek, 15.: Werther. D.
Petek, 16.: Zaprti.

MARIBORSKA GLEDALISCE

Začetek ob 20.

Torek, 13.: Dub zemlje. C. Prvič. Deci neprimerno.

Naši mali pisani prijatelji

Stremljenje modernega človeka poglobiti in čim bolj približati se naturi in njegova zahteva po estetskem uživanju prirode so povodi, da se tako naglo širi ljubitelstvo cvetlic in vrtnarstvo, zadnji čas pa tudi že pri nas opažamo, da gojimo v soba, vedno več ptic. Redimo jih zaradi lepega petja, deloma pa samo zaradi dekorativnega učinka barve njihovega perja, na drugi strani pa še bolj zaradi njih ljubkosti in krotkosti, saj nas nekateri ptici zabavajo neprestano s svojo akrobatsko spretnostjo, še bolj pa s posnemanjem raznih živalskih glasov, zlasti pa s človeškim govorom, ki se ga ne nauči nobena druga žival. V vseh kulturnih državah so organizirani prijatelji ptic, v velikih društvih in zvezah, s lastnimi glasili, ki jih podpirajo države.

Ker je pri nas — le pri nas prepovedano loviti ptice, so jeli ljubitelji uvažati inozemske ptice in jih gojiti. Na velesejmu smo že občudovali lepe zbirke tujih ptic, ki v nekaj mesecev imamo tudi v Ljubljani že dvoje trgovin s pticami in tudi opicami ter drugimi živalmi. Kdor se torej zanima in ima denar za prijazno klopotačo, veličastnega leva ali mavricasto pisano ozadje mandrila, si te eksotične užitke lahko preskrbi že tudi v Ljubljani. Omeniti je pa treba, da je ogromna večina ptic, ki se z njimi peča trgovina, zrejena doma kakor kanarčki, ki v svobodi sploh ne žive. V kletkah izteženi ptici svobode prav nič ne pogrešajo, si ne znajo poiskati hrane ter bi poginili, če bi jih izpustili. S križanjem in tudi s posebno hrano so ptičari vzgojili tudi mnogo novih vrst, ki se po barvi popolnoma razlikujejo od svojih prednikov. Tako smo dobili razne vrste kanarčkov, valovitih papigic i. dr., zato tudi pri reji sobnih pticov o trpinčenju in neusmiljenosti niti govoriti ne moremo, če jim lepo stremo.

Zaradi petja uvažamo zlasti razne sorodnike naših drozgov in škorcev, ki jih pa goje zaradi težke reje le pravi ptičari, ker se ti ptiči hranijo s takomenovano mehko hrano, torej s črvi in žuželkami, ki jih pri nas nadomeščamo z mraivilnimi jajci, mesom, trdo kuhanimi jajci, močnimi črvi, sirom, korenjem, zmletimi žuželkami ter z drugimi doma ali v tovarnah pripravljenimi surogati. Poleg domačega slavca je najslavitejši pevec črnorjava šama, ki živi v Srednji in Zadnji Indiji, na Malaki, Ceylonu, Javi in Borneu, za njo pa slovita kitajska solnčna ptica in zapadno-ameriški klarino, za temi umetniki pa sledi dolga vrsta najrazličnejših drozgov, škorcev in drugih ptic, ki jih ljubitelji lepega petja prav drago plačujejo in jih je več že tudi po naših bišah. Prednost ima pa zaradi lepega petja in prav nizke cene ter krasnega petja, vsakemu ljubitelju dosegljiva solnčna ptica.

Najbolj znane eksotične sobne ptice so pa že od nekdaj papige zaradi lepega petja, krotkosti, komičnosti in prednosti, saj jih upravičeno imenujemo krilate opice, ker tako rade posnemajo svojo okolico in se nauče tudi govoriti. Zoologi poznajo kakih 650 raznih vrst papig, ki z malimi izjemami vse žive v tropskih krajih. Najbolj talentirane so afriške sive papige in ameriške amazone, ki o obeh poznavalci celo trde, da menda tudi razumejo, kar govorijo. Izpred cirkusov in menažerij poznamo velike rdeče, modro-zelene in rumenopisane ameriške are z dolgimi repi, iz salonov rumeno-čopaste bele in elegantne rožne kakađuje, iz Trsta in Reke smo prej dobivali mnogo drugih zlasti manjših zelenih vrst, na velesejmu smo pa prvič videli tudi takozvane »nerazdružljive«, ker se samec in samica najraje tiščita skupaj kot idealen zakonski par. Ljubitelji pa celo verujejo, da ptica pogineta, če ju ločimo. Ti »inseparabli« — kakor jih imenujejo Francozi — niso mnogo večji kakor naši kalini, prav tako male so pa tudi valovite papigice, ki so se po vojni prav naglo razširile tudi pri nas. Dokler so lepe zelenosive, sinjese, kobaltosinjese, rumene, olivne in rdeče boje smatrali še za »nerazdružljive«, tudi niso vedeli, kako lahko se nauče govoriti tudi ti mali živalni in neprestano blebetajoči, silno prijazni ptički. Če sta dva skupaj, si imata vedno dosti povedati v svojem jeziku. Neprenehoma se ljubkujeta in kljunčkujeta, vsak hip se pa zopet skregata in skavata, kakor je med zakonskimi pač navada. Ampak če je poredni papagajček sam, se pa naveže na svojega gospodarja in že v nekaj dneh kličje seho po imenu, potem pa naglo tudi druge v hiši pozdravlja in jih ogovarja, kakor so ga z nekoliko potrpežljivostjo naglo naučili. V ljubljanski mestni plinarni ima ravnateljstva gospa tako talentiranega govornika, da blebete že nad sto besedi. Zadovoljni so s samim prosom in zelo hvaležni so za hrsto, protoc, bar. salato in smrekove vejice da se igrajo z njimi. Ker jih tudi doma že vzgajamo mnogo, so cenejši kakor v inozemstvu in dobimo za osem kovačev že lepo zeleno valovito papigico, ptički drugih barv in že krotki ter naučeni so pa seveda družiti. Ker se mladi s porezanimi perutnicami v nekaj dneh popolnoma privadijo, da gredo sami na prst, jim ni treba niti kletke in najraje sede na svojem stolcu s posodico za oroso in vodo, ki jo začudo malo popijejo, pač pa prav hitro onesnažajo. Ljubkih papigic je pri nas toliko, da so že jele izpodrivati kanarčke, ki niso tako veseli in domači, in so tudi bolj občutljivi.

Gostje restavracije na glavnem Lodozoru v Ljubljani, posebno pa otroci in dame, se pletajo niso mogli ločiti od velike kletke z malimi eksotičnimi pticami, ki so švigali po zraku kakor žvi dragulji. Kako srčkani in kako čudoviti barv so te živalice iz vročih krajev, ki so pa že tudi pri nas popolnoma aklimatizirane, ker so izlezione v kletkah evropskih ljubiteljev. Najbolj ljudje občudujejo čopaste ptice, velikega skoraj kakor kos, ki je rdeč in se svetli, kakor bi bil izrezan iz rubina. To je rdeči kardinal, ki ni samo prelep, temveč tudi dober pevec, eleganten je pa tudi sivi kardinal z belimi trebuščkom, sivim plaščem in rdečo glavo s ponosno rdečo perjanico. In pa razni sorodniki naših šegavih ščinkovcev! Najbolj gajejše med njimi je oblečen »papež« z živomodro glavo in oranžnoubrobjenimi očmi, spodaj in med zelenkastimi perutmi je pa škrlatno rdeč, indigo je pa ves moder, kakor bi se kopal v tem indijskem barvilu, oba pa tudi prav prijetno prepevata. Kakor žafran je rumen, po petju škrlanjku podobni žafranasti ščinkovec, ki ga dobimo že za 100 Din. Se cenejše si pa lahko kupimo že kar par kakor tašča velikih zgorledrečih in belopikčastih tigerčkov ali amarantnoredih ščinkovcev, par popolnoma zametasto črni atlasih ščinkovcev ali pa prekrasnih rdečkljunih metuljarjev s safirno sinjimi prsi in repkom, da res zaslužijo svoje ime in tudi prav ljubko cvrče svoje nežne pesmice. Rdečekljuni so tudi sivi astrildi, a kakor strčki so majhen rdečekljuni zlatogruš ščinkovčki, vedno veseli in poskočni. Majčkene so tudi apartne rjave ali beločne vdovice, ki se ponasajo s skoro ped dolgimi, kakor

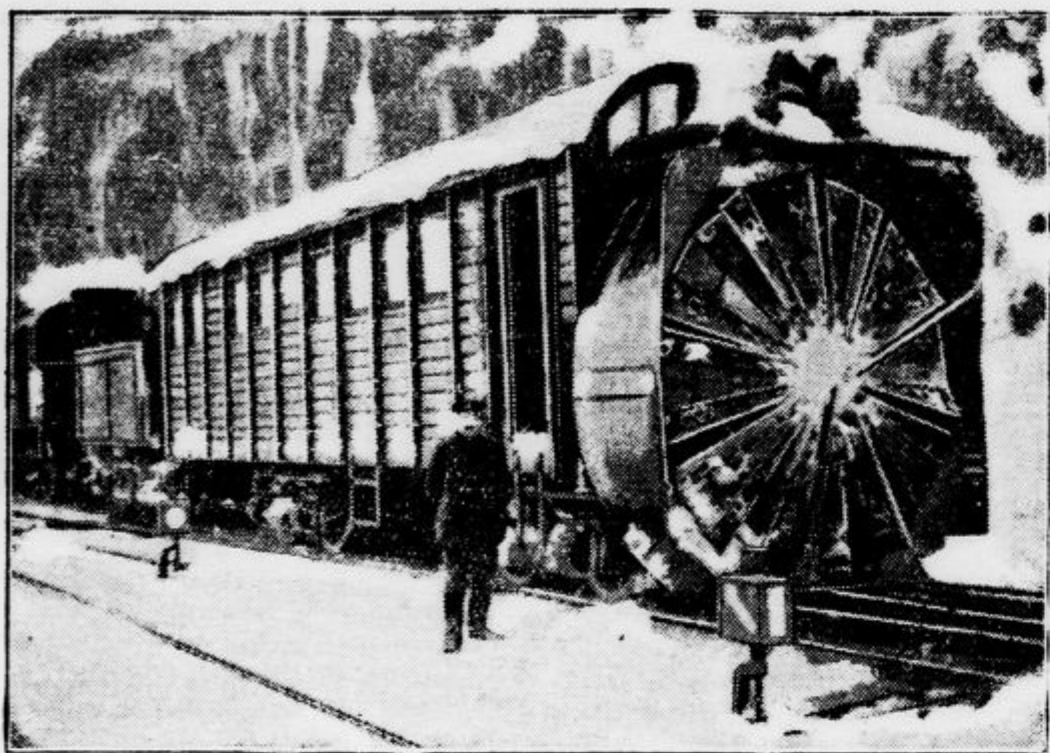

pri rajčicah ornamentalno oblikovanimi repi, n. pr. rajska in dominikanska vdova, ki ima ime zaradi beločne obleke po dominikancih. Če ima taka živalica prav lep rep, stane par še vedno le 100 Din. Ti ščinkavci so že izvrstni tkalci, ki so z njimi v srođu pravi umetniki v pletenju gnezdi: ognjeni, oranžni, tkalci s krinko in dolga vrsta drugih mičnih malih ptic. Med njimi so tudi bohotno barvane amandane, a če bi hoteli samo imenovati vse lepe ptičke, bi morali pisati ves mesec, zato pa omenjamo le še, da so zadovoljivi s prosom, barom, svetlim semenom, luščenim ovsom in podobnim zrnjem, ki ga dobimo v vsaki trgovini s semeni, vsem tem umetnikom prirode je pa skupno, da lajšajo naše življenje s petjem, s svojimi čudovitimi barvami, elegantnimi oblikami in živahnostjo, da jih moderen človek v svojem stanovanju ne more več pogrešati.

Einsteinova definicija ženske

Čim je prispel prof. Einstein na svojem zadnjem ameriškem potovanju v New York, so ga obkolili novinarji z najbolj čudnimi vprašanji. Einstein je naposled utrudil in ko je moral nek

Iz življenja in sveta

Čiščenje zasnežene železnične proge

Nemaške železnice so uvedle novo pripravo, ki se vrtili okoli vodoravne osi ter razmeče sneg s proge. Kolo samo je sestavljeno iz ogromnih lopat, ki zelo ročno odmetavajo sneg.

Pogumni poslanec

V Glasgowu je priredil član londonske spodnje zbornice, delavski poslanec John Clarke, v neki tamošnji menažeriji manifestacijo proti nekemu novemu zakonskemu načrtu, kakršne ne beleži menda še nobena zgodovina parlamentarizma. Novi zakon bi nalagal cirkuškim in menažerijskim podjetjem posebne varnostne ukrepe med predstavami, kar bi delovanje teh podjetij zelo oviralo. Clarke je hotel dokazati, da zverine niso takšne zverine, kakor si mislijo predlagatelji tega zakona, in se je dal v to svrhu dvakrat zapreti v njih kletko. Drugič pa se je podal čisto sam med živali, dva leva in dva tigra, ki so mu sicer kazale zobe, pa mu niso storile nič hudega. Vendar pa so si gledalci kar oddahnil, ko je stopil hrabri parlamentarec brez vsake poškodbe iz kletke, in so mu priredili viharne ovacije.

Vnuk, ki bo uresničil sanje deda

Poslani raziskovalec Wilkins, ki bo spomladis s podmornico prodiral na severni tečaj, bo vzel s seboj tudi vnuka Julesa Verneja.

ki je v svoji knjigi »Nautibusc« opisal potovanje s podmornico na severni tečaj. Slika nam kaže vnuka velikega pisatelja v krogu svojih prijateljev.

M. V.:

Janko in Metka

Do krvi zbičani suženj ne bi sovražil svojega mučitelja tako, kakor je sovražil lekarnar Bobenček sodnega svetnika Trobenta. Vse prebivalstvo v Rogačevem se je treslo, kadar sta se oba srečala, kajti pričakovalo je najmanj, da bo Bobenček zalučal sodnega svetnika najmanj dvajset kladrov v zrak in ga potem ujel na konico svojega pipe, ali pa da ga bo tako presneto poglaval kresnil, da bo samo še konec nosa gospoda Trobenta gledal iz tal. A lekarnar ni storil nič takega, ker je imel nekakšno averzijo do zanke okoli vratu, in tako je gospod Trobenta živel, tako živ, kakor da sploh ne meni nikoli umreti, kar je spravljal gospoda Bobenčka v takšen gnev, da je še na delavnik imel zelenomoder obraz. Stvar je bila takale:

Gospod Bobenček je bil najbogatejši mož v Rogačevem. Nekoč pa ga je prijela nesrečna misel, da je vrgel svoje oči na hišo sodnega svetnika. Hiša je bila stara, a tako trdna, da so jo cenili med brati na pet sto tisoč dinarjev. A nje lastnik je bil star in bolan, živel je samotno v svoji sobici in njegov zdravnik je pripovedoval vsakomur, ki ga je hotel poslušati, da bo mož živel le še eno, kvečjemu dve leti. Gospod Bobenček je to prvi zvedel in tako si je na taknil nekega dne prazno suknjo in se podal k sodnemu svetniku na obisk. Našel ga je vsega sključenega in sto-

Film ga je izdal

To neprijetno izkušnjo je moral doživeti neki tat, ki je med neko poroko v Newyorku izmaknil novo suknjo. Na to poroko je bil prišel tudi neki ženi nov prijatelj velik navdušenec za film, postavil se je pred vhod cerkve in snimal vso ceremonijo, da bi jo ohranil prijatelju in nevesti v trajen spomin. Ko je bila stvar pri kraju, je nekdo hipoma ugotovil, da mu je zmanjkala suknja. Kdo bi jo bil ukradel? Tedaj se je nekdo spomnil, da bi čim prej razvil film in ga predvajali. To se je zgodilo in tedaj se je pokazalo, da je eden izmed »gostov« med poročno ceremonijo z vso naglico hitel iz cerkve, na sebi pa je imel izginulo suknjo. Moža so spoznali in kmalu tudi aretirali.

Lahko ponarejen denar

Londonska sodnija je po izredno dolgi in težavni obravnavi ugodila tožbi portugalske vlade proti znani angleški tiskarni »Waterlow in sinovi«. Ta 250 let stara tiskarna uživa svetovni sloves in tiska med drugim tudi angleške bankovce. Leta 1920 je po naročju portugalske vlade oskrbelo vso njeno izdajo novega papirnatega denarja različnih vrednosti. Kakor vedno, so ostale po trdki izdelane matrice za nove bankovce v njenem varstvu za primer, da bo potrebno novo naročilo. Leta 1925 sta res prišla iz Lizbone v London dva ravnatelja kolonijalne banke »Angola in Metropola« ter na temelju predloženih potrdil Portugalske državne banke naročila za več sto tisoč funtov šterlingov novih bankovcev. Naročilo je bilo v redu izvršeno in oddano, toda kakšni dve leti pozneje je ugotovila državna banka v Lizboni, da je v prometu za 600 tisoč funtov več bankovcev, nego jih je bilo izdanih. To dejstvo je resno ogražalo portugalske državne finance. Država je morala potem napeti vse moči, da bi preprečila polom in neljubo mednarodno senzacijo. Preiskava je kmalu ugotovila, da izvirajo nadstevilni bankovci iz iste tiskarne »Waterlow in sinovi«. Čedna ravnatelj Angolske banke sta stopila v družbo mednarodnih ponarejevalcev denarja in spretno ponaredila vsa potrebna državna priporočila. Vlada je obvestila o zadevi policijo, ki je pričela lov na zločince. Nove bankovce so potegnili iz prometa in višja sodnija v Lizboni je obsodila lanskega junija po 26-dnevni obravnavi na večletno ječo 8 krivcev, med njimi tudi neko damo iz portugalske odlične družbe. Zda,

ko so bili zbrani vsi dokazi, je vložila Portugalska tožbo proti londonski tiskarni. Tudi ta obravnava je trajala 21 dni. Priče so morale odgovoriti na 9801 vprašanje. Njih izpovedi in zaključki izvedencev polnijo 20 debelih zvezkov in folio Sodnik je čital obsodbo štiri ure in pol ter izrekel nad 16.000 besed. Ta obsodba pravi, da trdka Waterlow ni pokazala potrebne pozornosti pri pregledovanju pooblastil svojih naročnikov in jo je kaznovala z globlo 531.851 funtov šterlingov. Razen tega bo morala trdka poravnati še sodne stroške v znesku 50 tisoč funtov.

Najbogatejša država na svetu

Južnoameriška republika Venezuela nima enake države na svetu. Pred kratkim je plačala ob priliki slavnosti na čast svojemu osvoboditelju Simonu Bolívarju zadnji ostanek svoje ga državnega dolga v znesku 200 milijonov dinarjev. Ta v sodobni zgodovini nad vse redki dogodek je dokaz velikega razmaha venezuelske petrolejske industrije: obdavčeni vrelci vržejo državi velikanske dohodke. Menda ne bodo niti venezuelski rodoljubi trdili, da je njihova domovina najsrečnejša dežela na svetu zato pa so lahko ponosi na to, da nima republika sedaj res nobenih notranjih ali zunanjih dolgov v obliki naitih posojil, zastavljenih monopolskih dohodkov in sličnega.

Poglavar male države

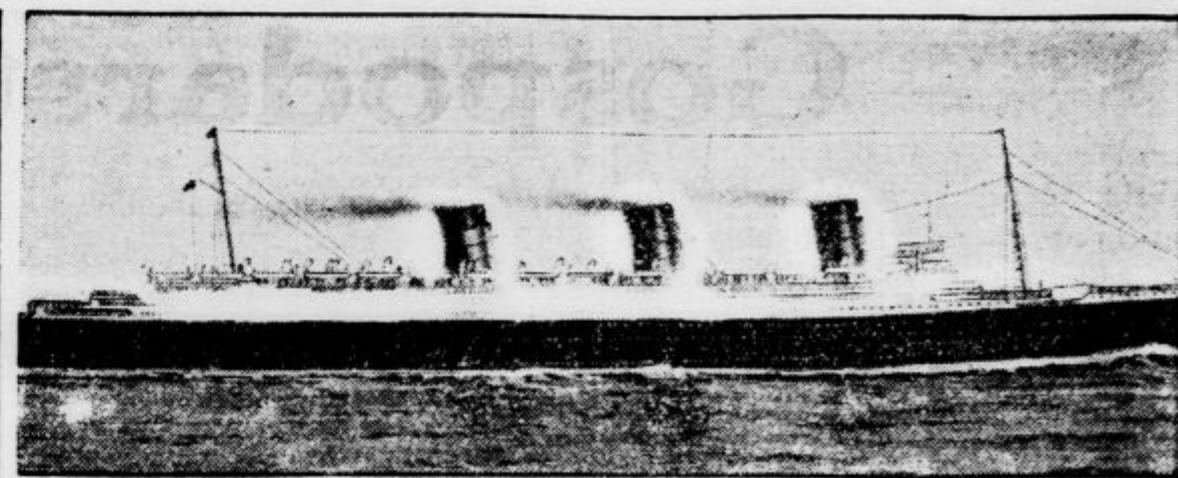
Senator Dr. Ziehm, ki ga je senat v Gdanskem izvolil za svojega predsednika, a čimer je postal dr. Ziehm tudi suvereni predstavitelj države.

Senzacionalni izum češko-slovaškega inženjerja

Praskemu inženjerju Viljemu Firleju se je posrečilo po poročilih češko-slovaških listov izum, ki obeta povzročiti pravi preobrat v področju zvočnega filma. Zvoke mu je uspelo ustaliti na filmski trak poleg slike na čisto elektro-mehaničnem potu in tudi izvajanje zvoka se vrši na isti način. Aparatura za njegovo metodo je napram sedanjim več nego preprosta, ima pa še to prednost, da stane malo, tako da si jo lahko omisli tudi najmanjši kinematograf. Nekaj novega je tudi to, da se snemanje filma lahko vrši v dveh jezikih istočasno.

Drese za smučarje

iz najboljšega švedskega lodna najcenejše pri
Drago Schwab, Ljubljana.

Največji pomorski orjak sveta

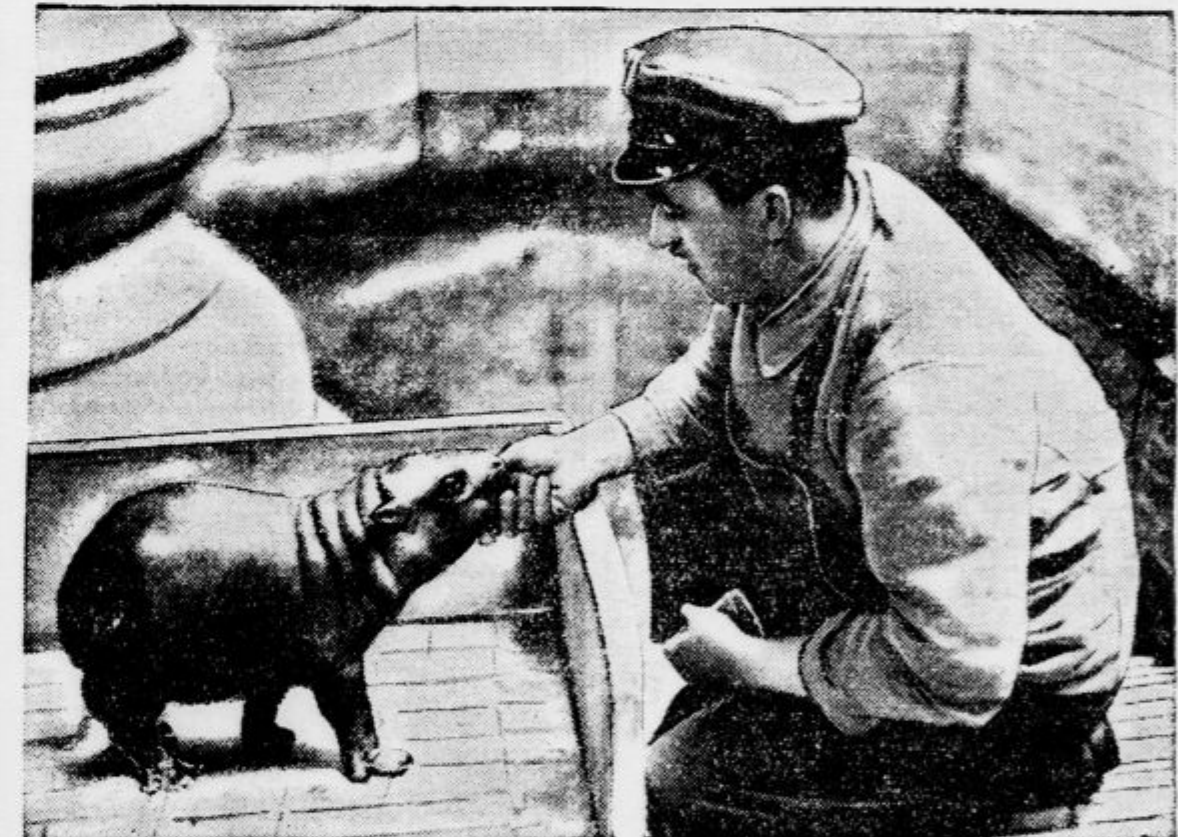
Angleška družba Cunard-Line gradi nov potniški parnik za promet med Anglijo in Ameriko. Orjak bo imel 73.000 ton in bo potemtakem več kot še enkrat večji nego nemška ladja »Bremen«.

10.000 km v majhni jadnici

10.000 km dolgo potovanje preko oceana v komaj 8 m dolgi jadnici sta na pravila dva mlada Estonca po imenu Ekou, ki šteje 18 let in Walter, ki mu je 23 let. Iz svojega rodnega mesta Tallinna sta krenila proti Kodanju, od tam proti Ramsgaten na Angleškem in po viharjem Biskajskem zalivu proti Funchalu, Madeiri, Las Palmasu, Kanarskim otokom in Floridi. Iz Floride sta mislila še malo v Avstralijo, pa sta se bila med tem že naveličala morske poti. Ne obžalujeta, da sta tvegala to pu stoločino, sta izjavila zapoznala potomeca Kristofa Kolumba ameriškim novinarjem. »Vendar 133 dni v tako majhni ladji nama za sedaj popolnoma zadostuje.«

Pozabljeni grobarji

Poročali smo že o velikem pregledovanju pokopališč. Začuden javnosti se nudi še vedno nova presenečenja. Tako se je n. pr. izkazalo, da je imel pesnik Charles Baudelaire na Montparnassu dolga desetletja dva groba. Od kraja so ga pokopali sredi najrevnejše pokopališke četrti, ker je bil obsojen kot pohujšljivec. Slava je prišla, kakor vedno, šele pozneje. Častilci so mu potem zgradili novo grobnico v najbogatejšem delu pokopališča in jo okrasili s kipom Duha Zla, delom kiparja Charmoisa. Listi so svoječasnno mnogo pisali o tem kipu, a grobarji so pozabili preseliti pesnikove ostanke na novi kraj. Baudelaire je počival slej kakor prej v starem, zelo zanemarjenem grobu, dočim so prinašali njegovi častilci cvetke na novi prazni grob. Šele sedanja revizija starih grobov je ugotovila to čudno zmešnjavo in Baudelaireve kosti rešila popolnega pozabljenja v skupnem grobu za občinske reveže.

Zanimiv prirastek v berlinskem zoološkem vrtu

Mladit prtilikavega povodnega konja, ki je nedavno zagledal luč sveta v zoološkem vrtu. Živalica je popolnoma zdrava in ometa, da se bo dobro privadila načinu življenja daleč od svoje prave domovine.

kajočega v naslanjaču.

»Ubito vas bo, če boste vedno čepeli v tej temni sobi,« mu je dejal, »Morali bi se gibati.«

»Da umrem kje na cesti, je odvrnil sodni svetnik. »Rajši počakam smrt doma.«

»S smrtjo ne gre tako hitro,« je menil lekarnar. »Svež zrak, kopeli, to vas spravi na noge.«

»To vem sam, a nimam denarja. Hiša mi nosi dvajset tisoč, a te potrebujem za življenje in zdravlila.«

»Prodajte hišo!«

»Nikoli, dokler živim! V njej sem se rodil, v njej hočem umreti.«

»Nu, če je tako, vam pa predlagam naslednje: navzlic zdravnikovim izjavam lahko še živite pet, šest let. Tako dolgo, dokler boste živeli, vam dam letno rento 50.000 in ostanete hiši gospodar. Ko umrete pa postanem nje takojšnji gospodar sam. Z najemninami vam pride letno na 70.000 in s tem že lahko greste k morju Udariate, kajti za vas je to kupčija, ki nekaj nese.«

Gospod Trobenta je pomislil, potem je udaril poklicali so notarja, sestavili pogodbo po vseh pravilih, naslednji dan je odpotoval sodni svetnik v kopalnice, gospod Bobenček pa si je zadovoljno mel roke in je imenoval njegovo hišo v ožji družbi že »svojo hišo«.

Gospod Trobenta se je vrnil čez tri mesece bolan in zlomljen, kakršen je odšel. Bilo je očitno, da bo živel kvečjemu še nekoliko mesecev. A meseci so potekali in o njegovi smrti ni bilo go-

vora; poteklo je leto, ko je moral Bobenček izplačati drugih 50.000, potekli so novi meseci, prišlo je čas tretjega in četrtega obroka. Bobenček si je pulil lase. Kako, če bo sodni svetnik še dalje živel? In ob petem obroku je dozorel v njegovih prsih peklenški naklep. V Rogačevem je živila vdova, ki so se je zaradi njene prepirljivosti vsi bali. To je bolniku naprtil kot bolniško streljico in se je potem trudil, da bi mu jo naprtil še za ženo Ubogi Trobenta je bil brez vsake volje in je šel res v past. Poročil se je z zločesto vdovo. Sedaj je bil lekarnar miren. Če ga ta v dveh mesecih ne spravi v grob —! In res je šlo s Trobento od poročnega dne čedalje na slabše, v hiši je vladal vsak dan prepri in nekega dne je prestrašil Rogačevce silen hrup in krik. Okna so bila zastrta in stara kuharica je pri tekla, vijoč roke, na cesto, bržkone da bi pozvala zdravnika ali duhovna. Gospodu Bobenčku, ki se je zbral z mnogimi drugimi pred hišo, se je odvalil kamen od srca, kajti vsak hip bo dospela mrtvaška vest. Med tem se je vrnila tudi kuharica — a prepozno, prepozno, kajti dočim je iskala povsod zdravnika ali njegovo zastopnico za določene primere, je gospa Trobentova porodila gospodu Trobenti zdravo deklico...

Gospod Bobenček je osem dni besnel in je moral na zdravnikov nasvet v neko kopalnico, da si vsaj malo opomore. Ko je to delal v kopalnici, je delal gospod Trobenta isto v Rogačevem

in ko se je Bobenček ozdravil vrnil domov, so bili Trobento pravkar izvolili za prednjaka v telovadnem društvu »Skok«. Odkar se mu je bila rodila hčerka, se je ves spremenil, žena mu je postajala čedalje krotkejša in on čedalje bolj zdrav. Čim debelejši je postajal, tem bolj se je zdaj sušil lekarnar. Staral se je in sovraštvo ga je razjedalo, imetje mu je kopnelo, ker je moral plačevati in plačevati, toda sodni svetnik je bil neizprosni in se ga ni usmilil.

Tako se je bližalo dvajseto leto, ko bi moral lekarnar že v drugič dopolniti vsoto, na katero je bil cenil Trobentovo hišo. Ko je tiste dni na to pomislil, se je sesedel in ni mogel spraviti nobene besede iz sebe. Mlajši sin mu je pritekel na pomoč in mu je drgnil senca s kisom, da je končno le prišel k sebi. S slabotnim glasom je vprašal po starejšem sinu Janku, da bi ponesele Trobenti določeno vsoto, toda Janka ni bilo nikjer, naj so ga še tako klicali. Ves dan ga ni bilo in na večer tudi ne, tako da je Bobenček v pozni noči prižgal ročno svetiljko in se odpravil po mestecu, vprašujoč vsepovsod po sinu. Baš ko se je vračal ves potrti proti domu, ne da bi odkril najmanjšo sled za njim, se je zaletel v zapuščeni uličici v moza, ki je imel isto tako svetiljko v rokah. Moza sta si posvetila v obraz in v grozi odskočila. Bil je namreč sodni svetnik Trobenta. Trobenta se je pa hitro zbral, zgrabil je Bobenčka za grlo in zavpil: »Lopov,

hčer si mi umoril iz maščevanja. Izgnila je. Povej, kam si jo spravil!«

Bobenček se je s težavo oprostil njegovega prijema: »Ali si znorel?« je zavpil. Moj Janko je tudi izgnil!

»Vrni mi hčer!« je kričal Trobenta, »če ne, te ubijem!«

»Kaj, še surov boš?« se je raztogotil Bobenček. »Spravi si me na beraško palico in te pohodim! Spravi se mi s poti, ali pa te pohodim!«

Trobenta ga je hotel s svetiljko po glavi, ko se je privadila cela množica ljudi, ki so iskali s kuharico sodnega svetnika in lekarnarjev sinom oba moža. Prispeli sta dve pismi iste vsebine, za vsakega po eno:

»Dragi starši!

Vi se sovražite, midva se ljubiva. In ker bi Vi nama zaradi sovraštva nikoli ne dovolili, da se zvečeva, sva ušla. Pojdeva v Kongo in otvoriva tam trgovino z rokavicami. Če se pa medsebojno spravite, daite oglas v liste in se vrneva v dveh dneh. Pozdravi! Janko in Metka.«

In zgodilo se je sledeče. In zgodilo se je še več, česar bi si prej ne mislil noben človek na svetu: usodna poročna obema stercema, predmet dolgoletnega sovraštva se je razveljavila, na poročni dan ob obeh mladih ljudi, ki so ga slavili kratko nato, pa je lekarnar trčil s kozarcem ob kozarec sodnega svetnika in dejal: »Na dolga leta in v tvoje zdravje, Trobenta!«

Zane Grey

Do zadnjega moža

Roman

Nato so prišle južne nevihte in gozdna tla, ki so bila prej tako suha, rjava in prašna, so se izpremenila kakor začarana. Zelena trava je šinila iz njih, cvetlice so zacvetele in po kanjonih so se zibale v vetru cele lehe zobčate praproti in sklanjale ljubke konice svojih listov nad ambrasto vodo. Ellen je spet in spet pohajala te hladne soteske, ta zatišja s senčnatimi borovci in mahovitimi skalami, kjer so žuboreli potoki in kamor je prihajala divjačina pit. Klatala je se sama, a drugovali so ji topoli in godba malih slapov. Če bi bila mogla zmerom živeti v tej samoti in se ji ne bi bilo treba nikoli vrniti na ranč, ki jo je spominjal njenega imena, bi bila vse pozabila — bila bi sročna.

Ljubila je nevihte. Dežela je bila siromašna z vodo in Ellen se je bila zdavnaj naučila pozdravljati mlečnate oblake, ki so se privahili z jugovzhoda. Prijadrali so v temnih, gostih trumah in se nazadnje strnili v veliko, škrlatno, srdito gmo, ki se je vgnezdila na robu gore in se razletela v slepeče bliske in sive nalive. V okolici ranča je strela malokdaj udarila, a vendar je na Rimu ni bilo nevihte, ki ne bi bila razkrala in podrla nekaj plemenitih borovcev. Ob časi neviht so se ovčarji in gozdovniki bali vedrili pod borovci. Strah pred strelo je bil prebivalcem te dežele prirojen; le za Ellen ni bilo v teh belih ognjih, v teh grmečih, uničujočih udarcih, v tem vsem bučanju med pečnami Rima ničesar groznega. Vsaka nevihta je nekoliko utolažila vihar v njenih prsih.

Poletni dnevi so se raztezali v tedne, vse dalje in dalje so nesli

Ellen na krilih samote — tako daleč, da se ji je že zdelo, da leži tisto njeno bisto, ki ga je sovražila, mnogo let za njo. In vselej, kadar so mrki spomini kalili mir, se je borila in borila, dokler je ni obšlo, kakor da se bori s sovraštvom samim. Preziral in sovraštvu sovražstvu! A celo njene borbe so se izpremenile v sanje. Kadar ji je neizogibni pogled nazaj obudil v duhu Jeana Isbela in njegovo ljubezen in njeno strahopetno lažnivost, se nekoliko zdrnila, nehote potočila roko na srce in utonila v nedoločne, zamišljene sanje. Čisti in zdravilni gozd s svojimi šepetajočimi vetrovi in svojo gospodvalno samoto je bil stopil med Ellen in umazani ovčarski ranč s karikaturno njenega doma in njegovim, po usodi zaznamovanim lastnikom; in prav tako se je bil vrnil med obe njeni bitji — med Ellen, kakršno jo je bilo napravilo življenje, in med ono Ellen, ki je niti sama še ni prav poznala, med zamišljeno, sanjavo, romantično Ellen, ki je v domišljiji živela življenje, kakršno je ljubila.

Zasvitalo se je tisto jutro, ki je prineslo Elleni čudno vest, vest, spočeto v njenih sanjah, ki se je zdaj izpolnila v prekrasni bleščavi zlatoga solca, v letu belih oblakov po višnjem prostoru, v slovesni godbi vetra v borovcih, v divjem kriku višnjeve žolne in v ponosnem rukanju jelena. Dan, ki se je tako napovedal, ni bil naveden dan. Nekaj se je moralo zgoditi z njo. Sama je slutila. In trepetala je. Jorthovi Ellen se ni moglo zgoditi nič lepega, upapolnega in dobrega. Bila je rojena za gorje, za trpljenje, za to, da jo vsi pozabijo in da v samoti umre. A vsa narava okoli nje je bila kakor veličasten ugovor zoper njeno bolesto razpoloženje. Tudi v njej je živel tisti duh, ki je dihal v žarki solnični svetlobi. Da, živela je in nekaj v njej je bilo močnejše od vseh misli.

Ellen je stopila na prag svoje kočice in razprostrla roke, kakor da bi hotela objeti to jutro v zahvalo za njegovo skrivnostno blagovest. Znan glas jo je zbudil iz zamaknenosti.

»Ho, dekle, to pa rad vidim, da ste sročni; vrag naj me vzame, da sem moral zdajle priti k vam. Zakaj dva dni sem bil v Grass Valley in novice imam za vas.«

Stari John Sprague je stal pred njo z nasmeškom, ki ni mogel popolnoma skriti njegovega zaskrbljenega obraza.

»O, stric John! Prestrašili ste me!« je vzklila Ellen, ki so jo bile te besede mahoma potegnile nazaj v resničnost. In počasi je dodala: »V Grass Valley ste bili? Kakšne novice imate?«

Proseče je iztegnila roko in Sprague je naglo prijel zanjo, kakor da jo hoče ohrabriti.

»Nič posebno slabe niso, v kolikor zadevajo Jorthove,« je odvrnil. »Do prvega spopada med Jorthovci in Isbelovci je že prišlo.«

»Tako,« je Ellen slišala svoj zamolkli glas. Odkod ta lažniva mirnost, med tem ko ji je bilo, kakor da bi s kamenitim kladivom kovali po njenem srcu? Prvi boj — in nič posebno slabega za Jorthove! Po tem takim je bilo hudo za Isbelove. Nenadna, mrzla ti-hota se je polastila njenih čutov.

»Dajva, sediva tu zunaj,« je rekel Sprague. »Lepo, solčno jutro je danes. Oh — ves zasopel sem. Odvadij sem se hoje. In iz Grass Valley sem odšel še ponoči, pozno ponoči.«

Ellen mu je segla v besedo, njen glas je bil tišji in globlji. »Kdo — kdo je ubit?«

»Guy Isbel in Bill Jacobs na strani Isbelovcev, Daggs, Craig in Greaves na strani vašega očeta,« je nekam boječe povedal Sprague.

»Ah!« je vzdihnila Ellen in se na pol potolažena, na pol v skrbih naslonila na steno kladare. Sprague je sčel zraven nje, na hlo, obrnil obraz proti njej in jel s tihiim, zastajajočim glasom pripovedovati o dogodkih včerajšnjega dne...

Docent dr. Ivan Matko;

Novo zdravilišče za pljučno bolne na Visolah

II.

Kraj zdravilišča je dosegljiv po dveh cestah, ki se odcepljata približno 3 km nad Zg. Bistrico od okrajne ceste Zg. Bistrice - Tinje. Spodnja, tako zvana Attemsova cesta, pelje pod posestvom ob vzhodni Pohorja tja do Čadranca. Cesta je v slabem stanju, je pa prav široka in ima mestoma dobro podlago. Poprava te ceste zato ne bi bila splošna s posebnimi težkočami, ali celo z večjimi izdatki. Druga cesta, ki pelje višje in je prav za prav kolovoz, sece Visole v sredini. Ta cesta je v slabem stanju in slabo izpeljana ter bi bila potrebna njena preložitost s primernim upoštevanjem dovoza do sanatorija. Električen tok bi se do mesta napeljal iz Zg. Bistrice in te napeljave ne bi ovirale posebne terenske težkoče. Plin za domačo uporabo bi morala protizvati lastna naprava sanatorija. Tako lahko napravimo sem videl n. pr. v sanatoriju Hagevik pri Bergenju.

Kar se tiče krajevnih lege Visol, jo je treba označiti kot prav krasno in privlačno. Ob vzhodni se razprostira vzhodni razstrek Dravskega polja, na katerem se tu in tam dvigajo nizki griči, prehajajoči pogloma v ostalo zahodno in južno grčivo. Okvir pester razgledne slike tvorijo proti vzhodu in jugu daljni obrisi Donatija, Boča, Macelskega pogorja in Ivanjsice v ozadju. V legi Poljan se razločno opazita med gorovjem zaseka, preko katere vodi cesta v Rogaske Slatine. Na zahodni strani se oblikujejo obrisi Konjske gore in sosednega hribovja, ki se spaja končno s Pohorskim pogorjem. Pogorje pri Kebejnu in Lokarju zapira razgled proti zahodni strani. Ob vzhodu pa se razprostira ravnina, posejana z zelenimi gozdovi, travniki in vinogradi, med katerimi se vrstijo priljubljene bele vasice in naselbine. Pestrost te prirodne slike pa dvigajo beli, ozki stolpci številnih naših cerkev. V sredini te, očesu tako blagodejne panorame, se opazi bela proga, ki se vije mimo gradice Vinarija proti jugu. Je to glavna cesta, ki veže Slov. Bistrico s Konjicami. Na vzhodni strani se kažejo v daljavi ne razločni obrisi hišnih skupin Ptuj, Ormož, Središča in drugih gostejših naselij ob strugi Drave. Čudovito, pomirjavno tišino teh krajev prekinja sem in tje le petje ptic in prijetno odmevajajo zvonice cerkva v Vrhopolju, v Prihovi, Vencesu in drugod.

Izredno pestr in menjačajoč se slika, na kateri počiva oko prijatelja narave z dopadanjem, vpliva oblažujoče in pomirjavno ter vzbuja v gledalcu občutek notranjega zadovoljstva in pokoja. Tako svojstva pokrajine so velikega pomena pri zdravljenju jetnikov, katerih duševni nastroj je zbog dolgega trajanja bolezni in zastrupljenja organizma po strupih bacila precej razdražljiv. Tega momenta se pri zdravljenju jetnikov ne sme nikdar prezreti! Kajti meseca trajajoče ležanje na postelji ali na ležalnikih, na prostem v okviru zaprtega zavoda neodoljivo vzbuja briske občutek osamljenosti in ločenosti od sveta. Radi tega se ne more dovolj visoko ceniti dejstva, ako pokrajina sama s svojimi naravnimi lepotami vpliva pomirjavno na duh in s tem tudi na telesno počutje bolnika. Ta učinek se da stopnjevati še z estetično in prijetno ureditvijo parka in gozda okoli zdravilišča. Na ta način obstoji možnost, da postanejo Visole biser med jugoslovanskimi zdravilišči.

Vse južno pobočje, ki se kot širok, visok zelen zastor razprostira pred očesom gledalca, zlasti z gradu Vinarija, se lepše pa iz Kačjega, je v posebni meri pripravno za naselitev nadaljnjih zdravilišč in drugih zdravstvenih ustanov. Take kraje ne spadajo med božje kotičke naše zemlje, ki jih je narava sama obdaruvala s potrebnimi pogoji, da jih človeštvo izrazi v omiljenje in uteho bolnemu trpinu. Take kraje ima vsaka dežela, to so n. pr. Zakopane na Poljskem, Lomniški masiv v češkoslovaški Tatri, meranska okolica v Italiji, Semering v Avstriji itd. Radi tega opozarjam že danes na to našo blagoslovljeno krajino vse čim hitreje, v katerih pristojnost spada naga narodnega zdravja. V črti Visole - Čadram in Kebej - Tinje imamo nebroj krasno ležečih mest, ki odgovarjajo vsem pogojem za naselitev raznih zdravstvenih naprav. V to krajino spadajo ne le zdravilišča, marveč tudi preventoriji, feriale kolonije itd. Tudi za slednje ustane veljaj cenovne prehrane je lahka dostopnost, Ministrstvu za promet pa svetujemo, da nakupi v onem okolišču čim večji kompleks, da bo imelo pri izvajanju nadaljnjega skrbstvenega in oskrbovalnega programa proste roke. Zavedati se je treba, da v načrt pobiranja jetike kot ljudske in kužne bolezni ne spada samo oživitvarjanje zdravilišč za že obolele, marveč tudi ustanavljanje zavodov, ki služijo za poklicno vežbanje, poklicno predizobrazbo, za okrepitev oslabelega organizma v rekondvalescenzi itd. V ta program spada tudi brezpogojna izločitev po jetiki ogroženih iz okoližnih in nevarne okolice.

Tudi tem se mora nuditi prilika za čim večjo krepitev in to zunaj doma, v prirodi. Zato predstavlja po mojem mnenju zdravilišče le pododdelek v velikem programu pobiranja jetike. In to spoznanje mora tvoriti podlago pri ustanavljanju in gradnji ne le zdravilišč, marveč vsake druge, katerekoli ustanove, namenjene negi ljudskega zdravja.

Ti razlogi zahtevajo imperativno, da se pri oživitvarjanju zdravilišča na Visolah uveljavijo v polnem obsegu moja zahteva: da imej novi zavod v vidiku ne le sedanje marveč tudi bodoče generacije. Kajti Jugoslavija je država krepkega stremeljenja in naglega razvoja. Zato pa bo z naraščanjem prebivalstva in z njegovimi višjimi kulturnimi zahtevami potrebovala številne take zavode in temu trenutku, odnosno dobi morajo posvečati odgovorni činitelji svojo pozornost že danes! Naloga vsake generacije je, da pripravljata pot prihodnji in prihodnjim ter s tem pospešuje razvoj bodočnosti.

Iz službenih objav

Banska uprava dravske banovine razpisuje naslednje licitacije:

na dan 22. t. m. ob 11. — I. javno pismono oterforno licitacijo za prevzem gradbenih del za uradno poslopje in štiri dvo-družinske uradniške stanovanjske hiše carinarne na Rakeku. Odobreni proračun 2.706.318.41 Din.

dne 23. t. m. ob 11. — II. javno pismono oterforno licitacijo za prevzem dovršitvenih del pri centralni kurjavi v anatomskem in-stitutiu univerze v Ljubljani. Odobreni proračun 206.080 Din.

dne 24. t. m. ob 11. prvo javno pismono oterforno licitacijo za prevzem del za grad-njo carinske pregledovalnice ter uradnega in stanovanjskega poslopja carinarne na Jecsnicah. Proračun 3.743.149.15 Din.

Vse te licitacije se bodo vršile v sobi 17. tehničnega oddelka banske uprave v Ljubljani.

dne 16. februarja ob 11. — I. javno pis-mono oterforno licitacijo za dobavo cevo-voda za vodovod v Veliki in Mali Dolini. Proračun 148.370 Din. Ta licitacija se bo vršila v Ljubljani na Novem trgu 1. febr.

Dražbe nepremičnin: Pri okrajnem so-dišču na Vranskem se bodo vršile nasled-nje dražbe nepremičnin: Dne 23. t. m. ob 9. zemlj. knj. k. o. Trnava vl. št. 50, 49, 228, zemlj. knj. k. o. Reka vl. št. 76. Ce-nilna vrednost 190.772.50 Din, najmanjši ponudek 171.651 Din. — Istega dne ob 10. zemlj. knj. k. o. Zaloze vl. št. 86, cenilna vrednost 143.778.10 Din, najmanjši ponu-dek 95.853 Din. — Istega dne ob 11. zemlj. knj. k. o. Braslovce vl. št. 157, cenilna vrednost 13.920 Din, najmanjši ponudek 9280 Din. — Dne 27. t. m. ob 9.30 zemljiška knjiga k. o. Prekopa vl. št. 241, k. o. Crni vrh, vl. št. 89; cenilna vrednost 131.528.70 dinarjev, najmanjši ponudek 87.685 Din. — Istega dne ob 10.30 zemlj. k. o. Lopiča vl. št. 51.130, cenilna vrednost 28.350.60 dinarjev, najmanjši ponudek 18.901 Din. — Dne 13. februarja ob 9. zemlj. knj. k. o. Smatevž vl. št. 45; zemlj. knj. k. o. Pod-vrh, vl. št. 16, cenilna vrednost 495.833.40 dinarjev, najmanjši ponudek 330.570 Din.

Pri okrajnem sodišču v Kamnu 28. te-ga meseca ob 9.30 zemlj. knj. Podhruska vl. št. 38, hiša št. 10 v Srednji vasi z dve-ma njivama in travnikom ter gozdovi. Ce-nilna vrednost 128.423 Din, najmanjši po-nudek 85.615.68 Din.

Na okrajnem sodišču v Mariboru, soba 27, dne 10. februarja ob 10. zemlj. knj. k. o. Rače, vl. št. 445, cenilna vrednost 169.733.60 Din.

Vpisi v trgovinski register. Pri »Jugo-slovanski udrugi banki« d. d. je spreme-njen paragraf 10 družbenih pravil. Delniš-ka glasavnica je zvišana na 185.000.000 Din in se deli na 925.000 porno vplačanih delnic po 200 Din, ki se glase na donositelja.

Pri »Lesni industriji in trgovini« d. z. o. z. v Gornji Radgosti je izbrisan dosednji po-slovodja Jože Babnik, vpisan pa kot novi poslovodja družbenik Fran Šumi. — Be-sedilo firme »Parna žaga« v Sevnici se glasi odslej »Hošekova parna žaga v Sevnici«.

Tvrdka je odslej javna trgovska družba. — Besedilo firme »Avtooromet Škofja Lo-ka« — Ljubljana — Kranj d. z. o. z. se glasi odslej »Tržiška avtoprometna družba« d. z. o. z. Spremenjeni so nekateri odstavki družbene pogodbe. Sedež podjetja je od-slej Trzin.

Vpisi v zadržni register: na novo je vno-sana »Vnovčevalnica za prašice na Dravskem polju« v Prebolah r. z. z. o. z. »Gospodarska zadruga v Ormožu« r. z. z. o. z. je spremenila zadržna pravila v pa-ragrafi 19, 22 in 32. Izbrisani so doseda-nji člani nienega načelstva: Ivan Petek, Udo Kauchamer, Ivan Kuharič, Marija Kociper Ivan Štamberg, Anton Meško.

France Bratušek in France Kosi, vojsani na novoizvoljeni člani načelstva Matevž Masten, Jože Koček in Martin Munda. — Pri »Kletarski zadrugi« v Mariboru r. z. z. o. z. sta izbrisana dosedanja člona načelstva inž. Miha Ovrinc in Ivan Völker, vpisana na France Pavlinič in M. ks. Dam-ski. — Pri »Zadrugi za elektrifikacijo vasi Cven, Mota, Gornje in Spodnje Krapce,

r. z. z. o. z. je izbrisan član načelstva Alojz Brumen, vpisan pa France Babnik. Zbog zaključene likvidacije je izbrisana »Zadruga elektrarna v Staršah pri St. Jan-žu na Dravskem polju«, r. z. z. o. z. v likvi-daciji.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini tvrdke M. Rauch in Anite Rauch trgovcev v Celju. Poravnalni sodnik Fran-ce Tiler, poravnalni upravniki odvetnik dr. Juro Hrašovec, narok za sklepanje porav-nave pri okrožnem sodišču v Celju, soba 2, dne 7. februarja ob 9. Rok za oglasitev do 25. t. m.

Banska uprava razpisuje za območje okrajnega cestnega odbora v St. Vidu nad Ljubljano službeno mesto banovinskega cestarja, in sicer na banovinski cesti Vič — Polkov grdece za prago od mostu v Kozarjih do meje vrhniškega okraja. Pro-snje je predložiti do 31. t. m.

Dražbe nepremičnin: Pri okrajnem so-dišču v Laškem dne 31. t. m. ob 8.30 bo dvoje dražb, in sicer posestva hišna števil-ka 51, v Stražah zemlj. knj. Širje vl. št. 96, cenilna vrednost 31.724 Din, najmanjši ponudek 21.149.34 Din ter posestvo v Ma-lih Grahovšah, zemlj. knj. Mišji dol vl. št. 84, in Sv. Lenart vl. št. 90 in 97, cenilna vrednost 17.665 Din, najmanjši ponudek 10.443.64 Din.

Omejeno je preklicana zaradi slabou-mnosti Julija Kristl, posestnika v Malem Do-lu. Za pomočnika ji je postavljen Pezidček Janez, misijonar v Celju.

Za razpravljanje in sklepanje o prisilni poravnavi, ki jo predlaga prezadolženec Horvat Oton, trgovec železnine v Maribo-ru, je določen narok na dan 22. t. m. ob 10. pri okrožnem sodišču v Mariboru.

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje ponovno pismono oterforno licitacijo za grad-njo carinskih objektov in del v Ljub-ljani, za kar je bila odobrena revidirana proračunska vsota 9.139.129.21 Din. Lici-tacija se bo vršila dne 23. t. m. ob 11. v mestnem gradbenem uradu, soba št. 5.

Oklic zapuščenih upnikov. Kvas Ed-vard iz Studencev pri Mariboru je umrl dne 26. novembra 1930. Vsi, ki imajo kaj terjati od zapuščenca, naj napovedajo in do-kažejo to pri okrajnem sodišču v Mari-bo-ru dne 11. februarja ob 16. usto al pa do tega dne pismono. — Breznik Jakob, prevziškar v Karnici 31, je umrl 30. oktobra 1930. Poslednja volja ni bila najdena. Za poslastnika sinova Breznik France in Ja-nez, čijih bivašišče sodišču ni znano, naj se zglasita pri okrajnem sodišču v Gornjem gradu do 31. decembra 1931.

Dražbe nepremičnin: Pri okrajnem so-dišču v Marenbergu dne 9. februarja ob pol 10, zemlj. knjiga Sv. Vid, vl. št. 39. Ce-nilna vrednost 157.906.25 Din, najmanjši ponudek 105.270.84 Din. — Pri okrajnem sodišču v Novem mestu dne 9. februarja ob 9, zemlj. knjiga Golobinjak, vl. št. 105 in 106, cenilna vrednost 50.042 Din, naj-manjši ponudek 40.028. — Pri okrajnem so-dišču v Mariboru dne 11. februarja ob 11, zemlj. knjiga k. o. Hotinja vas, vlož št. 200, stavbišče in ena zemljiška parcela, ce-

nilna vrednost 1.969.50 Din, najmanjši po-nudek 1.314 Din. — Pri okrajnem sodišču v Ljubljani dne 27. februarja ob 10, soba 15, zemlj. knjiga 15, Stara vas, vlož št. 181, njiva in dva gozda, cenilna vrednost 7.484 d narjev, najmanjši ponudek 4.988 Din. — Pri okrajnem sodišču v Mariboru dne 2. marca ob 10, zemlj. knj. Gorica, vlož št. 343, cenilna vrednost 3.808.10 Din, naj-manjši ponudek 2.538.74 Din.

Omejeno je preklicano zaradi zapravlj-i-vosti Gustav Stiger, veletrgovca v Celju. Za pomočnika je imenovan inž. Gustav Tounes.

»Pisi v zadržni register. Vpisana je na novo »Gradbena zadruga na Duplici« r. z. z. o. z. Izbrisana je »Električna stroj-na zadruga v Zg. Siskih« r. z. z. o. z. kakor tudi »Lipa, zadruga mizarjev v St. Vidu na Ljubljano« r. z. z. o. z. v likvidaciji.

Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se **proglase za mrtve:** Matija Unterlechner, vinčarski sin v Doklecih; Mihal Kamenik, posestnikov sin v Smreč-nem; Alojz Ergus, posestnikov sin v Gra-jensku; Ivan Vučko, posestnikov sin v Lukovci; Stefan Drvarič, posestnikov v Bo-domcih; Ivan Jež, posestnikov v Jurjevskem Dolu; Anton Pak, želarški sin v Kozjaku; Jože Bukvič, posestnikov v Tešanovcih; Ivan Kosi, posestnikov sin v Koračah; Martin Kosi, posestnikov istotam; Mihal Sukič, po-sestnikov v Salovcih; Stefan Tivadar, želar v Črenšovcih; Simon Kunstek, posestnikov v Smolcih; France Pečovnik, kmetiški de-lavec v Sn. Karli; France Puh, posestnikov sin v Škrbljah; Ivan Enelar, rudar v Fohns-dorfu; Janez Mravljak v Vurmatu in Jože Grau, prevziškar v Obrežu.

Dopisi

ARJA VAS. Dne 4. t. m. je imelo naše gasilno društvo božnično v dvorani tov. Vodenika v Petrovčah Božičnica. Je bila prav številno obiskana. Po pozdravu je nastopil gasilski naraščaj s prostimi rajaj-mi in v skupinah pod vodstvom tov. Fra-nja Siršeta. Mnogo smeha je bilo pri pred-stavi burke »Davek na samec«, ki so to igralci se prav dobro resili, dasi je bilo med njimi nekaj novincev. Upamo, da nas pri ponovitvi igre in nastopa gasilskega naraščaja posetijo še tisti prijatelji gasil-stva, ki smo jih tokrat pogrešali.

ZALEC Med dopisi iz Zaleca je pripobli-lo »Jutro« 7. t. m. tudi poročilo o Silve-strovem večeru, ki ga je priredil žalski So-kol. V dopisu se omenja, da prinaša za izvedbo telovadnih točk največ zaslug me-ni. To priznanje odločno odklanjam, ker je telov dni nastop zaslug vsega vadiitel-skega zbora. Naštedirala sem le proste va-je članic. Telovadne točke ostalih oddel-kov pa so bile izvedene pod vodstvom br. ajca, br. Lichtenebergerja (moški naraščaj I), br. Pivca (moški naraščaj II), s. Milice Mikužve (ženski naraščaj I), s. Vere Piklove (ženski naraščaj II). Tpliko našim sokolskim delavcem kot skromno priznanje njihovega požrtvovalnega dela.

Mreže za ograje

in sejanje — različnih dimenzij — se dobijo po zmernih cenah, kakor tudi vsa ključavničarska dela solidno in ceno pri:

IVAN LUZNAR, ključavničar.

LJUBLJANA, Poljanska cesta št. 69

Cenjenim damam

naznanjam, da izvršujem trajno kodranje las z najnovejšim aparatom. — Konice las se ne cepijo in ne izgubijo barve. — Izvršba toka traja samo 8 do 10 minut. — Za obisk se priporoča

CIRIL VAŠEL 415
SPECIALNO STRIZENJE IN FRIZIRANJE BUBIFRIZUR.
Turjaški trg št. 2. LJUBLJANA Novi trg.

Naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znanecm, da je naš ljubljani soprog, papa, stari papa, gospod

Franc Kolšek

občinski in posojilnični tajnik ter tajnik bivšega okrajnega zastopa na Vranskem

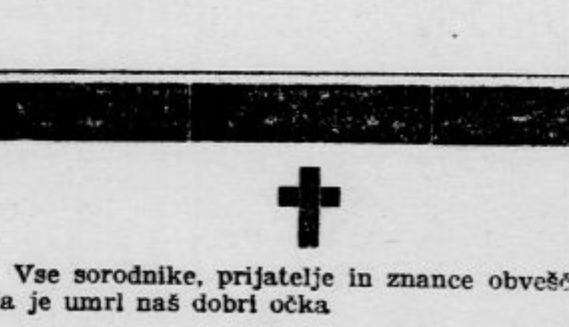
zatisnil danes, v 81. letu strosti, svoje trudne oči.
Pogreb nepozabnega bo v sredo 14. t. m. ob 10. uri izpred hiše žalosti.

Vranksko, 11. januarja 1931. 2022

Žalujoča rodbina Kolšek, Jakše

Slabi zobje

kvarijo najlepši obraz. Neprijeten duh ust je zopra. Obe hibi odstranite z vporabo krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dolijo krasen sijaj slonovine. posetno z vporabo zobčaste Chlorodont-ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah ter odstranjuje ostanke jedi, ki povzročajo gnulob. Poskusite najprej z malo tuho Chlorodont-paste, ki stane Din. 8. Chlorodont-ščetka za otroke, za dame (mekhe ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglaš kot tinkovino (omot ne zalopiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tuho za večkratno upo-rabo. Tvorince Zlatorog, Oddelk Chlorodont, Maribor. 9

Vse sorodnike, prijatelje in znance obveščamo, da je umrl naš dobi očka

Matevž Ježek

mizar in mešan ljubljanski

Pogreb dragega pokojnika bo v torek dne 13. t. m. ob štirih popoldne iz hiše na Hraniški cesti št. 7 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 12. januarja 1931. 2023

Žalujoči ostali.

